Mircea
Cărtărescu

Melancolia

HUMANITAS

MELANCOLIA

DE ACELAȘI AUTOR

Faruri, vitrine, fotografii, poeme, Cartea Românească, 1980; *Poeme de amor*, Cartea Românească, 1983; *Totul*, poeme, Cartea Românească, 1985; *Visul* (în edițiile următoare *Nostalgia*), povestiri, Cartea Românească, 1989, Humanitas, 1993; *Levantul*, poem epic, Cartea Românească, 1990, Humanitas, 1998; *Visul chimeric*, studiu critic, Litera, 1991, Humanitas, 2011; *Travesti*, roman, Humanitas, 1994 (a devenit roman grafic în limba franceză); *Dragostea*, poeme, Humanitas, 1994; *Orbitor: Aripa stângă*, roman, Humanitas, 1996; *Dublu CD*, poeme, Humanitas, 1998; *Postmodernismul românesc*, studiu critic, Humanitas, 1999; *Jurnal I*, Humanitas, 2001; *Orbitor: Corpul*, roman, Humanitas, 2002; *Enciclopedia zmeilor*, carte pentru copii, Humanitas, 2002; *Pururi tânăr, înfășurat în pixeli*, publicistică, Humanitas, 2003; *Parfumul aspru al ficțiunii*, audiobook, Humanitas, 2003; *Plurivers*, vol. I și II, poeme, Humanitas, 2003; *Cincizeci de sonete*, poeme, Brumar, 2003; *De ce iubim femeile*, povestiri și audiobook, Humanitas, 2004; *Baroane!*, publicistică, Humanitas, 2005; *Jurnal II*, Humanitas, 2005; *Poeme în garanție*, audiobook, Casa Radio, 2005; *Orbitor: Aripa dreaptă*, roman, Humanitas, 2007; *Dublu album*, poeme, Humanitas, 2009; *O seară la Operă*, poeme, Știința, Chișinău, 2009; *Nimic*, poeme, Humanitas, 2010; *Frumoasele străine*, povestiri, Humanitas, 2010; *Zen: Jurnal 2004–2010*, Humanitas, 2011; *Ochiul căprui al dragostei noastre*, publicistică și proză, Humanitas, 2012; *Fata de la marginea vieții*, povestiri alese, Humanitas, 2014; *Poezia*, Humanitas, 2015; *Solenoid*, Humanitas, 2016; *Peisaj după isterie*, publicistică, Humanitas, 2017; *Știutorii. Trei povestiri din Orbitor*, Humanitas, 2017; *Un om care scrie. Jurnal 2011–2017*, Humanitas, 2018.

Cărțile lui Mircea Cărtărescu au primit cele mai importante premii literare românești, ca și importante premii internaționale: Premiul literar Giuseppe Acerbi, Italia (2005); Premiul internațional pentru literatură de la Vilenica, Slovenia (2011); Premiul internațional pentru literatură al orașului Berlin (2012); Premiul internațional pentru poezie Novi Sad, Serbia (2013); Premiul internațional Spycher-Leuk, Elveția (2013); Premiul La tormenta en un vaso, Spania (2014); Premiul Euskadi de Plata, San Sebastián (2014); Premiul orașului Leipzig pentru înțelegere europeană (2015); Premiul de stat al Austriei pentru literatură europeană (2015); Premiul „Gregor von Rezzori", Florența (2016), Premiul Leteo, Spania (2017); Premiul „Thomas Mann" pentru literatură, Lübeck (2018); Premio Formentor de las Letras, Palma de Mallorca (2018).

Mircea Cărtărescu

MELANCOLIA

HUMANITAS
BUCUREŞTI

Redactor: Lidia Bodea
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxi
Corector: Marieva Ionescu
DTP: Florina Vasiliu

Tipărit la Radin Print,
prin reprezentantul său exclusiv pentru România,
4 Colours, www.4colours.ro

© HUMANITAS, 2019

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Cărtărescu, Mircea
Melancolia / Mircea Cărtărescu. – Bucureşti: Humanitas, 2019
ISBN 978-973-50-6428-0
821.135.1

EDITURA HUMANITAS
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro
Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021/311 23 30

PUNȚILE

Mama plecase într-o dimineață la cumpărături și nu se mai întorsese niciodată. Trecuseră de-atunci săptămâni sau luni, sau ani, trecuseră în orice caz multe, multe zile, cu neputință de numărat, toate la fel, căci totul, din clipa părăsirii, rămăsese mut și încremenit, iar copilul pierduse de mult simțul timpului. O vreme, păstrase speranța că mama va reveni, că va auzi deodată iarăși cheia în ușă, ca atunci, în vremurile acelea când lăsa totul ca să fugă în hol și să-ntâmpine femeia foarte înaltă care intra pe ușă încărcată de sacoșe. „Ce mi-ai adus?", o-ntreba și, fără să aștepte răspunsul, începea să-i scotocească-n geantă ca să găsească, întotdeauna, bomboane în staniol roșu sau verde, biscuiți sau câte-o mică ciocolată cu un desen floral pe ambalaj. Când i se părea că aude clinchetul cheii lăsa totul și fugea în holul de la intrare, își lipea urechea de ușa vopsită-n ulei, dar dincolo de ea nu se auzea decât un vuiet stins, curentul negru de aer care trecea prin scara blocului. Se-ntorcea în bucătărie dezamăgit și se ghemuia pe podea, sub marele radio din

colț, ca să plângă încetișor. Își revenea însă repede, căci se obișnuise până la urmă cu noua lui viață, care nu era lipsită de un farmec trist și ciudat.

De un timp nesfârșit trăia singur în apartamentul gol, încremenit în enigma sa, în liniile sale care nu se schimbau decât prin iluzia perspectivelor, când copilul trecea dintr-o cameră într-alta prin ușile mereu larg deschise. Apartamentul era modest, de oameni simpli și nu prea înstăriți. Pereții erau zugrăviți cu modele naive, repetate la nesfârșit, altfel în fiecare cameră, ca pe spatele jocului cu basme din bucățele cu care se juca de mai multe ori pe zi, asamblând din piesele de carton peisajele feerice din *Crăiasa zăpezilor* și din *Povestea socului*. Fiecare mobilă fusese cumpărată cu multe sacrificii și separat de restul mobilierului, dar, ciudat, după o vreme ele-și pierdeau orice trufie de obiecte solitare și se contopeau cu celelalte, mesele și sofalele și servantele și studiourile și toaleta cu oglindă și scaunele, așezându-se exact acolo unde le era locul și unde trebuiseră să fie, încremenind acolo o dată pentru totdeauna. De la un moment încolo nu mai apăruse nici o mobilă, totul rămăsese mereu la fel, prins ca într-un cristal de timp, iar băiatul lega uneori dispariția mamei tocmai de desăvârșirea la care ajunsese casa. Nu mai era nimic de adus înăuntru, nici măcar bomboanele în stanioluri colorate, nici măcar dinții de metal ai cheii de la intrare.

Casa era completă și liniștea era totală. Întreaga zi, de când se trezea și până mergea la culcare, copilul n-avea altceva de făcut decât să treacă dintr-o cameră-n-tr-alta, să privească atent fiecare lucrușor, fiecare amănunt pe care altădată le ignorase cu desăvârșire, dar care acum se revelau a fi miile de fețe ale monotoniei. În bucătărie lipăia cu tălpile goale pe mozaicul de pe jos, în care văzuse mereu chipuri și construcții ciudate, privea țevile chituite roșu de sub chiuvetă, atingea cârligii ce se iveau din chit aspri și mânjiți, privea dozele electrice din pereți peste care trecuse neglijent bidineaua zugravului și aerisirile îmbâcsite de pânză de păianjen înnegrită. Mai ales bufetul verde, străvechi, cu geamuri ciobite și câteva vase de porțelan înșirate deasupra, cele la care nu puteai ajunge niciodată, nici dacă puneai scaunul, îl atrăgea cu putere, pentru că nu doar că arăta așa de bătrân și de ciudat, dar și mirosea a vechi, a praf, a otravă de muște și-a vopsea, încât te făcea să vrei să tragi sertarele lui înțepenite ca să recuperezi vreun dop de plută cu ceva nedeslușit scris pe el sau o pilă inutilizabilă de atâta jeg depus pe limba sa de rugină, sau o bucată de ebonită spartă: mânerul vreunei șurubelnițe al cărei fier îl găseai în alt sertar... Acolo era și ușa cu geam care dădea spre balcon, dar în timpul zilei ușa era încuiată. Vedeai prin ea vârfurile plopilor, pline de puf, și dincolo de ele o uriașă clădire de cărămidă, cu nenumărate ferestre zăbrelite, fabrica de cauciuc Quadrat.

Pe frontonul său care sfâșia norii se afla o mare fereastră rotundă. Înainte ca mama să dispară, copilul mai vedea din când în când câte-o siluetă de om profilată pe marele cerc întunecat, abia ajungând pe la jumătatea lui cu capul: un muncitor care ieșise să fumeze la acea incomensurabilă înălțime. Uneori, copilul îi făcea semn cu mâna din balcon, iar muncitorul îi răspundea cu mult mai ample mișcări ale mâinii. Dar apoi nu mai văzuse acolo pe nimeni. Bucătăria era luminoasă, aproape transparentă dimineața, devenea fără viață, ca desenată, spre prânz, iar serile lumina din ea se făcea sângerie și-ntunecată, vopsind în dungi late de ambră pereții. Uneori copilul stătea ore-n șir ca să vadă influența acestor schimbări de lumină asupra desenului mușamalei de pe masă: scatii, canari, păsări albastre fără nume cunoscut alternând cu omizi și rădaște. Ajunsese să prindă clipa exactă când desenul căpăta trei dimensiuni și se ridica atât de frumos deasupra mesei încât ți se părea că insectele și păsările sunt vii. Seara târziu, când soarele cobora dincolo de fabrică, din mușama nu mai rămâneau decât luciul stins în penumbra odăii și mirosul chimic deodată înflorit ca o magnolie în toată bucătăria.

Holul de la intrare era mizer, lung și întunecat. Pe perete se afla un tablou cu ceva indistinct dincolo de sticla pătată de muște. Mai erau fire înnegrite prinse din loc în loc cu un fel de pioneze, de fapt cuie cu o coroniță de carton, și un tablou de siguranțe la care copilul nu

trebuia să umble niciodată, dar acum umbla totuși, pentru că nu mai era nimeni care să-l certe. Acum își ocupa timpul în unele zile deșurubând marile bușoane de porțelan din locașurile lor ghintuite, privindu-le suprafețele aspre și pe cele emailate, plăcuțele și firele de aramă ce le uneau polii îndepărtați. Ce huruit ciudat producea deșurubarea lor din tablou! Le așeza pe jos și le ciocnea unele de altele, bucurându-se de zgomotul de bile de marmură pe care-l produceau. Pe hol era și debaraua, plină de saci și de haine vechi, în care copilul stătea adeseori în beznă absolută. Căci dacă-nchideai cele două uși înguste, vopsite-n același ulei alb, rămâneai fără nici cea mai mică rază de lumină. Acolo puteai sta, în miros de plăpumi vechi și de ghete scâlciate, până ți se făcea frică, sau și mai bine puteai lua două pietre rotunde ca să le izbești și să te bucuri de flacăra palidă ce ieșea din ele și-n care se vedeau o clipă pereții brobonați ai debaralei. Dar cea mai mare parte din zi copilul o petrecea în sufragerie.

Era cea mai mare cameră din apartament. Era mereu la fel, mereu la fel. Și dacă băiatul făcea dezordine, își lăsa jocul din bucățele pe masă sau deranja covoarele, a doua zi era totul ca înainte. De-a lungul pereților sufrageriei erau mobile, pe picioare subțiri, mobile ieftine, lăcuite de mântuială: dulapuri, o servantă pe care stătea marele radio, o sofa acoperită cu o cuvertură cu ciucuri, o bibliotecă în care se aflau câteva cărți și mai multe

bibelouri urâte, dar care copilului îi plăceau. Erau goale în interior, dacă le ridicai, vedeai gaura de sub ele, în care puteai băga degetul. Le puteai pipăi pe dinăuntru, până unde ajungeai: erau la fel ca pe dinafară, doar că invers. Iar interiorul lor era mai aspru, fără glanțul de deasupra. Băiatul citise și din cărți, dar erau cărți care nu-l interesau și, cele mai multe, nici nu se puteau citi: erau pline de scheme, tabele de cifre, nu erau povești sau cărți de aventuri. Erau cărți pentru oameni mari. De-acum avea la dispoziție eternitatea, dar orice-ar fi-nsemnat asta, știa că niciodată n-ar fi citit cele mai multe dintre cărțile din bibliotecă. Una avea la mijloc un mănunchi de foi groase și lucioase cu poze. Erau oameni făcând lucruri nedeslușite. Alta avea coperta neagră și scria pe ea cu verde *Nebunul din Brent*. O a treia nu avea poze, ci doar desene cu tuș negru. Se numea *Seri albastre*. Cea mai groasă purta titlul, scris orizontal pe cotor, *Impudica moarte*. Niciodată conținutul lor nu se schimba. Puteai deschide o carte de o sută de ori la prima pagină: cuvintele erau aceleași, mereu aceleași, mereu aceleași cuvinte. Și asta se-ntâmpla la fiecare pagină. Cărțile se aflau în spatele unor geamuri care glisau. În fața geamurilor era un prag ridicat la jumătate de metru de parchet pe care băiatul se urca și stătea ore-n șir, căci biblioteca nu era pentru el atât un loc cu bibelouri și cărți, cât o mobilă pe care te puteai cățăra. Stătea după-amieze-ntregi pe bibliotecă, întors cu fața spre sufragerie și ținându-și brațele

orizontal pe marginea de sus a mobilei. Avea astfel în față fereastra ce dădea tot spre fabrica de cauciuc, dar prin care se vedea vag din cauza perdelei prăfuite, aproape-nnegrite, ce cobora din galeria de lemn gălbui. De sus, de pe pragul bibliotecii, copilul avea priveliștea întregii sufragerii cufundate-n încremenire. Fiecare formă era tăioasă și perfectă, fiecare colț de mobilă sticlea-n singurătate fără de margini. Aerul era rece și tăcut. Lumina se veștejea imperceptibil către seară.

Când afară se lăsa amurgul, în sufragerie aerul se făcea cafeniu, delicat, iar tăcerea îl apăsa pe copil din toate puterile ei. Sătul să contemple marele macrameu de sub sticla de deasupra mesei din mijloc, înconjurată de scaunele ei, se ducea-n colț și dădea drumul la radio. Asculta până se-nnopta melodii vechi și nostalgice, cântate de orchestre mari de jazz, de voci visătoare de femei, melodii care dădeau una-ntr-alta, fără întrerupere, și pe care ajunsese să le știe pe de rost, căci erau mereu aceleași, cincisprezece sau douăzeci de melodii repetate-n aceeași ordine. Cuvintele nu se puteau înțelege, erau într-o limbă străină, dar copilul oricum le știa, cuvânt cu cuvânt: „hari nabil at roe vazalaa, nabil roe azul..." sau „govagna mag, zu de ne maghi..." Acolo stătea, cu orele, ghemuit pe podea și ascultând, și murmurând odată cu vocea din radio, până când se lăsa noaptea și din ochiul magic al radioului, și din becul invizibil care lumina scala cu lungimi de undă și nume de orașe

necunoscute se revărsa peste buclele copilului, peste feţişoara sa cu buzele murmurând, o lumină parcă din altă lume. Acea lumină era, pentru el, de nedespărţit de muzică, iar radioul vechi, foarte voluminos, cu clape de fildeş şi ochi magic verde intens era cu atât mai preţios cu cât producea singura perturbare în apartamentul ermetic şi vid în care trebuia să trăiască băiatul. Ghemuit în faţa lui, pe podea, răsfrânt în lemnul lăcuit al uşilor de la servantă, băiatul părea că se-nchină unui idol, hipnotic şi crud, al melancoliei.

Ieşeau primele stele când se ducea la culcare. Nu mai folosea, ca altădată, patul din camera lui ce dădea spre stradă. De când mama nu se mai întorsese, dormea în patul ei, în camera mică dinspre spatele blocului. Îi plăceau mai mult perna ei foarte mare, brodată, ca şi plapuma de satin galben în cearşaf apretat care lăsa să se vadă un romb mare din sclipirea minunată a satinului. Acolo, cu plapuma trasă peste cap, se legăna o vreme, simţindu-şi corpul vibrând de oboseală. Înainte de-a aţipi simţea mereu tot apartamentul legănându-se încetişor, ca o navă pe o mare previzibilă şi calmă.

Dimineţile, soarele orbitor intra în toate camerele prin ferestrele largi, făcând să scânteieze fiecare suprafaţă, să se vadă firele de praf, fiecare-n parte, de pe măsuţe şi noptiere, să danseze praful şi-n aer, în mişcarea lui spiralată ca a fumului de ţigară. Aerul trecea atunci fără rest în strălucire matinală. Era atâta lumină, încât

copilul, după ce deschidea ochii, încă întins în pat, era silit să-i strângă la loc și se scula așa, cu ochii mijiți, umblând năuc, în pijama, prin odăile în flăcări. Abia după ce mergea la baie și se spăla pe față cu apă-nghețată se dezmeticea, și mintea, deodată, i se umplea și ea de acea lumină fragedă și rece. Privea în jur, pipăia cu degetele dulceața de porțelan a căzii de care nu mai avea nevoie, asprimea prosoapelor din care fiecare firișor era tare și uscat, își oprea privirile, mirat, pe bolul scaunului de toaletă, prins de podea cu mari șuruburi metalice: la ce putea oare folosi acel obiect de neînțeles? Își aducea vag aminte de vremurile când se așeza pe colacul moale și-apoi... Urma ceva de care trupul său nu mai avea nevoie și pe care mintea sa îl uitase. Un ochi de apă ușor tremurătoare se afla pe fundul obiectului alb, cu capacul bleu ridicat.

Copilul zăbovea mult în baie, în fiecare dimineață, pentru că acolo putea să se uite-n oglindă. Se vedea doar până la clavicule, în partea de jos a marii oglinzi de deasupra chiuvetei. Își privea atent fața subțire, fără nimic care să-i fi putut place, ochii-ntunecați, nasul drept, buzele puțin prea pline pentru un băiat. Își privea gâtul fragil, sub pielea căruia se conturau mușchii ce întorceau capul într-o parte și-n alta. Se privea-n ochi încercând să-și amintească măcar câteva lucruri din viața lui de dinainte, măcar cum îl chema și câți ani avea. Însă amintirile care-i fulgerau prin minte, umplându-l brusc,

din când în când, cu flacăra intensă și intens dureroasă a nostalgiei, se risipeau înainte să le fi putut reține, de parcă băiatul ar fi avut în mâini niște fructe coapte care dispăreau înainte să le ducă la gură și să le fi putut simți gustul. Părul negru, ondulat, îi crescuse o vreme și-apoi rămăsese mereu același, încadrându-i fețișoara mută și gravă. Sub ochi avea cearcăne viorii, delicat conturate. Irișii-i erau alunii și limpezi. Cine era? Amintirile lui imediat dizolvate, de parc-ar fi ajuns la el din altă viață, păreau tot niște bucățele de carton din cele cu care se juca la nesfârșit, alcătuind, pe masa din sufragerie, tablouri cu prinți, castele și fete în racle de sticlă. Propriul său chip în oglindă nu-i spunea destul, deși parcă-i spunea mai mult în fiecare zi, de parcă în fiecare zi ar fi mers într-un muzeu imens și gol, care-ar fi adăpostit doar un singur portret, la care ajungeai după ce treceai prin camere și pe culoare nesfârșite, dar tot drumul ăsta ți-era răsplătit de subtilitatea, fantasticul și enigma acelei singure picturi pe care nu te mai săturai s-o privești. Se desprindea greu din țintuirea propriilor ochi, și doar ca să alerge, în ritualul său cotidian, către camera dinspre stradă, fosta lui cameră, cea în care se petrecuseră, își amintea ca prin vis, fapte pe care prefera să le-năbușe-n sine, așa cum te aperi cu mâinile-ntinse-nainte de vreun gând obsedant și insuportabil. Ar fi dat orice să recupereze cât mai mult din fosta lui viață, dar nu asta, nu ce trăise în camera din față, și care acum i se arăta din

când în când într-un fel de răbufniri de emoție fără fapte și chipuri.

Era, diminețile, camera cea mai luminoasă. De fapt, nu era de nici un folos să o numești așa: tot apartamentul era luminos. În camera din față lumina era însă ca un gaz incandescent care mânca până la os mobilele și pereții și pervazurile și marile suprafețe de geam. Cuvântul „lumină" părea întunecat și posomorât față de haloul ireal, de razele orbitoare, de slava în care se-mbrăcau muchiile lucrurilor, singurele rămășițe ale lor. Străluceau până la dizolvare-n lumină șifonierul galben, masa galbenă, studioul galben, lada galbenă de la studio. Ardea modestul covor persan, „mecanic", cum îi spunea cândva mama ca să-l deosebească de cele nobile, făcute de mână. Ardea modelul repetitiv de pe pereți: buchețele de flori. Ardea mai ales, bineînțeles, marea oglindă a toaletei galbene, în fața căreia copilul mergea diminețile ca să se vadă în întregime. Își scotea bluza de pijama și-i dădea drumul să cadă pe podea. Bluza subțire ca hârtia și la fel de străvezie cădea un timp nesfârșit, și nici nu mai ajungea pe covor, pentru că lua foc și se risipea în lumina odăii, lăsând în urmă o dâră palidă de fum. Își scotea și pantalonii și rămânea, mic și gol, cu capul ușor prea mare pentru un corpușor atât de fragil, de parc-ar fi fost de fapt mult mai mic de vârstă decât era. Era greu să se vadă pe sine, scăldat și topit în dreptunghiul de flacără al oglinzii, cu care la-nceput se confunda

cu desăvârșire. Abia cu începutul umbre mai portocalii se desprindeau din aurul unanim și-n cele din urmă umerii, brațele, coastele, burta, șoldurile, picioarele căpătau contur, fără să capete vreodată și realitate. După ce privea la nesfârșit acest geamăn de aur, după ce atingea cu degetele vârful degetelor lui, după ce-și lipea, deodată copleșit de tristețe, obrazul de obrazul lui, copilul se smulgea fascinației și se-ndrepta spre locuri mai umbrite, dar păstra pe retine, încă multă vreme, o pată verde, fluorescentă, cu contur de trup de copil. Parcă l-ar fi purtat cu el prin apartament pe acest copil străin, arătându-i camerele una după alta, ca unui prieten din vremurile îndepărtate.

Lumina dimineților se stingea către prânz, când camerele își pierdeau viața și păreau pictate. Copilul se simțea atunci ciudat, de parc-ar fi trăit într-o ilustrată. Liniștea era totală și nici o mișcare nu anima casa. Fiecare obiect își ocupa locul în tăcere, de parc-ar fi respectat o lege inflexibilă, de la-nceputurile lumii, care-i cerea să fie cum este și cum a fost mereu, fără schimbare, fără ciobire a muchiilor și colțurilor, fără alterare în culoarea suprafețelor. Sufrageria era acum plată, vopsită în cafeniu și oliv, și așa avea să rămână până seara.

Acum se juca. Avea un căluț alb, de pânză umplută cu ceva noduros, cu coamă de ață cafenie și șa de lac roșu. Mai avea un clovn numit Hubert. Hubert avea ochi stelați și gură cu buze rujate, foarte groase. Și mai avea o pisică

din lemn vopsit albastru, cu fața de om. O vreme inventa povești cu cele trei jucării, dar oricât de felurite ar fi fost poveștile astea, fiecare jucărie își păstra firea ei de la început: căluțul era întotdeauna bun, Hubert era rău, iar pisica venea în ajutorul căluțului, eliberându-l din închisoarea în care-l arunca măscăriciul, dezlegându-i lanțurile în care-l lega, punându-i înapoi ochii pe care Hubert i-i scotea cu mare cruzime. Când se juca, băiatul uita de sine. Era, pe rând, căluțul, Hubert și pisica. Sau, mai bine zis, era scena lor, teatrul lor în care se petrecea mereu aceeași poveste: căluțul era chinuit mereu și mereu, în fel și chip, de clovn, așa, fără nici o explicație, fără vreun motiv, doar pentru că Hubert era rău, iar pisica albastră, cu fața de om, se lupta cu el, îl alunga și elibera căluțul. Clovnul însă revenea, nu era chip să scapi de el. Smalțul de pe botul pisicii se dusese, pentru că, atunci când se luptau, fața clovnului îl izbea din toate puterile și, acolo unde cândva fuseseră desenate cu tuș strălucitor mustățile și limbuța trandafirie, acum nu se mai vedea decât lemnul.

În timp ce se juca, băiatul vorbea continuu, imitând glasul micuț și plângăreț al căluțului, cel răstit al lui Hubert, cel rugător al pisicii albastre. Era singura dată din zi când vorbea. Casa răsuna de cuvintele lui, pentru că altfel era atâta tăcere. Într-o după-amiază cu cer plumburiu, pe când copilul vorbea pe cele trei voci, începuse să ningă, iar fulgii furioși fosneau atât de puternic

frecând geamurile largi, încât se întrerupsese și ascultase zgomotul alb al zăpezii, care făcea și aerul din cameră alb și-nghețat. Închisese ochii ca să asculte mai bine fâșâitul acela unanim, venit din toate părțile deodată, de parcă odaia ar fi fost un iglu în centrul Antarcticii, rezistând sticlos sub zăpezile veșnice. A doua zi, când se trezise dimineața, nu-i venise să creadă: pe toate geamurile erau flori de gheață, ridicate până sus, cu tulpini groase de brumă și frunze străvezii, perfect conturate, din care dădeau alte tulpini și alte frunze, într-o împletire ce se topea în brâul de gheață din partea de sus a ferestrelor, singurul cu totul transparent, dar vălurit și el, de parcă realitatea de dincolo s-ar fi vrut strâmbă și înșelătoare. Era iarnă, iarnă adâncă și grea, lumina devenise de-un albastru palid, iar băiatul vedea mirat cât de mult se schimbă lucrurile pe când se perindă peste ele anotimpurile: cărțile de joc nu mai erau aceleași în acea lumină rece ca apa de la gheață, bucățelele din care se alcătuia rochia prințesei sau conacul din poiană păreau niște pești într-un acvariu, iar Hubert, căluțul și pisica sorbeau cu disperare culorile ce păreau să fi dispărut din orice alt obiect. Când începeau să cadă zăpezile peste oraș, copilului îi plăcea să se ducă în camera din față, să sufle-n stratul de brumă-nflorită de pe uriașul geam până ce un rotocol de limpezime se făcea-ntre palmele lui, și să privească, ore-ntregi, orașul întins până la marginea cerurilor, acoperit de zăpadă.

De când plecase mama la cumpărături se perindaseră de multe ori toate anotimpurile. Momentele zilei și momentele anului, ca niște roți dințate mărunte sau uriașe, dar îmbinate toate în același mecanism de culori și umbre, de claritate și tulbureală, rostogoleau în privirile copilului cele mai fantastice combinații ale luminii. Părul băiatului, obrajii și gâtul său, bluzele și pantalonii pe care le purta erau diferite în diminețile de toamnă, în amiaza aurie a primăverii, în amurgurile de iarnă, când se întuneca încă de la patru după-amiaza, și-n incerta oră a crepusculului galben al toamnelor adânci, când radioul cânta încetișor și băiatul se gândea la tunelul zilelor și nopților prin care trecea de-atâta vreme fără să știe către ce se îndreaptă.

Era lumea lui, viața lui, singurătatea lui ce-avea să dureze la nesfârșit, mereu la fel, mereu altfel. De multe ori stătea lungit în pat, fără să vrea să facă nimic, simțind numai silă pentru jucăriile și cărțile și mobilele și pereții cu modele demodate, și geamurile dincolo de care nu mai voia să privească. Mereu la fel, mereu altfel. Își întorcea spătișorul îngust, cu nodurile vertebrelor vizibile la ceafă, către odaie și se adâncea în contemplarea modelelor din tapițeria spătarului de la studio, frunze împletite și flori prăfoase, ciudat de asemănătoare celor de pe geamurile înzăpezite, dar țesute din fire de ață colorată, în degradeuri palide, răsucite din fibre și mai subțiri, la rândul lor răsucite din fibre mai

subțiri și tot așa la nesfârșit, căci fiecare firișor, oricât de fin ar fi fost, mai fin decât firul de păr și decât funigeii, era la rândul lui răsucit din fire încă și mai fine, până la limita vederii și dincolo de ea. În modelele de pe spătarul studioului băiatul vedea tot ce voia să vadă: bătălii, orașe inventate, copii jucându-se în spatele unui bloc galben, în amurg, cu o clipă înainte ca vocile părinților să-i cheme acasă.

Astfel se rotea mecanismul strălucitor al zilelor și anotimpurilor, având în miezul lui apartamentul de bloc în care se afla un copil prizonier, astfel treceau, pe rând, diminețile, după-amiezele și serile de primăvară, diminețile, după-amiezele și serile de vară, diminețile, după-amiezele și serile de toamnă, diminețile, după-amiezele și serile de iarnă, și iarăși cele de primăvară, și totul ar fi fost de o insuportabilă, strivitoare monotonie dacă nopțile nu s-ar fi deschis deodată, așa cum își desfac petalele florile nocturne, toate ușile și toate ferestrele casei. Căci, după ce ațipea în patul mamei din camera mică, legănat de voluptatea cearșafurilor mereu proaspete, ca niște diafane pânze de corabie, de moliciunea pernei brodate și de greutatea caldă a plăpumii de satin, după ce cobora lin cele patru trepte ale somnului, lungindu-se pe ultima, cea mai afundă dintre ele, și adormind acolo ca o pisică ghemuită în propria ei moliciune, copilul deschidea deodată ochii, în miez de noapte, complet treaz, și-și aducea aminte, cu plăcerea cu care s-ar fi gândit că-l

așteaptă un bol cu căpșune pe masa din sufragerie, că acum putea ieși în balcon, și că putea deschide larg geamul din camera din față ca să intre aerul îmbătător al nopții.

Știa asta chiar din prima noapte, pierdută în negura timpului, după ce mama plecase la cumpărături, uitând apoi să se mai întoarcă. Atunci se deșteptase brusc, poate la nici o oră după ce adormise, ridicase capul de pe pernă și privise speriat în jur. Camera era scăldată-n lumină de lună. Luna chiar se vedea prin fereastră, perfect rotundă, deasupra fabricii de cauciuc Quadrat. Geamul îi împrăștia lumina, o făcea să strălucească încă și mai tare peste lucrurile din odaie, peste pat, peste fața copilului. Se ridicase din pat și simțise chiar din primul moment curentul de aer. Să se fi-ntors mama? O transpirație înghețată îl năpădise la acest gând, și băiatul se ridică repede din pat, sărind în picioare. Merse-n bucătărie, abia șovăind pe drum în lumina melancolică și albastră, și acolo găsi ușa de la balcon, prin geamul căreia se vedea și aici fabrica, deschisă larg, după ce toată ziua fusese încuiată. Firește, mama nu era nici acolo, nici altundeva în apartamentul în același timp luminos și-ntunecat, dar poate că era la ușa de la intrare, poate clinchetul cheii în broască îl trezise pe copil.

În hol era o tăcere mată, de dinainte de ivirea urechilor pe lume. Dar ușa nu mai era încuiată: copilul o deschise cu ușurință, apăsând pe clanța de alamă, subțiată

de atâtea mâini care-o folosiseră de-a lungul vremii. Numai că dincolo de ea era pământ, umed, plin de rădăcinițe, în tot cadrul ușii, ca și când un val de pământ ar fi umplut toată scara blocului. Lutul era tare și mirosea puternic, ca o groapă săpată de curând. Îl atinse cu degetele și se convinse că pe-acolo nimeni nu putea ieși sau intra. Pământul părea foarte gros, poate de o grosime fără sfârșit. Închise din nou ușa albă, încă și mai albă acum, peste pământul din cadrul ei, și se întoarse-n bucătărie. Ieși în balcon și mireasma de regina-nopții îl copleși imediat. Mama avea întotdeauna, verile, regina-nopții în lădițele de pe balcon. Noaptea, florile ei, deși atât de banale, ca niște steluțe de hârtie, miroseau mai puternic decât orice altă floare, miros amar și dulce și trist ca melodiile, mereu aceleași, de la vechiul radio, sau ca atunci când copilul se privea în oglindă. Când aerul era umed și stătea să plouă, mireasma asta înflorea și mai tare. Atunci mama își lua scaunul din bucătărie și se așeza acolo, pe balcon, o oră sau două, iar când se-ntorcea în casă părul ei buclat părea alcătuit în întregime din mireasmă de regina-nopții.

În acea primă noapte, copilul stătuse și el pe balcon, doar în pijama, sprijinit pe balustrada care-i venea până aproape de umeri, simțind pe față curentul nopții. Nu se miră că, alături de luna plină, erau pe cer mult mai multe stele decât văzuse el înainte, de fapt milioane și milioane de stele. Numai fabrica de cauciuc era un fel

de movilă uriașă, neagră ca smoala, pe cerul altfel încărcat de lumină. Reintră în apartament și, fără să aprindă vreo lumină, deschise, pe rând, toate ferestrele din toate camerele. Acum, prin casă trecea noaptea, vântul ei negru și înșelat. Nu mai era nici o deosebire între afară și înăuntru. Noaptea, cu luna și stelele ei, cu parfumul ei rece și cald în același timp, cald cu șuvițe de răcoare, umplea fiecare cameră, făcea vârtejuri pretutindeni, se lipea de oglindă și de mobilele lucioase, curgea în chiuvete și în bolul closetului, se strecura în cele două găuri ale prizelor, intra prin capacul de placaj perforat din spatele radioului. Noaptea pătrundea și-n trupul copilului, prin nări și prin pupile, îl umplea pe dinăuntru așa cum ceva dulce și fluid umple crusta sticloasă a pralinelor. În camera din față, prin ferestrele ei uriașe, deschise acum larg, pătrundeau luminile întregului oraș. Panorama orașului nocturn, amestec de case și arbori cățărate unele peste altele, sub cerurile vuind de stele, până la marginea privirii, îl uimea întotdeauna. De câte ori nu stătuse așa, cu coatele sprijinite pe pervaz, cu căpșorul abia înălțat deasupra lui, privind orașul, diminețile și seara, dar mai ales când se lăsa noaptea și reclamele de neon se aprindeau și se stingeau, și ferestrele caselor se luminau brusc, ca să se stingă după câteva minute, și vârfurile arborilor măturau stelele pe bolta arcuită, și câte un avion, foarte sus, clipea din două luminițe roșii, înaintând ca melcul în tăcerea desăvârșită!

Copilul cunoștea fiecare clădire, de la vilișoarele roz și vernil din primele rânduri de străzi, înălțate unele peste altele de parcă ar fi concurat cu disperare pentru gura de cer de deasupra, până la magazinele, muzeele și statuile din depărtare, tot mai înghesuite, mai mărunte, mai pline de ziduri oarbe și cupole și acoperișuri în zigzag către linia orizontului.

Dar numai acum, după multe săptămâni, luni, ani poate, apăruseră punțile. Ele nu se iveau decât noaptea, când toate ușile și ferestrele erau larg deschise, când, iernile, ningea în odăi, depunându-se prin colțuri valuri de zăpadă afânată, în care sclipea vizibil fiecare fulg hexagonal, când răpăiturile de ploaie de pe capacul radioului străvechi și de pe luciul servantei îl trezeau pe copil toamnele, când mireasma amețitoare de regina-nopții impregna macrameurile vara și când, primăverile, insecte verzi, cu aripi transparente, se plimbau pe fața băiatului, încurcându-se în genele lui până când îl deșteptau. Prima dată când văzu o punte, nu mai lată de câteva degete, arcuită deasupra curții din spate a blocului, de la balconul lui până la marea fereastră rotundă a fabricii de cauciuc Quadrat, deasupra căreia plutea etern luna, copilului i-a fost teamă să pășească pe ea. Căci era imaterială ca un curcubeu. Părea alcătuită, de fapt, din lumină densă, pal-aurie. O atinsese mai întâi cu degetele, și o găsise elastică asemenea pântecului unei șopârle, dar puternică, în stare să-i suporte greutatea.

Trebuiseră să treacă, oricum, multe nopți până când, pe o lună clară de octombrie și prin aerul foarte pur după ploaie, să îndrăznească să facă primii pași. Nici atunci n-ar fi avut curajul să plece în aventură dacă nu l-ar fi însoțit Hubert, pe care l-a ținut atârnat de mâna stângă în primul lui drum peste punte. Trecând atunci prin sufragerie, îl văzuse pe masă, scufundat în umbră, dar cu ochii stelați strălucitori, și se gândise că i-ar fi de folos în acea primă călătorie.

Urcase încetișor pe arcul străveziu și înaintase de-a lungul lui, mititel deasupra curții adânci, uriașe, a blocului. Nu era nici o lumină aprinsă, toți dormeau. Doar foarte departe, în curtea fabricii de cauciuc, dincolo de gardul de beton, lumina un bec chior atârnat de un stâlp de lemn dat cu gudron. În lumina lui galben-murdară toate lucrurile din preajmă făceau umbre lungi și ascuțite. Cu clovnul în brațe, băiatul pășea cu tălpile goale și doar în pijama pe arcul imaterial, urcând tot mai mult și privind mirat împrejur. Nu-i era frig, deși vântul rece îi răvășea părul și-i flutura pijamaua, sau îi era, dar nu-i păsa prea mult. Când se uita direct în jos i se strângea un pic inima, dar nu prea tare. Căci n-avea timp să-i fie frică: totul era uimitor. Stătuse o veșnicie în casă, iar acum ieșea la larg, la foarte larg, la urieșenia cerului înstelat. Se apropia încet de acoperișul sloiului de smoală al fabricii. Când a fost în vârful arcului de cerc, era deja deasupra terasei blocului și-a cornișelor

fabricii, le privea de sus pe amândouă și, pentru prima dată, putea vedea de jur-împrejur orașul vast, licărind din reclamele colorate de pe vârful celor mai înalte clădiri. Trupul său micuț era acum față-n față cu luna. Rămase câteva minute acolo, privind în toate direcțiile, arătându-i și clovnului totul, ca să-și aducă și el aminte, după care pași mai departe pe drumul îngust care, acum, o lua la vale.

Coborârea era mult mai scurtă, curcubeul de-o singură culoare se arcuia din nou, rapid, spre pământ și ajungea după câteva zeci de pași pe buza ferestrei rotunde de pe frontonul fabricii de cauciuc. Cum puse piciorul pe molozul de pe jos, copilul se opri de parc-ar fi dat de un zid invizibil: era mireasma dulceagă de cauciuc, pe care-o știa atât de bine. În viața lui de dinainte, pe când se juca în curtea blocului, îl chema câteodată la gard câte-un muncitor nebărbierit ca să-i dea un ghem de cauciuc cenușiu pe care apoi, toată ziua, îl frământa ca pe o plastilină mai densă, trăgea din el fire, îl lățea și-l aduna din nou ghem sau făcea bile aproape perfecte frecându-l cu mișcări rotunde pe asfalt. Acum, tot spațiul nemăsurat din spatele ferestrei rotunde, fără geam, mirosea la fel, dar mai adânc, de parcă întreaga clădire ar fi fost un depozit de cauciuc proaspăt, fraged și aburind. Copilul rămase câteva clipe pe prag, încadrat de roata ferestrei, de patru ori mai înaltă ca el, apoi înaintă, cu tălpile goale, în adâncul nedeslușit al clădirii.

Etajul cel mai de sus al enormei fabrici era o singură hală plină de agregate necunoscute. Fiecare dintre ele, ieșind discret din penumbră mai cu seamă datorită lucirii pistoanelor de alamă, al semilunei albe-a câte-unui cadran și-a câte-unui profil de mare roată dințată, era un monstru melancolic ce-abia aștepta să se facă ziuă și să-și reia mecanica, sinistra, neînțeleasa lui frământare. Erau douăzeci și patru, și nici unul nu semăna cu celălalt. Cabluri izolate în plastic de diferite culori, acum ofilite de semiumbră, ale căror grațioase curbe atârnau spre pământ, trase de propria lor greutate, treceau de la unele la altele, se-mpleteau unele cu altele și-n cele din urmă, schimbate-ntr-un șarpe pestriț alcătuit din sute de fire, dispăreau undeva sub podea. Copilul se plimbă multă vreme printre elefanții mecanici într-o tăcere atât de desăvârșită, încât se auzeau limpede zgomotele de dezlipire înceată, la fiecare pas, a tălpilor lui de podeaua halei. În cele din urmă găsi, în colțul cel mai îndepărtat al marii încăperi, o scăriță de metal ce dădea spre nivelul de mai jos.

Aici, în lumina cernită ce venea de pe ferestrele acoperite cu plasă metalică, se vedeau, în locul agregatelor de deasupra, douăzeci și patru de rezervoare pline cu cauciuc proaspăt, ce avea o pieliță zbârcită deasupra, asemenea budincii pe care câteodată i-o făcea mama din prafuri cumpărate de la magazin. Și aceste vase largi de mulți metri aveau câte-un manometru atașat, un ceas,

cum credea copilul, mirându-se de ce era nevoie de atâtea deșteptătoare. Cauciucul era, în fiecare cisternă, de altă culoare, căci mănunchiul de tuburi multicolore, coborând din tavan, se desfăcea la loc în firele componente și fiecare dintre ele pătrundea printr-un tub gofrat în câte-un rezervor. Iar rezervoarele aveau, la rândul lor, tuburi de alamă ce coborau și ele în podeaua curată, de mozaic. În capătul cel mai îndepărtat al sălii, băiatul zări altă scară de metal, coborând drept de-a lungul zidului, și se grăbi să ajungă și mai adânc în pântecul fabricii.

Din capătul de sus al scării ruginite, o priveliște uimitoare i se desfăcu băiatului, care-ncremeni cu clovnul strâns la piept: căci restul clădirii, până jos de tot, pe fața pământului, nu mai era despărțită în etaje, ci era un singur spațiu, o hală atât de adâncă, atât de scufundată-n tenebre, atât de colosală-n nemărginirea ei, că băiatul nu mai putu face, multă vreme, nici un pas pe scara ce cobora până jos de-a lungul peretelui zugrăvit grosolan, cu broboane umede de tencuială. Încetul cu încetul, însă, ochii i se obișnuiră cu întunericul și inima, cu gigantescul fantasticei cripte.

Fiindcă era o criptă ocupată în întregime de un cadavru de dimensiuni pe măsura monumentalei încăperi, pe care-o umplea cu totul. Zăcea pe spate, gol și alcătuit în întregime din cauciuc cenușiu. La început, copilul înfiorat deslușì numai forma lui omenească, dar, pe măsură

ce cobora, detalii tot mai fine, linia coastelor, sfârcurile pieptului, adâncitura buricului, sexul care i se păru uriaș față de micul lui apendice dintre picioare, linia dură și lucioasă a tibiilor și mai ales trăsăturile feței se iveau cum s-ar înălța încet niște insule din cauciucul moale, echivoc, unanim. Pe cele cinci rânduri de ferestre ale halei pătrundea lumina albăstruie a nopții. Luna-și mutase locul de pe boltă și se zărea, deplin rotundă, într-una dintre cele mai de sus ferestre. „Tati", șopti copilul aflat acum doar la câțiva metri deasupra capului uriaș, sculptural al bărbatului cu părul dat pe spate, cu ochi goi ca ai statuilor, cu obrajii nerași care cândva, în viața lui de dinaintea celei de-acum, îl înțepau atât de tare când tatăl lui se prăvălea pe pat peste el într-o încleștare pe care copilul n-o înțelegea și de care-i era frică. În lumina puternică a camerei din față, cu perdeaua ridicată, tata se bărbierea într-o oglindă veche, cu stratul de argint plin de pete, proptită pe pervaz. Oglinda lăsa pe tavan o baltă tremurătoare de lumină. Gura tatălui se vedea atunci ca o rană roșie, subțire, în clăbucul gros care-i acoperea fața până aproape de ochi. Nu doar peste el se prăvălea tata în patul răvășit, nu doar pe el îl zgâria cu barba de trei sau patru zile, neagră de părea albastră. Copilul auzea din când în când niște țipete ascuțite ca de pasăre din camera de alături. Dădea fuga și-l găsea pe tata aruncat peste mama, luptându-se cu ea, transpirat și cu șuvițe de păr căzându-i în ochi, pe când mama striga și se

zbătea și hohotea, de râs sau de plâns, era cu neputință să-ți dai seama. Sărea și el în pat, peste ei, încercând disperat s-o salveze, și de vreo două ori fusese îmbrâncit cât colo și auzise vorbe violente, ieșite parcă sub mare presiune din gura tatălui său.

Toate astea îi veneau în minte acum pentru prima oară, de obicei nici nu-și amintea, nici măcar pe-atunci, că are un tată, iar de când mama plecase pentru totdeauna tatăl dispăruse și el de parcă nici n-ar fi fost. Dar fusese, venea serile acasă din locul misterios unde întârzia toată ziua, și atunci stătea ca un idol țeapăn la masă cu ei și părul negru-oglindă lăsa câte-o șuviță să se desprindă și să se-ntingă-n ciorba din care sorbea. Mama vorbea tot timpul, tatăl nu vorbea niciodată. Apoi se ducea și citea ziarul, apoi mama și tata mergeau la culcare. Dormeau în același pat, în aceeași cameră. Dimineața patul lor mirosea a transpirație.

Copilul coborî pe podea și parcurse, trecând pe lângă uriașa statuie de cauciuc, mozaicul dulce, lucios ca oglinda, până în celălalt capăt al sălii. Se-ntoarse doar o dată, după ce depășise cadavrul cenușiu, ca să contemple tălpile lui de patru ori mai înalte decât el. Acolo, sprijinit de călcâiul cornos, pe care fiecare rid era sculptat fin în cauciuc, ca pielea încrețită a elefantului, îl lăsă pe Hubert, ca o urmă a trecerii lui prin acele locuri, ca o semnătură secretă. De la-nceput știuse că avea să scape în acea noapte de clovnul pus numai pe fapte rele. Ieși

pe o ușă de metal grosolan, nituit, în curtea edificiului și își revăzu blocul, ca un zid lung de beton plin de balcoane și ferestre. Luna era acum deasupra lui și se pregătea să coboare în regatul de dincolo.

Sări gardul de beton armat al fabricii de cauciuc, străbătu zona pustie, de asfalt, din spatele blocului, unde cândva se jucase cu copiii, bând din țeava pistolului cu apă, de plastic verde, și suindu-se pe bătătorul de covoare, și intră în gangul dincolo de care, în partea cealaltă a blocului, se-ntindeau strada și apoi orașul fără de margini. Încercă să intre în scara blocului, dar ea era plină, cum ar fi trebuit să știe, de pământ reavăn, plin de rădăcinițe, melci și râme umede. Nu putea să urce pe scări sau să ia liftul, cum o făcuse altădată, de-atâtea ori, cu femeia de două ori cât el care era mama lui. Tot liftul se umplea pe atunci doar de fusta mamei, în culori stinse și cu bobul țesăturii mare, pe când copilul se pierdea în labirintul cutelor ei care-l protejau și-l hrăneau. Acum drumul ascendent spre apartamentul lor era blocat, scara era plină de pământ și el rămăsese afară. Prima dată când se văzuse astfel, pierdut și abandonat, în curtea blocului crezuse că n-avea să se-ntoarcă niciodată în patul mamei, unde dormise noapte de noapte. Rămăsese acolo, lângă gardul de beton, privind în sus către balconul lor de la etajul cinci, unde altădată îi vedea, după-amiezele, pe părinții săi ce se uitau de-acolo cum se joacă jos, pe asfalt: el în maieu tetra și cu șuvițe

de păr albastru de negru dându-i în ochi, ea în capot înflorat, având în jurul feței bucle făcute cu drotul. Părinți ca ei erau pe-atunci în mai toate balcoanele, toți la fel, toți uitându-se la copiii lor de foarte sus, de unde-i vedeau ca pe niște animale minuscule și gracile, sărind capra, jucând șotronul sau alergându-se prin curte. Acum era însă adânc în noapte și nu era nimeni la nici un balcon, la nici o fereastră. Și chiar din acea primă noapte, într-o singură clipă, ca și când i-ar fi șoptit cineva la ureche, băiatul știuse cum să se întoarcă. Sări în sus din toate puterile sale. Când atinse iarăși pământul cu tălpile, sări și mai sus. Bolțile se făceau mai înalte la fiecare salt, și copilul simțea o tot mai exaltată bucurie umplându-l ca o șampanie sfârâitoare. Sărea acum până la etajul unu, apoi la etajul doi, apoi depăși în salt etajul doi și putu vedea în balcon, pe o poliță, jucăria Janei, fetița care locuia acolo: o mamă mecanică de tablă vopsită care-mpingea un landou mecanic. La al zecelea salt se-nălță până la etajul patru, cuprins de o bucurie orbitoare, care aproape că-i spărgea pielea, iar la al doisprezecelea se prinse cu mâinile de balustrada balconului lor, pe care-o escaladă trecându-și picioarele dincolo și așezându-se, fericit și epuizat, pe scaunul din balcon, în mireasma amețitoare de regina-nopții.

În zilele, lunile sau anii următori băiatul se simțise mai apăsat ca niciodată de povara grea a singurătății. Renunțase să mai asculte cântecele marelui radio cu

clape de fildeș, pentru că de la o vreme îi sfâșiau inima. Renunțase să se mai privească-n oglindă și să mai numere anotimpurile care treceau colorate ca aripile unei sfârleze uriașe. Băiatul murea de singurătate. Căpătase acum obiceiul să zacă pe jos, lungit pe parchetul uneia dintre camere și chiar pe gresia lucioasă, albăstruie, din baie, nemișcat și cu ochii deschiși. Nu mai știa să plângă, așa cum morții nu plâng, ci sunt plânși, dar pe copil nu mai avea nici cine să-l plângă, pentru că nu mai era, în întreaga lume largă, nici un suflet de om. Cu greu se ridica din când în când ca să se mai joace, după-amiezele, pe masa din sufragerie, cu jocurile sale din bucățele sau cu cele două jucării care-i rămăseseră. Fără Hubert, pisica și căluțul nu prea-și mai aveau nici ele rostul. Ar fi trebuit să se simtă libere și fericite acum, că dispăruse răul dintre ele, dar nu erau. Copilul le sprijinea una de alta pe luciul mesei, sub sticla căreia macrameul desena flori veștede de ață crem, peste care se suprapuneau reflecțiile celor două jucării: o mică baltă albastră, o mică baltă albă cu dâre roșii, fără substanță și fără timp, licărind acolo, cum și noi licărim aici, fără timp și fără substanță. Botul pisicii se sprijinea de coama căluțului, iar vocile lor se-mpleteau ca două fire de sârmă ca să se despartă apoi în ceva răgușit și fără rost. Nimeni nu-l mai chinuia pe căluț, și pisica albastră nu mai avea pe cine să salveze. Băiatul își apleca deasupra lor capul ca un zeu neputincios, ca un păpușar cu ațele rupte. „Faceți ceva,

faceți ceva", le șoptea el, dar cele două marionete nu se mișcau, rămâneau sprijinite una de alta până cădea amurgul și culorile le părăseau încetișor. Abia atunci se hotărau să facă ceva, să dea poveștii plinătate și putere. Își împleteau umbrele lungi, de ambră, pe masa lucioasă, și umbrele lor se strângeau în brațe cu patimă și disperare, și exasperare, cum n-o puteau face trupurile lor de lemn, pânză și paie. Deodată ceva se răsucea în desen, și umbrele deveneau adevăratele obiecte, pe când pisica și căluțul își pierdeau importanța, dizolvate în aerul purpuriu. Și deodată umbrele începeau să vorbească, mai mult, să cânte, cu voce înaltă și triumfătoare, de harpsicord, pentru că băiatul, aplecat deasupra lor, cu părul clătinându-i-se și sticlind, vorbea acum, cânta acum cu două voci deodată, de parcă-n micul său laringe roz coardele vocale s-ar fi despărțit și ar fi căpătat partituri diferite: cele din stânga ar fi preluat glasul suav și blând al căluțului, iar cele din dreapta lamentația înaltă, eternă, neconsolată a pisicii albastre, iar cele două glasuri ale celor două umbre ar fi țesut în virtual și nenăscut o altă lume, a dragostei disperate și neîmplinite dintre cei doi, deasupra cărora un al treilea, mut de tristețe și singurătate, își apleca ore-n șir căpșorul. Curând, lumina amurgului se-ntuneca până la culoarea vișinei putrede, apoi a sângelui închegat, a păcurii și-n cele din urmă a beznei ce le-nghite pe toate. Bâjbâind prin noaptea fără margini, copilul nimerea din nou în patul mamei

sale, unde, la fel ca ea altădată, se-nfășura-n cearșafuri și adormea, coborând iarăși, lin, cele patru trepte ale somnului până ce ajungea iarăși pe lespedea de sidef, cea mai afundă, unde se putea în fine lungi și visa.

Atunci se deschideau iarăși toate ferestrele deodată, de parcă apartamentul s-ar fi deschis el însuși ca o floare de noapte, și curenții reci îl deșteptau și-l înviorau pe băiat, încât se ridica din pat într-o clipă. Acum era iarnă și ningea în toată casa ca-ntr-un glob de sticlă. Zăpada intra oblic prin ferestre și se depunea pe mobile și pe podea, iar când te uitai afară vedeai întregul oraș, cu mii de ferestre aprinse, cu zeci de reclame de neon multicolor, până-n zare și până dincolo de ea, acoperindu-se-ncet de zăpada care cădea liniștit, nici prea repede, nici prea încet, dar atât de des și de constant, că foarte curând totul devenise alb, cețos și atât de proaspăt mirositor, încât ai fi mâncat pumnul de zăpadă afânată, zdrobind fiecare steluță de cerul gurii. Merse-n camera lui și se aplecă mult peste marea fereastră, ca să vadă cum tramvaiele-nzăpezite se retrăgeau la depou.

Atunci văzu și puntea, fără să se mire prea mult, fiindcă o mai văzuse și-n alte nopți. La fel de pâlpâitoare, de imaterială ca și cea care uneori se-ntindea noaptea în spatele blocului către fabrica de cauciuc, dar de data asta vătuită de fulgii care cădeau necontenit, acumulându-se pe gingașa curbă. Curcubeul de zăpadă făcea un arc uriaș peste întreg orașul, peste vilele și căsuțele

îngrămădite unele peste altele și peste copacii desfrunziți, cu fiecare ramură zugrăvită cu alb pe una dintre părți și rămânând neagră ca smoala pe cealaltă. De zeci de ori se temuse să urmeze calea aceea cerească, pentru că de la fereastră nu i se zărea capătul, doar vedeai cum se-ngusta către orizont până ce ramura coborâtoare, de grosimea firului de păianjen, cobora peste clădirile care zigzagau orizontul. În acea noapte însă i se păru că orice era mai bine decât să scoată la-ntâmplare din bibliotecă o carte cu exact aceleași cuvinte ca și toate celelalte, să asculte aceleași melodii la radio și să zacă pe podea zdrobit de singurătate. Merse-n sufragerie și-nșfăcă pisica albastră cu față de om, atât de hotărât, încât călușul, rămas fără sprijin, se prăbuși pe sticla înghețată a mesei. În pijama și cu pisica de lemn în brațe, încălecă pervazul, sprijinindu-se pe calorifer, și puse piciorul stâng pe punte. O simți elastică, dar puternică sub talpă, de parcă ar fi călcat pe spinarea unui păstrăv abia pescuit.

Nu era nici o adiere de vânt. Noaptea era înaltă, cu cerul roz întunecat din care cădea mărunt zăpada. Puntea nu aluneca, iar adâncul de sub ea nu-l speria pe copil. Drumul peste oraș era lung și suia mereu, cvartalele de case de dedesubt deveneau tot mai mărunte, foarte rarele mașini măturau cu farurile întunericul peste care ningea și ningea și ningea în frigul proaspăt al nopții. Încă mai existau oameni, își spuse băiatul, căci nu doar că mașinile și tramvaiele mai străbăteau

labirintul străzilor, dar la ferestrele luminate puteai desluși oameni mari și copii care se mișcau lent în odăile lor ca-n niște acvarii obliterate de ninsoarea oblică. În multe case radiau de pe geamuri sclipiri multicolore, poate că era Crăciunul și în camere pâlpâiau brazi încărcați cu globuri, ornamente și beculețe.

Ca și-n spatele blocului, dar de douăzeci de ori mai întins, arcul urca lent, atingea un apogeu dincolo de centrul orașului, cu piețele și statuile sale singuratice, și cobora apoi deodată. Copilul era încă destul de departe și mult mai sus decât orice clădire a orașului când văzu în fine unde urma să ajungă. Brațul coborâtor se oprea pe una dintre multele ferestre ale celui mai mare magazin din oraș, magazinul Concordia. Băiatul păstra amintirea vie a celor câteva drumuri pe care le făcuse cândva în oraș, între mama și tata, ridicând mânuțele foarte sus ca să-i poată ține de mână, iar unul dintre ele fusese la acest magazin cu etaje interioare largi, încărcate de rochii și costume, de pantofi și de jucării, și cu lifturi de cristal care te ridicau foarte lin, foarte încet, încât treceai prin dreptul fiecărui etaj ca și când tu ai fi stat pe loc și etajele ar fi coborât înspre tine, cu minunile lor colorate și obositoare. Primul etaj era pentru bărbați, al doilea pentru femei, ultimul pentru copii. Sus de tot era doar mobilă. Își amintea manechinele țepene, ce păreau mereu cuprinse de panică, la fel ca un om foarte bolnav care nu se mai poate mișca. Unele n-aveau capete

deloc, altele aveau nasul ciobit sau câte o mână lipsă. Își amintea cum se pierdea printre standurile cu fuste, ascunzându-și fața în imprimeurile lor, întrând între ele până ce nu se mai vedea. Respira acolo mirosul de pânzeturi până când mama-l dibuia și-l trăgea afară. Își mai amintea scări care urcau și coborau, marmura lor lucioasă, lespezile ciobite de pe trepte. În magazinul Concordia era mereu plin de oameni, mai mulți decât crezuse copilul că există pe lume. Se pierduse acolo o dată și țipase minute-n șir între fețele acelea de monștri și de știme, între limbile, ochii holbați, măselele scrâșnitoare, mâinile cu gheare și clești ce-l apucaseră și-l țineau. Era în cuibul păianjenului, în grota stafiilor, aerul era plin de buze rujate și fețe cu găuri în loc de priviri. Mama-l smulsese deodată de-acolo, leoarcă de sudoare, și doar în brațele ei se potolise. Dormise apoi până acasă, ținând-o strâns de gât, legănați de tramvaiul cu bănci de lemn, într-o altă iarnă, când mama încă nu plecase pe drumul fără întoarcere.

Acum toate vitrinele magazinului Concordia erau aprinse și-și aruncau culorile pe zăpada din fața lor: violet, verde deschis, oranj... Dar băiatul coborî la ultimul etaj, foarte sus deasupra lor, chiar sub frontonul pe care litera C era luminată de un reflector cu lumină liliachie. Intră prin fereastra deschisă și coborî printre mobilele tăcute, cu apele lor în nuanța nucului, stejarului sau mesteacănului lucind sub becurile puternice

din tavan. Întregul etaj era pustiu, ca întregul magazin de fapt, cum avea să se convingă, curând, copilul. Dar era cel puțin bine încălzit, ca și când l-ar fi așteptat și-ar fi știut că părul și cutele pijamalei îi erau pline de zăpadă, și că-i fusese frig pe imensul arc de cerc ce se-ntindea deasupra orașului. Trecu printre șifoniere cu oglindă și dulapuri cu geamuri glisante de sticlă, și etajere goale, printre fotolii și scaune pe care încă nu stătuse nimeni, printre biblioteci sculptate fără nici o carte pe greoaiele lor rafturi. Liniștea era desăvârșită și lumina atât de puternică și uniformă, că nici un obiect, nici trupul lui măcar, nu făcea umbră. Aici erau doar lucruri în sine, sculptate în vid, așa cum erau ele când nu le vedea nimeni.

Se apropie de balustrada de marmură. De ce erau magazinele atât de somptuoase, ca palatele din cărțile pe care i le citea mama? La ce foloseau spațiile acelea goale, la fel de mari ca și cerul, plafonul acela pictat cu scene pe care copilul nu le-nțelegea, scările monumentale pe care se cobora de la un etaj la altul? Capul copilului abia dacă se ridica puțin deasupra balustradei sculptate cu frunze și flori străvezii, ca-n sare, așa că nu putea zări din imensul gol central al magazinului decât marginea cealaltă a ultimelor două etaje. Trecu pe lângă casa liftului masiv, de cristal, și liftul era acolo, cu interiorul lui de pluș roșu, cu cele două banchete de perniță moi și butoanele lui din panoul de alamă. Deschise cu un singur degețel ușa glisantă și aruncă o privire spre

golul central, înconjurat de cele patru brâuri de marmură ale etajelor. Jos, în adânc, acoperind tot parterul, sclipea un fel de mare imensă, colorată, arzătoare, din care copilul nu putea desluși deocamdată nimic.

Se așeză pe banchetă și apăsă pe butonul de ebonită cu marginea roasă ca un crater de pe lună. Liftul își începu glisarea extrem de lentă, unsă, coborând constant și lăsând să se vadă, în partea cealaltă, la enormă distanță, etajul cu jucării și hăinuțe pentru copii, apoi etajul cu poșete și pantofi cu toc, cu fuste și rochii și balonzaide... Pretutindeni manechinele cu cap de ghips și părul pictat cafeniu sau blond se aplecau periculos peste balustradă, cu mâinile de ghips întinse în gol ca și când ar fi văzut un sinucigaș prăbușindu-se pe mozaicul de la parter și-ar fi zărit acum pata de sânge lățindu-se sub corpul lui zdrobit și răschirat acolo. Copilul se ridică în picioare, cu pisica de lemn în mâna stângă, și le urmări privirile. Prin cristalul prismatic al ferestrelor liftului văzu ce n-ar fi vrut să vadă niciodată. Priveliștea era mai mult decât bieții lui ochi, de mult încercănați de tristețe, puteau să îndure.

Era mama, întinsă în racla uriașului magazin, ocupând tot parterul cu silueta ei uriașă, culcată, înfășurată în staniol colorat ca Moș-Crăciunii de sezon sau ca iepurașii de Paști, mama cu brațele strânse pe lângă corp ca o mumie sclipitoare, cu fața pictată pe staniol, atât de ușor de recunoscut, atât de gingașă și cu un zâmbet atât

de fermecător, încât copilul își simți inima zvâcnind ca în seara nesfârșită în care-și așteptase mama să vină, și căzuse noaptea, și ea nu se mai întorsese. Ochii mamei erau deschiși, căprui transparenți, ca și ochii lui, iar buclele ei castanii făceau vițe și cârlionți, încadrându-i obrajii desăvârșit desenați. Erau pictate pe staniolul lucios și încrețit pe alocuri pulovărul verde pe care-l purtase atunci, în ultima zi, cu nasturii lui mari de caseină, bombat ușor de sânii căști, fusta plisată cu model de flori de cireș și, sub genunchii candizi, aproape de adolescentă, șosetele cenușii cu model împletit. Erau pictați și pantofii modești, cafenii, cu talpa lor grosolană, era pictată direct pe șold geanta mamei, cu zăvorul ei auriu, pe care copilul îl desfăcea dintr-odată când mama apărea încărcată de plase și sacoșe, ca să găsească acolo câte-o napolitană în hârtie roz sau o cutie de mentine. Niciodată floarea de la șoldul mamei nu se dovedise fără rod.

Pășind cu tălpile goale pe mozaicul dulce de la parter, de-a lungul împletirii de oglindiri și foc multicolor al trupului uriaș, ca de-a lungul unui colosal gândac cu elitre metalice, verzi sau albastre, dintre cei pe care-i văzuse cândva pe câte-o margaretă și-i luase-n pumn ca să le vadă apele și să le simtă greutatea, băiatul nu-și mai stăpâni plânsul. Plânse până nu mai avu lacrimi, ocolind mereu și mereu trupul atât de iubit care, văzuse de la-nceput, era așezat într-o adâncitură de forma sa,

săpată în podeaua lucitoare și acoperită cu valuri de satin. Marile foi de staniol care o-nfășurau pe mama se răsfrângeau puțin din loc în loc, lăsând să se vadă fața interioară, metalul argintiu ștanțat cu un model de flori de crin. Din abia vizibilele crăpături, acolo unde se suprapuneau două foi de poleială, înflorea o mireasmă de cacao și vanilie. Copilul apucă-ntr-un târziu, cu amândouă mâinile, metalul încrețit și-l ridică, pe șoldul mamei, în partea în care nu era pictată poșeta, până ce, cu liniile foilor de staniol încă imprimate în suprafața ei cafenie, ciocolata își ivi în plină lumină suprafața curbă, tare și lucioasă. Nu mai mâncase nimic de luni sau de ani de zile, dar acum îi venea să-și înfigă dinții în coaja de ciocolată, cum altădată rodea urechile iepurilor de Paști sau capul lui Moș Crăciun, după ce-i despuia pe jumătate de poleială. Își așeză palmele, cu degetele desfăcute, pe șoldul acela de negresă și-l atinse apoi cu buzele. Era dulce și foarte amar, și buzele lui lăsară urme în ciocolată ca o întipărire de fier înroșit.

Stătuse în burta mamei multă vreme, așa îi povestise ea, atârnat de o crenguță interioară, ca și când copacii și-ar face fructele în propriile lor scorburi. Fusese mic cât o boabă de mazăre, apoi crescuse, elastic și compact, până ce umpluse sticla moale, fumurie a burții, prin care văzuse perindarea continuă a soarelui și a lunii. Văzuse apoi, eclipsându-le, umbra degetelor mamei când își pipăia pântecul și auzise, încă din acea vreme, cântecele marelui radio cu clape de fildeș, acele „hari nabil at roe

vazalaa, nabil roe azul...“ sau „govagna mag, zu de ne maghi...“, sau „floona siripi floona ke makkha“ nostalgice, înfundate pe-atunci ca și când le-ai asculta în cadă, cu capul sub apa albastră. Apoi, într-o zi, închizându-se-n dormitor ca să n-o vadă nimeni, mama își scosese toate hainele de pe ea și rămăsese goală, cu burta mare, în fața oglinzii toaletei galbene, în focul blând al începutului de vară. Sânii-i erau lați și vârstați de vinișoare albastre, pântecul avea buricul scos în afară ca un buton de carne împletită. Își apucase pântecul, de-o parte și de alta a buricului, trăsese de el în lături și-l deschisese ca pe două obloane, și-n scoica de nacru se văzu deodată copilul trandafiriu, ghemuit acolo, cu căpșor și coloană vertebrală, cu inima vădită prin hialinul cărnii străvezii, și tot un băiețel ghemuit se vedea și-n pântecul femeii din oglindă, între cele două aripi ale pântecului desfăcut. Și cei doi copii își părăsiseră, plutind foarte încet în aerul plin de raze al odăii, locașurile lor scobite, acoperite de pieliță sidefie și, ca doi astronauți în spațiul înstelat, se-ndreptaseră unul către celălalt, încă legați de trupurile mamelor cu cordoane subțiri și flexibile. Întinseseră brațele unul spre celălalt și o clipă a lipsit să nu se-mbrățișeze, anihilând bariera oglinzii, dar mamele îi opriseră, privindu-se cu ură și gelozie. Fiecare și-l trăsese pe-al ei înapoi, în brațe, și, cu pântecul încă deschis, și-l pusese la sân, unde copiii, sorbind lacom apele Lethei, uitaseră unul de celălalt.

Iar acum, spărgând cu coada și labele țepene ale pisicii albastre șoldul stâng al mumiei de staniol, băiatul își săpă drum prin crusta de ciocolată groasă de-o palmă și, prin spărtură, pătrunse-n adâncurile mamei sale enigmatice și depresive ca o zeiță a singurătății. Odinioară dreaptă și-naltă până la tavan, umplând holul de la intrare cu mireasma de aer proaspăt și de colț de pâine a siluetei ei, iar acum culcată, ca o balenă eșuată pe țărm, pe podeaua de mozaic a magazinului Concordia. Cât de adâncă și cât de întunecată era peștera cafenie! Ce miros înnebunitor de cacao răspândeau pereții ei netezi și tari! Cât de vaste erau bolțile pântecului și-ale celor doi sâni ce păreau cupolele unui lăcaș sfânt! Copilul păși de-a lungul șirei spinării a cărei fiecare vertebră era modelată din ciocolată, strecurându-se printre rinichii de ciocolată și pancreasul și intestinele săpate ca-ntr-un bloc de ciocolată ale giganticei ființe, atingând din loc în loc suprafețe netede și suprafețe-ncrețite. Urcase-n toracele mamei, unde, ca două mâini gingașe, plămânii înălțau spre bolta coastelor inima, singura vie și mobilă, singura care zvâcnea neliniștită. Inima mamei semăna cu inimioarele de pasăre pe care i le pusese uneori înainte, într-un bol, ca pe niște cărpșune de carne. Se întinse cât putu ca să poată atinge vârful inimii mamei, și când reuși, închise ochii și-și puse o dorință.

Prin arterele mari ale gâtului pătrunse în țeasta mamei și, fără să mai aștepte, se ghemui acolo, în lumina

difuză, chihlimbarie, ce pătrundea prin pupilele ei, trecând cu putere prin staniolul pe care îi erau desenați ochii căprui și prin ciocolata și mai căpruie. Privind în sus, îi vedea bolta craniană și fața atât de fin dăltuită în ciocolată cum niciodată o statuie n-ar fi putut fi în cea mai străvezie dintre marmuri. Obrazul ei slab, buzele ei, nasul drept, moștenit și de el, chiar și micul neg de lângă nara dreaptă. Era mama în negativ, matrița mamei, folosită poate cândva la fabricarea ei doar într-un singur exemplar. Stătu enorm de mult în trupul de ciocolată al mamei, explorându-l în lung și-n lat, pătrunzând prin falnicele tunele ale mâinilor și picioarelor ei goale pe dinăuntru, minunându-se de glandele ei de zahăr candel, de dinții ei adevărați, de cele patru sute de perle așezate-n ciorchini în ovarele ei de ciocolată. Când în cele din urmă ieși, fiindcă explorase deja, pe dinăuntru, până și fiecare deget al mamei, n-ar fi putut spune dacă magazinul puternic luminat strălucea-n aceeași noapte sau după sute și mii de nopți ce trecuseră pe nesimțite. Chiar sub inima ce bătea ca un clopot lăsase pisicuța albastră cu față de om, iar acum îi simțea deja lipsa.

Ieși pe ușa rulantă de la parter în feeria orașului înzăpezit. Merse multă vreme până acasă, trecând prin piețe cu statui de neînțeles și pe lângă palate cu ferestrele aprinse. Toate clădirile erau necunoscute sub cerul roz, posomorât, din care cădea zăpada. Totul era vechi,

străvechi, de parcă copilul ar fi trăit înainte și alte vieți, a căror amintire ar fi urcat cumva până la el. Un tramvai cu un singur far venea clătinându-se din adâncul începețoșat al străzii. Opri lângă el, și clapa scării coborî, așa că băiatul sui în vagonul înghețat, complet gol, și se așeză cuminte pe o banchetă. Ca în acele seri îndepărtate când moțăia în vreun tramvai în brațele mamei, adormi cu capul sprijinit de geam și se trezi într-o altă parte, la fel de stranie, a orașului. Coborî în prima stație și merse mult de-a lungul gardului de fier forjat al unui parc. Casele aveau aici ornamente înspăimântătoare de stuc. Luă alt tramvai, apoi un troleibuz, toate goale, puternic luminate, cu aerul mai rece decât cel de-afară. De multe ori ajunse undeva la periferii, unde tramvaiele întorceau la capăt. Apoi se afla iar în centru, în labirintul clădirilor foarte înalte, lipite unele de celelalte. Avea să mai ajungă vreodată acasă?

Într-un târziu simți deodată, în tot corpul, că era pe drumul cel bun. Parcă avea în el o busolă care, mai clarvăzătoare decât ochii, îi spunea asta. Troleul coti pe o alee curbă, și asta era bine, fiindcă imediat i se desfăcu în față șoseaua pe care se-ntindea, singuratic, marele bloc în care locuia cu părinții, cu fațada încă acoperită de schele. Coborî și, în ninsoarea abundentă, mânjită de culoarea semafoarelor și-a becurilor portocalii, o luă de-a lungul șoselei aflate încă în construcție. Traversă pe planșe de scândură uriașele șanțuri de canalizare, de

mai mulți metri adâncime, pe fundul cărora se vedeau țevi de o grosime monstruoasă, și se văzu lângă bloc. Scara lor era, cum știuse de altfel, plină de pământ, ce se revărsa din holul scării în gang, într-o movilă afânată. Nu se putea intra pe acolo. Nu-i rămase decât să se cațere pe schele, de-a lungul fațadei, din etaj în etaj, până la fereastra deschisă a camerei din față, pe care o și vedea, foarte sus, dacă-și dădea capul mult pe spate: prin ea ieșise perdeaua lor cu flori de ață, care se umfla acum în noapte și-n frig. Schelele erau ametitoare: scărițe de metal și punți lungi, foarte înguste, de scândură, lipite de fațadă, alergând de-a lungul ferestrelor până sus de tot, la al optulea etaj și la terasă. Dar copilul, scuturându-și părul castaniu de zăpadă, nu ezită: începu să se urce, cu trupul lipit de tencuiala fațadei, de pe o punte pe alta, tot mai sus, privind în adâncurile de acvariu ale camerelor celor de la etajul unu, apoi ale celor de la doi... În odăile cu mobile lucind slab în penumbră, cu vitrine pline de bibelouri, cu tablouri închipuind palate și himere, câte-un bărbat și-o femeie dormeau în paturi tari, cu fețele spre tavan, ca două statui pe câte-un sarcofag din vechime. Pereții erau zugrăviți, ca și ai lor, cu modele de flori, iar în tavan atârnau lustre cu trei brațe. Când privea spre oraș, îl vedea tot mai oblic și mai adânc, cu acoperișurile de un alb unanim, vălurit, cu semilune viorii: albul zăpezilor ce nu se opresc niciodată. Zigzagul de-a lungul schelelor dură multă vreme, căci blocul era

înalt și i adâncul de sub tălpi devenea tot mai mare, încât copilul trebuia să se oprească des, cu capul sprijinit de tencuiala aspră, ca să-și potolească frica și greața, dar în cele din urmă perdeaua umflată de vânt se apropie, și nu mai era decât o scară de urcat și-o scândură lungă de traversat, și florile de ață albă aveau să se vadă clar, ca sub o lupă puternică, și băiatul avea să încalece pervazul ferestrei și să ajungă în fine acasă.

Acum era iarăși înăuntru, în cochilia melcului, în carapacea broaștei țestoase, în locul ce-l apărase cândva de infinita, neînțeleasa, copleșitoarea frică din jur, dar care-acum se-mpărtășea și el din spaimă și din strângerea inimii. Cochilia era acum spartă și carapacea sfărâmată. Merse la culcare în patul mamei, acoperit de zăpadă, ca și podeaua, căci fereastra dinspre fabrica de cauciuc era larg deschisă. Se-nfășură în plapuma de satin, țeapănă și-nghețată, dar care se muie treptat de căldura trupușorului de copil, și adormi imediat, trăgând în plămâni aerul de iarnă al încăperii.

Dormind, visă. Visând, trăi. Care era diferența? Visase sau trăise în burta mamei? Dar înainte, în lungul timp în care nu fusese? Pentru copil urmase o epocă mai senină, de parcă, vizitându-și părinții, multe dintre apăsările sale de inimă s-ar fi liniștit. Se împrimăvăra și lumina creștea de jur-împrejur, ca și când ai vedea de pe țărm marea, dar apoi ai urca pe o navă cu pânze și-ai ajunge în centrul mării, și de-acolo ai vedea marea nu doar

dintr-o parte, ci de jur-împrejur, până la marginea rotundă a privirii. Chiar pereții camerelor din apartament păreau acum făcuți din lumină, lumină galben canar, lumină galben pai, lumină galben auriu. Iar aerul dintre pereții de lumină părea acum o apă rece de la frigider, dar și plăcută, pentru că nu avea valuri și curenți, era imobilă și clară, și băiatul o simțea cu firișoarele de păr de pe corpul său, cu genele, cu toată pielea pe când trecea printre mobilele încremenite. Atinse de lumina rece și limpede ce venea de pe toate ferestrele deodată, mobilele căpătau o tărie și-o ascuțime și-o mireasmă pe care nu le avuseseră niciodată înainte, muchiile lor nu mai aveau nici o imperfecțiune, erau ca lama ascuțită a unei săbii arzând în soare. Fiecare cută a fețelor de masă și-a draperiilor părea calculată să cadă pur, în conuri și sinusuri neschimbătoare. Fiecare suprafață a dulapurilor, servantelor, bibliotecii părea că se vede pe ea însăși în strălucirea puternică, de lupă filatelică, a primăverii. Întins pe pat, copilul pierdea acum ore-n șir privind țesătura densă a cearșafului boțit, tapițeria sofalei goale sau broderia pernuței fantezi cu două lebede pe un lac cu păpuriș. Fiecare fir era împletit din alte zeci de fire, și fiecare din acestea din alte zeci de fire, și fiecare din ele din altele, și mai subțiri, ca gogoașa de mătase, apoi ca pânza de păianjen și până la urmă ca firul imaterial al gândirii, și scufundarea asta în adâncul plat al lumii n-avea sfârșit. El însuși era țesut la fel, de aceeași suveică

de cristal, era și el un model în tapetul zilelor și-al nopților, era un rubin cât vârful de ac în arhitectura de rotițe dințate, diferențiale, balansiere și arcușoare a uriașului ceasornic. Se desprindea cu greu din coborârea lui în adâncul adâncului, și apoi se ridica și mai greu din patul atât de primitor ca să-și reînceapă rătăcirea prin camerele tăcute.

„Sunt singur", spuse deodată copilul, fără să se gândească, de parcă l-ar fi-ntrebat cineva cine este și el și-ar fi spus numele. Stătea acum pe scaun, la masa din sufragerie, pe care erau împrăștiate, pe față și pe dos, piesele de carton ale jocului său din bucățele. Pe față erau fragmente de trupuri, de rochii, de copaci și de lacuri, sferturi de fețe frumoase de femei, jumătăți de chiparoși, perle la gâturi retezate. Pe spate – modele de carouri și flori de crin și sfârleze, toate pe același albastru spălăcit. Îmbinase toată după-amiaza volutele câtorva piese, dezvăluind un început de basm, dar deodată scăpase din mână piesa următoare, ca și când ar fi fost de plumb, sau foarte fierbinte. Nu mai voia să întregească tablourile. Nu mai putea suporta joaca asta. „Sunt singur", îi spunea căluțului alb cu șa roșie, lăcuită, pe care-l ținea de picioarele din față, cu amândouă mâinile, uitându-i-se-n ochii căprui de sticlă, deasupra geamului care acoperea masa. „Singur, *singur*", repetase, văzând că el nu-nțelege. („Dar *tu* înțelegi?", mai spuse, întorcându-și capul în direcția ta imposibilă și de neînchipuit și

privindu-te-n ochii căprui, sau albaștri, sau verzi, sau doar întunecați, sau doar luminoși, ca un fluture ce-ar începe să bată din aripi, singur în centrul singurei cutii de insectar rămase într-un muzeu gol, străpuns cu singurul ac din univers, țipând după ajutor cu vocea lui pergamentoasă de fluture.) Strânse căluțul la piept și fugi așa cu el în fața oglinzii ca să se vadă-n adâncul ei plin de lumină de primăvară, un băiețel în pijama albastră strângând la piept un căluț.

Când se deșteptă într-una dintre nopți, mirosea mai puternic ca oricând a regina-nopții. Și luna, cu șoldul ei plin, văzut prin transparența perdelei, era mai mare și mai luminoasă ca altădată. Dădu într-o parte colțul plapumei și se ridică din pat. I se părea că e mai înalt, poate pentru că-l atrăgea luna. Merse-ntâi pe balcon, dar drumul spre fabrica de cauciuc Quadrat dispăruse, și fabrica însăși, ca un bloc de smoală sub cerurile înstelate, tăcea ca și ele. Doar steluțele de regina-nopții din lada de pe balustradă strigau din răsputeri cu glasul lor amar, întinzându-se și ele spre lună, ca și când de-acolo le-ar fi venit scăparea nemaisperată. Copilul respiră o vreme acolo, pe balcon, extazul negru al primăverii, după care se smulse și fugi în partea din față, unde toate ferestrele erau iarăși larg deschise. Dar nici aici nu se vedea vreo punte peste orașul cu arbori încă desfrunziți, cu ziduri oarbe și clădiri strâmbe îngrămădite unele peste altele. Avea să fie încă o noapte obișnuită, ca alte

sute și mii de nopți în care copilul, după trezirea de pe treapta cea mai de jos a somnului, cea pe care visa, avea să se-ntoarcă la loc în pat și să-nchidă genele mecanic, ca una dintre acele păpuși cu capete tari de carton smălțuit care puteau scoate și un sunet sinistru, un mieunat din altă lume, în care trebuia să recunoști, cum l-ai recunoaște în orăcăitul unei broaște, cuvântul „mama" Așa ar fi și făcut, dacă un fel de neliniște nu l-ar fi-mpins către holul de la intrare, la capătul căruia se afla ușa către lumea cealaltă, încuiată ziua și blocată de pământ reavăn nopțile, dar care poate, totuși, în noaptea aceea... Nu era nimic deosebit în neliniștea lui. În fiecare noapte băiatul încercase ușa, o deschisese brusc sperând s-o vadă pe mama în prag, cu sacoșele ei, cu geanta ei roasă, cu fulgarinul ei pătat și zâmbetul ei obosit și părul ei încâlcit de vânt, dar asta nu se-ntâmpla, și de fiecare dată copilul știa, ca să uite apoi de fiecare dată, că asta nu se va mai întâmpla niciodată, cum fluturele nu mai devine omidă, cum din paharul scăpat din mână și sfărâmat în zeci de cioburi nu va mai bea nimeni vreodată. Mama nu era, ci fusese, și ușa avea acum cadrul plin de pământ, ca un mormânt vertical.

Dar în acea noapte de primăvară a fost cu totul altfel. Când a-ncercat ușa, cu inima bătându-i ca a unei păsări ținute-n palme, cum îi bătea-ntotdeauna când ajungea în holul de la intrare, a simțit chiar înainte s-o deschidă o vibrație liberă-n lemnul ei, înăbușită de obicei de

pământul greu ce umplea lumea. Puse urechea pe ușă, și auzi de dincolo un vuiet ușor și adânc, pe care numai golul îl poate permite. Apucă de clanță și trase spre el, și deodată văzu scara blocului într-o lumină scăzută, dar clară: pământul dispăruse. Se putea ieși pe palierul curat, geometric, puteai vedea iarăși celelalte trei uși, ale vecinilor, ca și ficusul ce se ofilea într-un colț. Pământul acoperea încă, până la plafon, scara ce cobora spre etajele de dedesubt, mai umed, mai plin de râme și coropișnițe ca înainte. Dar se putea înainta pe palier și se putea urca pe scară spre cele trei etaje de deasupra. Copilul lipăi cu sfială pe mozaicul palierului. Îi era mai teamă acum să urce pe scara îngustă spre etajul al șaselea decât îi fusese să pășească pe marile punți din nopțile dinainte. Niciodată nu ieșise pe palier singur, fără liniștirea pe care i-o dădea mâna mamei, de parcă un anestezic lăptos s-ar fi scurs dinspre degetele ei către-ale lui, în lipsa căruia totul era sculptat în frică, frică insuportabilă, prin care nu puteai trece cum nu poți trece printr-un perete orb. De-aceea se-ntoarse-n sufragerie și luă de pe masă căluțul, cu care reveni pe hol, ca să-l însoțească în călătorie. Urcă încetișor scările și ajunse pe un alt palier, cu atât mai străin, cu cât semăna mai mult cu cel de dedesubt. Ușile păreau aici lespezi de mormânt verticale, cu numele mortului scris, în plăcuțe cromate, pe ele. Tot blocul lor era făcut din cavouri puse unul peste altul. Oleandrii ofiliți prin colțuri își

trăgeau poate seva din femeile, bărbații și copiii morți de dincolo de uși, de-aceea miroseau atât de dulceag. Urcând treptele spre alt palier, copilul simți deodată, deplină, oroarea și melancolia vieții, și își dori să nu se fi născut niciodată.

Urcă la etajul opt, diferit de cele de dinainte, pentru că aici pereții erau goi și gălbui, și nu era decât o singură ușă, care dădea spre terasă. Plafonul foarte înalt dispărea-n întuneric, ca în interiorul gol al unui far. Mama-l mai adusese pe terasă de două sau de trei ori, când întinsese rufele pe sârmele lungi, lăsându-le să se zbată-n vânt ca niște drapele multicolore. La fel i se zbătea atunci în vânt părul sticlos, fumegos, amestecat cu cămășile de pe sârmă și cu capotul ei mătăsos, sub cerurile în care-nfloreau norii. De sus, de pe terasă, se vedea în ambele părți ale blocului, spre fabrica de cauciuc Quadrat și spre oraș. Dar totul era adânc sub ei, ca scufundat pe fundul unei ape. Doar frontonul de cărămidă al fabricii de cauciuc ieșea ca o insulă din ocean. Pe ușă se afla acum un lacăt străvechi, acoperit de o crustă coșcovită de rugină, încât vechea lui formă abia dacă se mai cunoștea. Băiatul îl apucă și-l smulse din verigi fără nici un efort, de parcă fierul ar fi fost în întregime înlocuit de zgură fărâmicioasă. Îl zdrobi-n pumn, și țărâna îi curse, prefirată ca nisipul, printre degete. Deschise ușa și ieși în noaptea de primăvară, înmiresmată și tristă. Asemenea unei sticle de ceas din cel mai curat safir,

bolta cerului se sprijinea pe zigzagul acoperișurilor de la orizont. Luna părea că vibrează ușor, ca-ntr-una dintre cărțile lui cu pagini lucioase de care soarele, luna și chiar mașinile de pe stradă erau prinse cu arcușoare și oscilau repede la cea mai mică atingere.

Terasa se-ntindea de-a lungul întregului bloc și era plină de sârme pe care rufele erau prinse cu cârlige de lemn, de mobile vechi și mucegăite, de roți de bicicletă cu spițe lipsă, de piese metalice necunoscute, cizme de cauciuc, lăzi cu oleandri aproape uscați, ziare boțite, chit pentru lipit țevile de sub chiuvetă, ochelari bătrânești, de os, fără sticle, damigene cu împletitura de rafie ruptă, antene strâmbe pentru televizoare, legate pe bețe cenușii, grămezi de profile de beton, jucării vechi, strivite, decolorate, moloz, praf, mizerie și câte și mai câte, ca podul unei case în care oamenii-și cară vechiturile. Între dalele așternute pe jos creștea iarba, și chiar câte-un copăcel ieșit din vreo sămânță adusă de vânt.

Înaintă, cu călușul în brațe, către mijlocul blocului, uimit de ce văzuse din prima clipă acolo, ocolind fotoliile desfundate culcate pe-o rână și carcasele de frigider fără uși, mângâind în trecere maiourile și fustele și sutienele și capoatele și chiloții și pantalonii atârnați la uscat, mirosind proaspăt a săpun de casă, simțindu-se în cel mai înalt turn de pe pământ, cel ce sfida bolta și norii și amenința să sfărâme cerul cu stelele lui și cu luna. Fiindcă acolo, în centrul terasei, se-nălța a treia punte,

care nu se mai curba peste marile goluri asemenea celor din nopțile de dinainte, ci țâșnea drept în sus, subțire și fermă, ca un jet de lumină-nghețată. Capătul ei îndepărtat nu mai era în această lume.

Copilul atinse sfios coloana imaterială și totuși fermă, își dădu capul mult pe spate ca să vadă-n lungul ei și se-ntrebă cum va putea să urce puntea asta atât de diferită de celelalte. Așeză călușul la picioarele ei și-i dădu ocol, nedezlipindu-și degetul arătător de pe suprafața ei strălucie, timp de minute-n șir, murmurând una dintre melodiile marelui radio cu clape de fildeș. Ceva trebuia să se-ntâmple, nu putea să se-ntoarcă-n apartamentul lui singuratic fără să fi-mplinit a treia călătorie. „Hari nabil at roe vazalaa, nabil roe azul..." cânta încetișor, încercând să-și aducă aminte. Cine era? Câteva piese de joc din bucățele îi țineau loc de nume. Mama tăindu-i unghiile cu o foarfecă mare, unsuroasă. Mama spălându-l pe cap în cada cu apă albastră. Mama ținându-l în poală și citindu-i dintr-o carte uriașă. Mama despicând burta peștelui, smulgând bășica sidefie. Apoi oameni străini, amenințători, umplând din când în când odăile, apropiindu-și fețele țepoase de-a lui, zâmbindu-i cu dinți de metal. Cărți, jucării. Și mai ales o mie de feluri de lumină răsucindu-se-ntre mobile, târându-le cu ele în largul oceanului de lumină. Trupul lui pirpiriu, în oglindă, ca-ntr-o micuță raclă de sticlă.

Și pe neașteptate ținu-ntre degete piesa pe care-o căutase tot timpul, fără să știe ce caută, în lipsa căreia tabloul din bucăți n-avea nici un sens. E caniculă, ferestrele ard, capotul mamei, cu desene florale, e ud la subsuori. El e doar în maiou și-n chiloți, și amândouă sunt leoarcă pe el. Viespi galbene și tari trag la borcanul cu miere, mama și el sunt în bucătărie și oalele clocotesc pe aragaz. Mama mai toarnă puțin borș, mai gustă din oală cu lingura de lemn, apoi se-ntoarce spre el zâmbindu-i cu ochi strălucitori, în care se reflectă norii de deasupra fabricii de cauciuc Quadrat. „Ia să vedem. Se-ndreaptă spre el, îl ia de mână și-l pune la tocul ușii, pe care se mai văd liniuțe făcute cu creion chimic, strâmbe și mâzgălite. „Stai drept", îi spune, și-i apasă pe cap muchia unei cărți. Apoi face semn cu creionul chimic mare, grosolan, ascuțit cu lama. Dacă-i arunci vârful într-un pahar cu apă, se fac în ea voaluri violet. „Uite cât ai mai crescut!" Și deodată e luat în brațe și-nvârtit prin cameră, și culorile se amestecă de parc-ar fi din paiete și plastilină.

Acum știa cum se urcă puntea asta. N-avea de făcut decât să crească. S-ar fi lipit cu șira spinării de ea, craniul atingându-i dâra de lumină-nghețată. Ar fi rămas așa, drept și vertical, răstignit pe propriul său drum. S-ar fi târât de-a lungul lui în zilele, lunile, anii în care trupul lui ar fi crescut mereu, s-ar fi-nălțat cucerind fiecare milimetru din puntea strălucitoare, apoi fiecare deget

și lat de palmă. Hainele i-ar fi rămas mici și-ar fi pleznit pe trupul lui unele după altele, dar el ar fi urcat mereu, înfășurat în peisaje și-ntâmplări și fotografii, în cel mai amețitor marș triumfal petrecut vreodată. Se văzu la școală, trecând din clasă-n clasă, din vacanță-n vacanță, plângând și râzând, alergând pe nesfârșitele terenuri de fotbal, lungindu-se de la an la an, euforic, asimptotic, de neoprit. Ar fi fost copilul de piatră, în creștere fără limite, cel ce-avea să răstoarne din cerul lor zeii. Se văzu adolescent, zeu el însuși, propulsat de-a lungul punții de motoarele vibrânde-ale glandelor lui. În câteva veri s-ar fi schimbat în altcineva, asemenea crabilor care-și lasă în urmă exoscheletul. Răstignit pe dâra de lumină, s-ar fi-nălțat peste norii ce-acopereau orașul și-ar fi privit spectacolul adevăratei lumi de deasupra. Ar fi luat totul în stăpânire, cum iei în palme globul în care ninge peste case de jucărie, cum îl înalți extaziat deasupra capului ca pe-un trofeu. Ar fi atins pentru o clipă cerul cu palma.

Apoi ar fi-ncetat să mai crească. Ar fi-ncetat și să mai creadă în creștere. Ar fi-ncetat să mai creadă-n orice, chiar și-n propria lui ființă. Albastrul ceresc de pe degete i s-ar fi dus cu încetul de parcă nici n-ar fi fost. Ar fi fost timp de decenii un bărbat înalt, cu părul dat pe spate, lipit de craniu, cu ochi goi și deja foarte triști. Ar fi muncit, s-ar fi-nsurat și-ar fi avut copii. Ar fi fost un tată, intrând pe ușă cu mapa lui veche, în care nu ducea decât ziare:

ar fi devenit tata. Ar fi fost tata de cauciuc, cu mapa lui de cauciuc plină de ziare. Ar fi fost tata care nu mai crește, care nu mai râde și nu mai scoate o vorbă. Cu părul lui de cauciuc pieptănat pe spate. Puțind a cauciuc cum alții put a transpirație. Cu inimă și mațe de cauciuc, cu gingii și limbă de cauciuc. Cu șira spinării încă lipită de axa de lumină pură, acolo, pe terasă, în fața lui, privindu-l în ochi obidit și învins.

Și-ar fi văzut cum drumul coboară în partea cealaltă, mult mai rapid decât urcase, cum bărbatul de cauciuc începe să dea înapoi, să gângăvească și să uite. Cum din bărbatul de cauciuc se naște un bătrân învins de gravitație și de soartă, cu capul adânc aplecat spre pământ. Cum pielea-i face falduri și riduri, cum i se umflă pungi sub ochii obosiți. Cum trupul are acum nevoie de cârje. Cum vine bătrânețea cu sprâncenele ei cărunte.

Smulse călușul de unde-l lăsase și, cu el în brațe, întoarse spatele acelei punți. Înainte să părăsească terasa, mai aruncă o privire, peste umăr, la luna galbenă de deasupra orașului. Apoi intră-n scara blocului, palidă și tăcută. Coborî etajele enormei necropole și intră iarăși în apartamentul lui în care vremea nu vremuia. Toate ferestrele erau larg deschise. Curenții înmiresmați îi fluturau părul și poalele pijamalei albastre. Radioul cânta, pâlpâind din ochiul lui verde, mobilele erau de cristal întunecat. Dar copilul nu mai avea nici puterea, nici timpul să le mai atingă pentru ultima oară. Merse

drept spre patul mamei, înnegurat de somn de parcă sub piele ar fi fost întreg o lacrimă grea, tremurătoare, și se ghemui sub plapuma de satin. Trase pleoapele între el și lume cum ai stinge lumina.

Coborî apoi, una după alta, treptele de mărgean ale somnului, cum scufundătorii se opresc pe palierele către abis. Ajuns pe ultima treaptă, lumina mare a visului îl copleși dintr-odată, de parcă n-ar fi așteptat-o, de parcă n-ar fi văzut-o-n fiecare noapte, de parcă n-ar fi fost ea cisterna de lumină de aur din miezul adevăratei sale lumi. Lespedea ultimă, cea a visului, era scăldată-n acest aur lichid, pe care-l simțeai, material și rece, dacă mișcai repede brațul cu degetele rășchirate. Copilul păși pe suprafața chihlimbarie, netedă și-ntinsă la nesfârșit. Un alt copil creștea din tălpile lui și-și afunda capul de-desubt, pe partea cealaltă a oglinzii, pășind cu dexteritate pe tălpile celui de deasupra. Și el ținea în brațe-un căluț cu șa roșie și coamă de ață. Mergeau mult, mai mult decât se putea spune, prin lumina aceea ce dizolva totu-n saliva ei uleioasă.

Și-apoi totul era la fel, se repeta la fel în toate nopțile, fără nici o variație, fără tremurul măcar al unui firișor de pe braț mai mult ca altădată, fără un pas mai mult, fără o privire mai mult, fiindcă totul era de fapt aceeași scenă spre care se-ntindeau tunelurile fiecărei nopți, totul vechi, totul adânc, acolo, în centrul minții, în centrul lumii, sub ghețurile eterne ale Antarcticii, sub rafalele fricii și-ale singurătății. La capătul drumului său

copilu-ntâlnea un mare zid galben, cu tencuiala spartă și căzută, ce se-ntindea în toate părțile la nesfârșit. Se arcuia-n sus și-n jos în cețurile de lumină de aur. Iar în mijlocul zidului se afla ușa, la fel cu cea de la intrarea-n apartamentul lor, cu aceeași clanță de metal prinsă cu același cui îndoit. Nu era la fel, era chiar ea, vopsită grosolan în alb, cu balamalele înnegrite de unsoare. Băiatul se oprește în fața ei și așteaptă.

Se-aude mai întâi liftul, care oprește cu zgomot pe palier. Cineva cu mâinile ocupate se luptă cu ușile lui, troznindu-le și izbindu-le înfundat. Zgomotul a doi, trei, patru pași, și copilul deja zâmbește larg: cel de-afară s-a oprit în dreptul ușii lor. Cel de-afară caută cheia, o găsește și deodată se-aude cheia-n ușă, două scrâșnete de metal unul după altul. După o clipă cât o eternitate, ușa se deschide.

E mama, în pardesiul ei bej, cu baticul pe cap, cu câțiva cârlionți ieșindu-i sticloși pe lângă obraji, abia mai răsuflând de povara sacoșelor. Aduce miros de frig și de păcură în lumea de aur în care-a adăstat. Lasă plasele jos și-i arată copilului palmele pline de dungi roșii: uite ce mi-au făcut, bată-le Dumnezeu de sacoșe! Copilul nu le vede, râde-n hohote, râde cu lacrimi, ia șoldurile mamei în brațe și-și lipește capul strâns de pântecul ei. Mama-și pune palmele înroșite în jurul umerilor micuți și rămân așa amândoi, acolo, pe ultima treaptă a somnului, cum au fost mereu, cum aveau să fie întotdeauna.

VULPILE

Trăiau odată, într-un oraș îndepărtat, în care casele păreau vânătăi pe pielea palidă a cerului, doi frățiori, Marcel și Isabel. Marcel avea opt ani și deja mergea la școală. Isabel era o fetiță de trei ani. Trăiau într-o casă cu ziduri vinete, ca toate celelalte, cu scară interioară de lemn străvechi, cu camere care oricui altcuiva i s-ar fi părut neobișnuite pentru o casă, camere familiare doar celor ce trăiseră prin preventorii, spitale și infirmerii, cu paturi de fier vopsit în alb și așternuturi austere: cearșafuri apretate, pături aspre, de culoare albastră, perne reci din care ieșeau mereu pe jumătate fulgi și pene, albe, pestrițe, roșcate... Dulapurile erau și ele din cele de prin dispensare, cu etajere de sticlă, cu geamuri tot de sticlă, o sticlă ciudată, parcă nu de tot străvezie. Pe dușumele nu erau covoare. Camera copiilor era la etaj și o străbătea o țeavă zugrăvită odată cu pereții, care alerga, la zece centimetri de tavan, de-a lungul a trei pereți, ca să dispară la un colț, intrând în zid. Cum modelul zugrăvelii, un fel de flori roșcate repetate la nesfârșit, se-ntindea și pe țeavă, ea le părea copiilor

un șarpe viclean ce s-ar fi camuflat ca să poată trăi acolo, cu ei, fără să-l știe nimeni.

Paturile copiilor se aflau unul în prelungirea celuilalt, pe o latură a camerei. Al lui Marcel era spre ușă, iar el dormea nopțile cu picioarele către fereastra de pe zidul opus, așa că, de multe ori, mângâia cu degetele goale de la picioare perișorul moale al surorii lui, care dormea în patul celălalt, tot cu picioarele spre fereastră. Și zilele, și nopțile, cei doi erau mereu împreună și, de fapt, singuri, fiindcă oamenii ciudați care-i hrăneau, îi spălau, îi certau și-i alintau și le spuneau noapte bună erau străvezii, fără ființă adevărată, ca în acele fotografii în care clădirile și tot ce stă nemișcat sunt bine conturate, dar oamenii și tramvaiele par cețoase, mâzgălite cu o pensulă fugară. Erau două suflări de vânt numite mama și tata, așa cum poate că-i văd pe oameni pisicile și păsările cerului.

Dar Marcel și Isabel erau puternici și adevărați ca lemnul, ca piatra, ca sticla geamurilor, ca orice poți pipăi și manevra, ca orice ființă cu care poți vorbi. Toată ziua erau ochi în ochi, sau mai bine zis Isabel își întorcea clipă de clipă ochii ei mari și negri, neobișnuit de atenți, după Marcel, era mereu acolo unde era și el, participa la toate jocurile lui, pe care el le relua, în fiecare dimineață, pentru ea. Se jucau împreună un joc nesfârșit în care băiatul se agita și inventa și improviza și povestea, și descria și acționa, lovea, fura, împărțea dreptatea și

răzbunarea în lumea deodată animată a jucăriilor lor, pe când Isabel râdea și aplauda, sau rămânea uimită, sau murea de spaimă, dar fără să atingă nimic, ca la teatru, ca la film. Zi de zi, ore-n șir, băiatul plimba pe sub ochii surorii lui caravane-ntregi de păpuși și animale de cârpă umplute cu câlți sau paie, împărțite în două tabere, cei buni și cei răi, între care aveau loc războaie atroce, trădări, prăbușiri în prăpăstii, sechestrări în pușcării sinistre, dar și înduioșătoare acte de tandrețe și vitejie. Oricât de noi ar fi fost, jucăriile ajungeau repede jegoase și delabrate, cu capetele ciobite, desenate cu pixul, cu trupurile de plastic goale, văduvite de rochițe și pantaloni, cu paiele ieșindu-le prin piele de la atâtea bătălii obscure, dar mai adevărate și mai importante nu doar decât mama și tata, ci, cât timp avea loc spectacolul, și decât cei doi copii, care deveneau și ei adieri de vânt risipite peste adevărata lume, cea de pe podea, cu trăsurile ei de tablă și clovnii ei de cârpă și vocile lor, fiecare diferită de celelalte. Cu timpul, fiecare jucărie devenise o persoană, atât de mult, atât de complet, atât de evident, de parcă nu mai avea nici o legătură cu băiatul care le însufleția, așa cum visăm oameni pe care mintea noastră-i mânuiește, și care totuși sunt diferiți de noi de parc-ar avea propriul lor suflet. Dacă-ntr-o dimineață băiatul n-ar mai fi avut chef să se joace cu ele, animalele și păpușile și clovnii tot ar fi ieșit, tot ar fi dus mai departe bătăliile și clovneriile zilnice. Doar că ar fi

avut atunci doi spectatori uimiți și încântați privind de pe margine.

Plimbau jucăriile, în caravane lungi de camioane și căruțuri, înghesuite câte cinci-șase în fiecare remorcă, prin paturi, pe noptiere, pe masa cu suprafață de sticlă lovită puternic la un colț, pe sub cele două calorifere grosolane vopsite-n alb, pe tocurile geamurilor. Se vârau pe sub paturile cu picioare metalice, unde se umpleau de praf în păr și pe haine. Marcel imita nu numai fiecare voce a fiecărei păpuși și a leilor și urșilor și purceilor de cârpă, ci și pocnetul puștilor, ciocnirea săbiilor, strigătele de agonie, totuși caraghioase, ale celor ce mureau ca să învie la loc a doua zi. Doar prânzul, la fel de ireal și visător ca mama și tata, ca vreo mătușă sau un unchi nimeriți pe la ei și ca plimbările ocazionale prin parcuri și prin stranii și reci muzee, le întrerupea joaca. La câteva clipe după ce fugeau de la masă ca să reintre în camera lor, acolo unde se-ntâmpla totul, copiii n-ar mai fi știut să spună nici ce mâncaseră, nici ce spuseseră, nici cine stătuse pe scaunele celelalte.

După-amiezele erau nesfârșit de lungi. Atunci Marcel lua perna din patul Isabelei și-o muta la celălalt capăt, cel dinspre fereastră. O aducea și pe-a lui, o punea deasupra primeia și se lungeau amândoi pe același pat, obraz lângă obraz, cu o carte deschisă în fața lor. Marcel îi citea surorii lui din cărți de povești și alte feluri de cărți, bucurându-se amândoi de nuanțele schimbătoare ale luminii

care, venind prin fereastră, cădea pe paginile curbate. Le plăceau cărțile mari, cartonate, care prindeau mai multă lumină, aurie la-nceput, apoi tot mai melancolică și mai stinsă, pentru ca, mai ales iernile, când seara coboară mai repede, filtrată prin desimea crengilor dezgolite ale copacilor, paginile lucioase să se-nvelească-n lumina amurgului, în ambra aceea plină de zgomote-ndepărtate. Și atunci totul părea deodată încremenit, prins în ambră ca insectele și florile străvechi, neschimbător și nemuritor și foarte trist, și totuși mai de dorit decât fericirea, pentru că durează mai mult. Marcel citea și Isabel asculta, cu ochii negri ațintiți în carte, pe coloanele de litere și pe desenele ireale, iar literele acelea se topeau în aerul cafeniu ca să devină cuvinte, întâmplări cu animale, regi și monștri având, ca și jucăriile, mai multă realitate decât ei doi și camera lor. Dinspre geam venea mereu și un val rece, parfumat, de frig, se așternea moale peste capetele lor apropiate, peste părul care, două nuanțe diferite de cafeniu, dar la fel de sticloase, li se atingea și li se-ncâlcea de parcă degetele altui piciorus nevăzut s-ar fi jucat cu zulufii lor. Cu capul pe umărul fratelui ei și toropită de căldura de sub pătură, Isabel închidea de multe ori pleoapele, rămânând agățată de lume doar printr-un singur funigel sclipitor, vocea fratelui ei, care până la urmă se rupea și el, iar ea cădea ca o lacrimă dulce și transparentă în oceanul enigmatic ce vuia în țeasta ei micuță ca-ntr-un ghioc pe care l-ai duce la ureche.

Atunci, Marcel lăsa cartea jos, pe podea, se desprindea-ncetișor de surioara lui și se ducea, în picioarele goale, la fereastră. Pervazul geamului îi venea puțin mai jos de umeri. Sticla era ca un strat de gheață limpede, dincolo de care, din ce în ce mai afundată-n enigma ei, se lăsa seara. Vreo trei pomi, pe întinderea zăpezii, tot mai albastră, și pe-ntinderea cerului, tot mai roz-întunecată, își desenau limpede, încremenită, fiecare crenguță. La început, trunchiurile se desfăceau în două sau trei ramuri, dar și acestea se desfăceau apoi, fiecare, în alte două sau trei ramuri, care se desfăceau în ramuri mai subțiri, ce dădeau ramuri și mai subțiri, crenguțe, bețe și, în cele din urmă, firișoare nu mai groase ca firele de păianjen, care, imposibil de urmărit de ochi omenești, fără-ndoială se desfăceau și ele în fire și mai subțiri și tot așa, tot mai dese, mai mărunte și mai subțiri, într-o destrămare fără sfârșit a lumii. Deși se lăsa noaptea, afară era mereu mai multă lumină decât în cameră, și cu cât era seara mai albastră, cu atât parcă strălucea mai tare, și prin strălucirea asta se vedeau și mai negre ramurile mereu multiplicate ale pomilor. Departe erau și câteva case care, din vinete, cum erau ziua, deveneau galben-palide, ciudat de luminoase, în înserare. Cu coatele sprijinite de pervaz și obrajii în palme, respirând frigul ce venea dinspre geam, copilul aștepta să se aprindă o fereastră la al treilea etaj al uneia dintre case. Mereu se-ntrebase cine trăia acolo, în casa aia șuie, cu un zid

orb pe o latură și o fațadă greoaie, cu o singură fereastră ce se aprindea în fiecare noapte, acoperită cu o perdea trandafirie. Pata aceea îndepărtată îi dădea, când apărea, o stare de leșin pe care n-o putea suporta multă vreme. Când se trezea nopțile, se uita mereu pe geam, deși de mult știa că fereastra nu se stingea niciodată, până dimineața. Când avea să se facă mare, se gândea uneori, avea să se mute cu Isabel în acea casă de dincolo de pomi și de lacul înghețat, ca să afle cum era să trăiești dincolo de perdeaua trandafirie, și cum arăta lumea dacă dădeai perdeaua la o parte și priveai, peste lac, spre casa lor.

Apoi cădea noaptea și era nevoit s-o trezească pe Isabel, fierbinte și somnoroasă, pentru că trebuiau să mănânce iarăși ceva. Părinții le spuneau apoi noapte bună, îi și sărutau pe frunte sau pe obraji și părăseau camera ca și când n-ar fi fost. În urma lor, ușa se trântea ca atunci când se făcea curent, neatinsă de mâini omenești. Sub ea rămânea mereu o dâră de lumină strălucitoare ca lama unei săbii. Dar copiii nu se culcau. Abia atunci începea viața lor secretă. Căci nici nu se-nchidea bine ușa, și fetița venea fuga în patul fratelui ei, unde se ghemuiau sub pătură ca să râdă și să chicotească împreună. Niciodată nu se simțeau mai fericiți, nici când se jucau cu jucăriile. Fratele o trăgea de păr când fetița se aștepta mai puțin, ca să se bucure de protestele ei, îi atingea cu degetul bărbia, obrazul, urechea, fruntea șoptindu-i la ureche: „Trece doamna prin salon și apasă pe buton", iar când

șoptea ultimul cuvânt o apăsa brusc pe nas. Sau își făcea din degete două picioruțe ce se cățărau pe trupul ei mic și deja ghemuit de o spaimă prefăcută, cântându-i: „Gogoriță, und-te duci? La Isabel, s-o mănânc! Și de unde-o s-o apuci?", pentru ca brusc s-o prindă de burtică sau de-un umăr: „De-aici, de-aici!" Râdeau până transpirau, silindu-se să nu facă prea mult zgomot, ca să nu le fie-ntreruptă joaca. Băiatul își contempla uimit surioara. Pentru el, era singura ființă care exista cu adevărat pe lume. Îi plăcea așa de mult că avea ochii negri și cu adevărat neobișnuit de mari, parcă numai pupilă, că avea părul mai închis la culoare ca al lui și că, în general, era mai negricioasă, îl distrau degetele ei mici, le prindea între ale lui și le mișca, uimit, în toate părțile, o făcea să râdă ca să-i vadă dințișorii zimțați. Sora lui, deși vorbea curgător și frumos, nu-l putea spune pe „r", și asta-l înveselea la culme. O necăjea, râdea de ea, dar cea mică nu se supăra, pentru că Marcel era și el, pentru ea, singurul adevărat, pe când lumea din jur era ceață, vânt și neînțelegere.

Jocul lor de noapte se-ntâmpla mereu abia după ce oboseau să se hârjonească și ajungeau în acea stare neclară când nu mai ești nici treaz, nici adormit, și când ți se pare că mergi prin somn. Căci, îi spusese o dată Marcel Isabelei, existau oameni care mergeau prin somn, atrași de luna plină de pe fereastră, și de-atunci, când era lună plină, copiii puneau o pătură sau o haină

pe tăblia patului pentru ca fețele lor, când dormeau, să fie în umbră.

Jocul lor de noapte era mereu la fel. Erau doi iepurași care trăiau fericiți într-o vizuină, la căldură, sub pământul înghețat. Își făceau singuri vizuina, ridicând pătura de pe ei cu mâinile și picioarele ca să se rotunjească deasupra patului ca un cort. Mai ales Marcel, cu membrele lui mai lungi, ținea acoperișul cât mai sus, ca să fie destul loc în vizuină. Uneori, chiar, susținea cortul cu spinarea, ridicat deasupra surorii lui, căreia-i vedea, parcă la o mare adâncime, strălucirea stinsă a ochilor în întuneric. Cei doi iepurași stăteau la căldură și n-aveau nevoie de nimic. Provizii aveau din belșug, erau la adăpost, apărați de primejdiile de afară. Nimic rău nu li se putea întâmpla. Pe câmpul de-afară ningea și viscolea, dar ei stăteau în întuneric, toropiți de somn și căldură, lipiți unul de altul, cu ochii-nchiși și zâmbitori, și-ar fi vrut să rămână astfel pentru totdeauna.

Dar pe câmpul înghețat de deasupra umblau vulpile. Erau ființe uriașe și rele, cu gurile pline de dinți. Din când în când, câte una găsea intrarea în vizuina lor, oricât s-ar fi străduit ei s-o ascundă. Poate că ieșeau din ea aburi, sau poate mirosul ființelor vii din adânc le atrăgea. Vulpea începea să scurme turbat ca să lărgească intrarea, i se auzea mârâitul adânc din ce în ce mai înfiorător, din ce în ce mai aproape. Clănțănitul dinților din gura vulpii devenea insuportabil.

Atunci Marcel ieșea la luptă. Scotea câte-un picior de sub pătură și izbea cu el în toate părțile, până izbutea să izgonească vulpea. De multe ori gura plină de dinți îl mușca, și atunci Isabel trebuia să-i pună mâna pe talpă, pe gleznă sau pe degetele de la picioare, pentru că palma ei vindeca rănile. Cât Marcel se lupta pe câmpul înghețat, iepurița tremura și scâncea în vizuină, căci dacă fratele ei pierdea lupta avea să fie rău de ei. Uneori, când erau două vulpi sau chiar o haită de vulpi, Marcel ieșea cu totul de sub pătură, lăsându-și doar sora s-o țină umflată. Sărea-n mijlocul camerei și se lupta singur acolo, în lumina foarte scăzută în care etajerele vitrinei de sticlă luceau spectral, iar fereastra părea o pictură palidă, ștearsă, împărțită în mai multe compartimente prin rame de lemn alb, cu umbre canelate. Se reîntorcea, sfârtecat și gâfâind greu, lângă trupul micuț, dar curând totul era bine, rana se-nchidea și copiii cădeau iar în visarea lor fericită, în cortul unde era mult mai beznă decât în odaie. Din când în când, iepurița ridica un colț al păturii și privea cu teamă afară. Închidea repede crăpătura și-i șoptea fratelui ei că iar a văzut o vulpe... În cele din urmă, după multe bătălii și spaime, brațele și picioarele le oboseau, cortul cobora tot mai mult spre ei și cutele cearșafului și păturii se așterneau, grele, liniștitoare, peste trupurile lor. Sub așternuturi se făcea din ce în ce mai cald, pe când în odaie aerul se răcea de la gheața geamului pe care, în zori, apăreau flori fantastice

de brumă. Copiii adormeau împreună, ca un singur trup cu două capete întoarse în direcții diferite, cu mușchii gâtului reliefați delicat și zulufii părului desenați încâlcit și minuțios, și așa îi găsea ora cenușie a dimineții.

Într-una dintre acele nopți de iarnă, Isabel, ghemuită toată în fratele ei, își întrerupse deodată chicoteala înăbușită. Sub cort se făcu tăcere. Marcel mai încercă una dintre glumele lui, dar fetița nu râse. Îi vârî mâna sub pijama și-o gâdilă, cum făcea atât de des, pe burtică. Atunci se sperie, fiindcă sora lui, în loc să râdă și să se zbată caraghios, îi împinse mâna și-ncepu să tremure din tot trupul, de parcă i-ar fi fost foarte frig. „A răcit", îi trecu prin minte, „de mâine va trebui să ia doctorii, poate chiar să facă injecții" Ridică un colț al cearșafului ca să-i vadă fața, dar ea îi smuci deodată mâna în jos, acoperind crăpătura. „Isabel", șopti fratele, „Ce ai? Te doare ceva? S-o strig pe mama?" Fetița îl apucă de un braț, strângându-l ca-ntr-un clește. „E vulpea", reuși cu greu să rostească, fiindcă dinții îi erau încleștați. Patul însuși tremura acum, lovind ușor în perete. Marcel se sperie. Trupul surorii lui nu mai era cald. „Nu e nici o vulpe, nu ne mai jucăm de-a vulpea", îi spuse. „Hai să dormim, și mâine îi spun lui mama." Dar copila îl strânse și mai tare, din toate puterile ei: „E vulpea. E afară. Ne-a găsit", îngână aproape de neînțeles. Acum își încolăcise și picioarele peste unul din picioarele lui, cu care sprijinea vizuina. „Bine, atunci dă-mi drumul, să pot să mă lupt."

Scoase celălalt picior de sub pătură și izbi de mai multe ori în noaptea din odaie, care i se păru neașteptat de rece, de parcă fereastra fusese uitată deschisă. Parcă se auzea și zăpada depunându-se ușor pe podea. Parcă noaptea din odaie curgea acum în afară, iar cea de-afară curgea înăuntru, cum iese aerul fierbinte din bucătărie pe sus, când se deschide fereastra de deasupra chiuvetei, iar pe jos curge aerul înghețat al lacului din fața casei lor. „Gata, Isabel", îi șopti repede, „i-am tras peste bot și a fugit. Pune-mi mâna aici, că m-a mușcat un pic." Și Isabel îi puse pe rană o pălmiță rece de parc-ar fi ținut în ea până atunci un țurțure de gheață. Apoi cortul căzu peste ei, tremuratul se potoli și Marcel o simți pe fetiță adormind și recăpătându-și căldura trupului micuț. Dar el nu adormi multă vreme.

Când Isabel venise pe lume, băiatul avea mai mult de cinci ani. Tatăl lui îl luase la maternitate ca să-și vadă surioara. Acolo văzuse o sală mare, cu multe paturi albe de fier, și-n fiecare stătea câte o femeie în halat cu modele albastre, cu câte un copil foarte mic în brațe. Respirase ușurat când văzuse că femeile sunt întregi, ca și cele de pe stradă, pentru că pe culoar, chiar la intrarea acelui salon, îl uimise un fel de statuie foarte colorată: o femeie de ghips tăiată în două, încât în cap i se vedea creierul tăiat și el în două, un ochi rotund ca o minge și limba între fălcile despicate, iar în piept plămânii și inima retezate și ele, ba chiar întreaga șiră a spinării în așa fel

spintecată, încât i se vedea măduva printre vertebre. Toate erau vopsite palid, cu bleu și stacojiu și galben și toate luceau ca pereții spitalului, vopsiți în ulei. Așa văzuse la măcelărie jumătățile de porc atârnând în cârlige. Burta acelei femei despicate în două era foarte mare, și în ea se ghemuia cu capu-n jos un copilaș, singurul care scăpase întreg. Era rotund ca o piatră, neted și dulce în toate trăsăturile lui, somnoros și blând. Marcel așteptase destulă vreme pe culoar, pe când tatăl lui, încă de pe-atunci doar o schiță fugară și tulbure, dispăruse undeva în întortocherile clădirii, așa încât avusese timp să se gândească la felul îngrozitor în care vin copiii pe lume: mamele, acei oameni cu sâni și cu părul lung, erau despicate din cap până-n picioare ca să li se scoată copilul, cum rupi în două caisa ca să ajungi la sâmburele ei întunecat.

De-atunci, băiatul se temea de statui. Acum crescuse și știa că în jurul casei lor erau multe alte case, așezate de-a lungul străzilor, și că toate alcătuiau orașul. Uneori îl străbătuse și el cu tramvaiul, alături de părinții săi, și văzuse, în mai toate intersecțiile prin care treceau, ronduri cu câte-o statuie, toate la fel: femei de piatră ce-și acopereau fața cu palmele. Toate aveau în burtă câte un copilaș, se vedea după cât de umflate le erau pântecele, căci acele femei de piatră nu aveau veșminte. Nopțile, când se aprindea iluminatul public, casele cu cinci sau șase etaje deveneau străvezii, iar pieptele se deschideau

deodată, înconjurate de palate, cu mereu aceeași statuie foarte mare în mijloc. Luna, atunci, se făcea perfect rotundă și o vedeai strălucind prin geamul tramvaiului. Era atât de bine că statuile își acopereau fețele: măcar băiatul nu le putea vedea ochii, ochii lor de piatră, pe care-i bănuia încercănați, înspăimântători.

Dar poate că apoi le coseau cumva la loc pe mamele din salon, pentru că ele trăiau mai departe ca să aibă grijă de copii, să-i hrănească și să-i alinte, să-i certe și să-i mângâie, la fel de vântoase și inconsistente ca toată lumea din jur, căci pentru Marcel, pe-atunci, singur trupul lui era adevărat, fiindcă-l durea din când în când, pe când ceilalți oameni și străzile și casele nu-l dureau niciodată. Îl mai durea și trupul Isabelei. Una dintre zecile de femei din salon, toate cu aceeași față și același halat și același copil în brațe, era mama lui, și unul dintre copii, chiar cel pe care ea îl ținea în brațe, era sora lui, pe care-o vedea atunci pentru prima oară.

Plecaseră de la maternitate toți trei, cu fetița înfășurată în plăpumioară de satin roz, cu broderii florale, purtată în brațe când de mama, când de tata. Copilașul avea fața acoperită cu o batistă. Pe Marcel îl ținea de mână celălalt părinte, care nu purta copilul. Au așteptat multă vreme în stația de tramvai, în înserarea uriașă. Marginile cerului erau galben murdar și se lăsa răcoarea. Case vechi, de culoarea vânătăilor, își arătau zidăria spartă și tencuiala risipită. Tramvaiul era însă și mai

vechi decât ele. Ieșeau primele stele când, în fine, tramvaiul sosi și se putură urca în vagonul puternic luminat. Au mers nesfârșit de mult, fiindcă ei locuiau la marginea orașului. Parcul și lacul îi separau de oraș, iar dincolo de ei, în spatele casei, era doar câmpul. Marcel adormise-n tramvai, pe scaunul lui de lemn, lustruit de sute și mii de călători.

Când ajunse aici cu gândurile, băiatul se ridică din pat și, cu tot frigul din cameră, se duse la fereastră. Șterse repede, cu mâinile, geamul aburit, cu broboanele de apă deja aproape înghețate. Voia să vadă dacă, dincolo de lacul acoperit de zăpadă, mai era lumină la fereastra acoperită cu perdea trandafirie. Acum ningea, puteai vedea bine asta în jurul felinarelor din parcul înzăpezit și el, iar casele de peste lac abia dacă se mai zăreau. Totuși, lumina aceea de o culoare atât de deosebită, pe care băiatul o văzuse doar la petalele sticloase ale unor anumite flori de pe pervazul lor dinspre câmp, era acolo. Cineva era acolo treaz toată noaptea. Poate și ziua, când însă lumina din odaie se pierdea-n strălucirea unanimă a zăpezii. Când era mai mic, își aminti, strivea între degete florile acelea fără nume, roz palide, cu cărniță groasă și sticloasă, ca să simtă mirosul sevei. Înăuntru, în locul de unde porneau petalele, dădea, dacă-și înfigea unghia, de ceva făinos, dar tot umed, ceva ce-l înfiora.

Privind, cu obrajii în palme, peisajul acela încremenit și trist, Marcel se gândea îngrijorat la fetița care

dormea acum în patul lui. Privi către ea: aproape că se pierdea-n cutele păturii. Doar părul și puțin din față erau afară, conturate pe pânza lividă. Părea să respire ușor, nu arăta totuși bolnavă. Nu voia s-o trezească, așa că merse în celălalt pat, vârându-se sub cearșaful înghețat, țeapăn ca rufele ținute afară în nopțile geroase. Se ghemui acolo cât putu mai tare, încercând să atingă cearșaful cât mai puțin. Foarte încet, pânza se muie de la căldura trupului său și, în cele din urmă, băiatul adormi, după obiceiul lui, înfășurat cu totul în așternuturi, cu o deschidere minusculă prin care putea respira.

A doua zi fetița era tristă și visătoare. Asistă, ca de obicei, la parada și circul păpușilor, la prăbușirea lor, ca o cascadă colorată, din căruțul zburător, la izbirea animalelor de cârpă bot în bot, la „poc" și la „pac" și la cele zece voci, fiecare altfel, ale celor ce luptau pentru dreptate sau pentru cine știe ce altceva, chiar râse puțin la cele mai caraghioase strigăte de agonie și moarte ale celor răi, dar lui Marcel i se păru că ea nu era, de fapt, acolo. Se simți deodată dezorientat și jignit: fără spectatoarea dintotdeauna (da, chiar de când era atât de mică, încât nu putea decât să urmărească din priviri joaca lui, stând în fund în pătuțul cu gratii), toate eforturile sale nu mai aveau rost, păreau niște maimuțăreli fără nici o noimă. Se opri, cu leul într-o mână și cu Roada (proasta proastelor) în cealaltă, și deodată le văzu altfel, cum n-ar fi crezut să le privească vreodată, cum nu erau cu adevărat:

bucăți de lume, ireale ca și lumea, făcute din pânză moartă, plastic mort, ochi de sticlă morți, paie moarte, păr de ață mort și el. Le lăsă ușor pe podea. Se duse apoi la baie, nu ca să facă pipi, ci să stea puțin în frigul de-acolo, căci în baie nu se încălzea niciodată. Să se gândească mai bine. Când se-ntoarse-n cameră, Isabel era tot pe podea, unde-o lăsase, cu ochii-n gol. O luă-n brațe și-o puse pe pat. Fetița îi înconjură gâtul cu brațele și nu-l lăsă, o vreme, să plece. „La noapte vine iar", îi șopti pe când el încerca să-i îndepărteze mâinile. Și-ncepu din nou să tremure, ca data trecută, din tot trupușorul.

Seara începu să ningă altfel decât pân-atunci: în rafale de zăpadă învârtejite de vânt. Ácele izbeau în geam cu zgomot de gheață tare și uscată. Șuieratul vântului se făcuse înspăimântător, de parc-ar fi fost cu ei, acolo, în cameră, și nu afară. Copiii stăteau ghemuiți în pat, unul lângă altul, cu o carte mare deschisă în fața lor, dar nu citeau, ci ascultau viforul. Pe paginile lucioase se reflecta fereastra, moale și curb, căci filele erau puțin îndoite. Încet, cenușiul luminos al camerei trecea într-un fel de albastru, ce se dizolva și el, apoi, într-un albastru mai posomorât, cu mai multe umbre. Țeava ce alerga de-a lungul pereților, foarte sus, lângă tavan, se desprindea acum mai tare de fundalul ei, părea mai caldă și mai groasă. Chiar semăna cu un șarpe tărcat ce nu mai reușea bine să se ascundă. Numai de pe fereastră venea încă lumina zăpezii, curentul ei rece și trist.

Era o carte atât de ciudată. Marcel începuse într-un târziu să citească din ea, dar vocea i se amesteca așa de tare cu urletul vântului, încât părea că nu el, ci vântul le citește, răsfoind paginile și derulând în mintea lor imagini care nu trebuiau să ajungă acolo, care-i speriau și-i răneau. De ce sub castel era o groapă căptușită cu piatră, în care dormea ghemuit, umplând-o în întregime, un monstru gigantic? De ce tot castelul vibra de torsul lui teribil? De ce prințesa avea o rană lungă de-a lungul șirei spinării, încât toate rochiile i se umpleau, încet-încet, de sânge? De ce regele avea un păianjen în loc de inimă? De ce în țara aceea îndepărtată un curcubeu negru se arcuia întotdeauna pe cer? Lucrul cel mai ciudat era că, și-n cartea asta, în toate piețele orașului erau statui de femei însărcinate, ai căror prunci li se străvedeau prin pântecele de marmură ca niște forme de ambră întunecată.

Isabel nu mâncase nimic toată ziua și nu mâncă nici la masa de seară. Nici nu vorbea. Din când în când se înfiora toată. De trei sau patru ori, de-a lungul nesfârșitei zile, îl luase din nou de gât pe băiat și-i spusese că la noapte vulpea cea îngrozitoare avea să vină iar. Așa că Marcel se pregătise de-o noapte grea.

Și noaptea veni, și umbra colorată a mamei flutură o vreme prin odaie. Marcel îi simți atingerea umedă pe obraz, apoi auzi, ca de sute de ori înainte, același „noapte bună", încă mai evanescent decât silueta mamei. Mama

închisese apoi ușa, sub care spada de lumină devenea granița imperiului nopții, cu încâlcitele lui coridoare și subterane. Rămași singuri în acele îndepărtate ținuturi, copiii se mutară din nou în același pat și din nou fură ascunși de cât de concrete, de tari și de moi, de aspre și de mătăsoase le erau trupurile, cât de clar le răsunau șoaptele în penumbra tot mai lividă. Viforul se potolise, poate că-ncetase și zăpada, căci nu se mai auzea nici slabul ei fâșâit pe sticla ferestrei. În penumbra albăstrie, Isabel era cel mai frumos copil din lume, dar și cel mai trist. Băiatul îi arătă mai multe trucuri pe care le putea face cu degetele, împletindu-și-le ciudat, făcând ca degetul mare să pară că se desprinde de pumn, schimbându-și palmele îngemănate în păsări ce zburau prin odaie, dar fetița nu ieșea din mutenie. Din când în când o treceau iarăși fiori, căci ceasul se-apropia. „Să facem cortul", îi spuse lui Marcel după ce stătuseră mult timp nemișcați, cu ochii deschiși, simțind curentul rece din odaie. Ridicară pătura cu mâinile și picioarele, având grijă să nu lase nici cea mai mică deschidere, iar băiatul reîncepu litania obișnuită, care altădată-i umplea de-o fericire somnoroasă: erau doi iepurași ascunși sub pământul înghețat, într-o vizuină caldă. Stăteau acolo, neștiuți de nimeni, în siguranță, încălzindu-se unul de la trupul celuilalt, pe când afară crivățul mătura câmpia înzăpezită. Bezna era totală, nu mai puteai ști dacă ai ochii închiși sau deschiși. Dar parcă tot ce atingeau, tot

ce auzeau și toate miresmele făceau ca lumea să se clădească deodată altfel, mai strâns înfășurată-n jurul lor, unindu-i ca într-un cocon în care-ar fi fost nu una, ci două larve pe cale de-a deveni fluturi. Asta erau, ghemuiți unul în celălalt, acolo, sub coaja-nghețată a lumii: o singură ființă curgând deodată în două trupuri, șoptind pe două voci, dar visând același vis ce-ar fi vrut să nu se sfârșească niciodată. Însă în noaptea aceea vraja nu mai avea puterea dinainte: copiii erau încordați ca-naintea unei teribile înfruntări.

Marcel auzi primele vulpi. Chiar și când urla vântul le auzeai de departe labele afundându-se cu mici trozne în zăpada-nghețată. Câte una se abătea și prin preajma lor și găsea din întâmplare vizuina. Atunci se pornea să sape, să-și înfunde-n zăpadă botul plin de dinți. Băiatul trebuia s-o gonească, și nu era decât o cale: lupta. Chiar și până la moarte. Scotea când mâinile, când picioarele de sub cortul ce se turtea pentru scurtă vreme, și izbea din răsputeri în frigul camerei. Trei sau patru vulpi fură astfel gonite, dar membrele iepurelui cel curajos se retraseră din nou în cort sfârtecate, pline de răni. Isabel își aduna în degete și-n podul palmei toată iubirea de care era-n stare ca să le poată vindeca. În acele momente, mânuțele ei luminau slab în bezna cortului.

Veni însă clipa de care Marcel se temea cel mai tare, când, ca și-n noaptea de dinainte, sora lui începu să

tremure tare, zguduind tot patul. Dinții îi clănțăneau și părul i se năclăise de transpirație. „Vine!", îi strigase printre dinții-ncleștați, și el știu că de data asta era adevărata vulpe, cea pe care trebuia s-o înfrunte nu în joc, ci cu adevărat, acolo, în camera lor, pe podeaua rece ca gheața. I se făcu îngrozitor de frică, patul zdrăngăna izbindu-se de perete, vulpea era acolo, era cu ei în cameră, o simțea prin simțurile Isabelei, prin urechile și nările și pielea ei, prin trupul ei care-și pierduse căldura. Fetița se agățase cu o putere teribilă de brațul lui și nu-i dădea drumul. Dar era acum sau niciodată. Marcel se smulse din strânsoarea fetiței, aruncă pătura peste ea și sări în mijlocul odăii.

În lumina alburie a ferestrei stătea neclintită o siluetă luminată doar pe jumătate. Era un băiat cam de-aceeași vârstă cu Marcel, de-aceeași înălțime, îmbrăcat într-un veșmânt atât de comun, încât a doua zi copilul nu avea să și-l amintească. Dar ce n-avea să uite niciodată era fața băiatului necunoscut, lividitatea lui în lumina rece a camerei, ochii lui care nu erau ochi de om. Trăsăturile lui care, parcă, nu erau făcute să exprime emoții, nici gânduri, nici dorințe, ci erau acolo, pe fața lui, ca muchiile și cutele unui obiect neînțeles. Dacă exprima totuși ceva acea față, era un fel de sumbră melancolie. Părea unul dintre acei băieți mereu singuri, care în pauze mergeau în spatele școlii, unde era terenul de sport, ca să nu-i mai vadă pe colegi, ca să fie doar cu ei înșiși.

Părea un om mare încuiat într-un trup de băiețel. Marcel îl știa parcă de undeva, parcă-l mai întâlnise, în viață sau în vis, dar n-avea răgaz acum să-și amintească, fiindcă frica-l încremenise. În odaie se auzeau doar scâncetele întretăiate ale Isabelei și zgâlțâitul patului ce izbea sacadat în perete.

În contralumină, ochii neomenești ai băiatului străin erau întunecați, mâncându-i o bună parte din față. Marcel îi privea absent; un fel de fascinație grea, visătoare, îl împiedica să vrea ceva, să se miște și să-nțeleagă. Era acolo, în mijlocul camerei, cu o siluetă stranie în fața lui. Nu se mișcă nici când străinul se-ndepărtă de la fereastră, mergând spre patul în care se zbătea Isabel. Niciodată geamul nu adusese mai multă lumină în cameră, albă, iernatică, mirosind a zăpadă. Odaia nu mai era acum adevărată, părea una văzută de cineva, părea că totul e-n mintea cuiva, cum lucrurile ne pătrund și nouă, prin pupile, în adâncurile minții. Băiatul străin se aplecase deasupra patului, trăsese pătura de pe fetiță, care rămăsese, ghemuită cât putea de tare și strigând în agonie, ca un mic animal încolțit ce știe că nu mai are scăpare. Celălalt copil alunecă în pat lângă ea și trase pătura peste ei. Pătura se ridică încet deasupra lor, formând o boltă cenușie.

Abia atunci Marcel se dezmetici. Strigă atât de tare, încât geamul zdrăngăni în ramele lui. Se repezi spre pat și trase dintr-o mișcare pătura și cearșaful, pregătit să

lupte până la ultima suflare. În pat nu era însă decât surioara lui, care se zguduia din tot trupul micuț de parc-ar fi fost aruncată afară, pe-un morman de zăpadă. Băiatul rămase-ncremenit, cu țesătura aspră în mâini. Ușa se dădu deodată de perete și părinții lor se repeziră spre ei ca două vârtejuri sticloase, fetița fu luată-n brațe de mama, care alergă cu ea dincolo, în dormitorul lor, pe când tatăl, după ce-ncercă să vorbească o vreme cu Marcel, renunță și se-ntinse pe patul celălalt. După o vreme nesfârșită, băiatul îl auzi răsuflând greu și știu că adormise.

El stătu treaz mult timp, străbătut de fiori, simțind încă veninul în tot trupul, dar în cele din urmă se cufundă și el în somn și nu se trezi decât când lumina dimineții, filtrată prin florile de gheață ce acoperiseră cu dantela lor întreaga fereastră, se vărsase deja în odaie. Tatăl lui nu mai era acolo. Din casă nu se auzea nici cel mai mic zgomot. Toți păreau plecați, păreau plecați definitiv, părea că nici nu fuseseră vreodată. Părea că a rămas singur într-o casă singură-n mijlocul lumii. Se sculă și străbătu odăile de la etaj, apoi coborî la parter. Casa pustie era altfel decât cea locuită. Părea desenată pe o planșetă, părea o descriere dintr-o carte. Liniștea era asemenea celei a surzilor din naștere. Dacă părinții lui ar fi fost morți, așezați pe scaunele de la bucătărie, iar surioara lui, moartă și ea, ar fi zăcut în patul ei, cu ochii deschiși ațintiți în tavan, iar el ar fi fost mort,

țeapăn, sprijinit, în picioare, de pervazul ferestrei, tot n-ar fi fost atâta liniște. Unghiurile pereților se-ngustau și se lărgeau pe măsură ce înainta prin camere și coridoare. Ușa de la intrare era încuiată. Pe sub pragul ei venea un vânt puternic, ce făcea să tremure ciucurii preșului. Picioarele goale îi înghețaseră, așa că se-ntoarse-n camera lui ca să se-mbrace mai bine. Rămase acolo toată ziua, cea mai lungă și mai dezolată zi dintre toate câte trăise. O zi goală ca o cameră goală, fără mobile și oameni. Jucăriile răspândite pe podea zăceau pe-o rână ca niște grămăjoare de cenușă.

Stătu aproape tot timpul la fereastră, văzând cum inflorescențele de brumă se topesc cu încetul. Le ajutase topirea suflând aer cald peste ele, apoi netezindu-le cu palma până ce gheața se dusese și geamul căpătase un ochi străveziu. Prin ceață, parcul și lacul abia dacă se mai vedeau, iar casele de vizavi erau doar vagi, foarte vagi pete vineții. Deodată i se păru că se vede de undeva din spate, din pragul ușii: un băiețel privind pe-o fereastră într-o odaie străină, de sanatoriu sau de spital.

Isabel fusese la-nceput o bebeluș roșie la față pe care ai lui o tot înfășau și-o desfășau și-o purtau dintr-un loc într-altul. Orăcăia și ziua, și nopțile, uda scutecele tot timpul, mereu băgau ai lui câte-o mână prin ele ca să vadă dacă nu-i udă la fund. Marcel o ducea și el uneori în brațe. Îi plăcea că nu era ca părinții, mătușile, bunicii, doctorița și toate celelalte ființe omenești,

doar aburi vag colorați. Isabel era adevărată. Vie, mică și compactă, cu degețele minuscule și pălmițe zbârcite, devenise cu vremea mult mai mult decât o soră, o simțea mai curând ca pe un mare organ al trupului său, asemenea inimii sau creierului sau ficatului pe care știa că le are înăuntru, deși n-avea să și le vadă niciodată. Pe Isabel însă o vedea, îi văzuse primul zâmbet și fugise să le spună părinților, și de-atunci tot ce încercase în acei trei ani cât fuseseră mereu împreună era să stârnească iar și iar acel zâmbet. De-atunci se hrănea cu chicotele și atenția și aplauzele și încurajările fetiței, singurul lui spectator pentru care dădea zi de zi, la matineu și seara, spectacole din care nu lipsea nici un număr de acrobație, nici o îmblânzire de fiare sălbatice, nici o bufonerie, nici un zvon de alămuri, nici un salt de pe un trapez pe altul. De la o vreme-i citea, atent mai mult la presiunea căpșorului pe umărul lui decât la întâmplările din carte. O învățase să dea pagina când el spunea „acum" și să recunoască două sau trei litere mari, pe care de câte ori le vedea le și rostea cu gurița rotundă. Nu se-ndoia că aveau să trăiască toată viața împreună, acolo, în camera lor, jucând mereu jocurile lor de zi și de noapte.

Părinții veniseră acasă târziu, pe-ntuneric, fără Isabel. La masa de seară mama plângea, și prin asta devenise aproape reală, căci băiatul îi putea simți suferința. Avea acum un contur pe care culorile nu-l mai depășeau ca într-un desen stângaci de copil. Avea pentru

prima dată ochi, pe care-i ațintea-n ochii copilului: „Marcel, ce e cu vulpile? V-ați jucat voi de-a vulpile în ultima vreme?" Isabel rămăsese-n spital, cu febră mare și cu delir în care vorbea doar despre vulpi. „Nu, nu ne-am jucat, nu știu", spusese el, fiindcă abia aștepta să plece de la masă. Părinții nu-nțelegeau nimic, era-n zadar să vorbești cu ei. Mama plecase imediat înapoi la spital ca să stea cu fetița toată noaptea, iar tatăl se-nchisese în camera lui. Casa deveni iarăși înspăimântător de tăcută.

La fereastră, cu obrajii-n palme și fruntea proptită de geamul rece, băiatul privea parcul învelit în zăpadă, cu lacul în mijloc și, peste lac, pâlcul de case livide, ninse și ele între copaci desfrunziți. Vremea se limpezise și pe cer se vedeau stelele. Fereastra trandafirie părea cea mai strălucitoare dintre ele: se vedea acum mai clar ca oricând, acolo, la etajul cel mai de sus al casei cu calcan, atât de bine, încât i se păru chiar că e cineva mișcându-se prin camera îndepărtată. Niciodată nu văzuse și alte ferestre luminate în acea clădire care, altfel, părea uscată și nelocuită, ca o cochilie de melc. Marcel ar fi vrut să știe mai multe despre lume: de ce exista orașul acela vast și enigmatic în care, la o margine îndepărtată, se ridica și casa lor? Cum trăiau ceilalți oameni care doar pâlpâiau pe lângă el când își însoțea părinții pe străzi? Ce făceau ei când erau singuri și nu-i vedea nimeni? De ce era vârât în trupul lui din care nu putea să iasă? De

ce nu putea intra în trupul altuia, ca să trăiască viața lui, în altă parte-a orașului?

Din acea noapte nu se mai atinsese de patul său. Dormise numai într-al lor, al Isabelei și-al lui, tot așteptând ca ea să se-ntoarcă. Dar fetița nu veni acasă nici a doua, nici a treia zi, și mama lor era din ce în ce mai adevărată, cu contururi din ce în ce mai precis desenate, așa cum, privind prin binoclul vechi din biroul tatălui său, lucrurile îndepărtate păreau mai întâi cețoase, și trebuia să rotești de un inel pentru ca ele să capete claritate. Mama venea dimineața cenușie de oboseală și dormea apoi mare parte din zi, pentru că nopțile stătea cu fetița care n-o mai recunoștea și nu mai era pe această lume. Marcel îi putea simți durerea, de parcă ar fi stat amândoi pe câte-un scaun, într-un cabinet medical, și în același timp li s-ar fi înnodat pe brat câte-un garou de cauciuc, și-n același timp li s-ar fi căutat venele îngroșate, și chiar în aceeași clipă li s-ar fi-nfipt acul în vână, și-același sânge le-ar fi curs prin ac în eprubetă. Era aceeași durere în două trupuri diferite, și ea, durerea, le făcea să fie acolo, în ființă, în realitate, pe când tot restul era ceață, vată, pâslă, nor și-n cele din urmă vis fără speranță de trezire.

Vacanța de iarnă se prelungea și băiatul n-avea nimic de făcut decât să umble fără rost prin casa goală, să mai citească puțin după-amiezele, să mai iasă, când erau ai lui acasă, în parcul încărcat de zăpadă. Acolo lumina

era orbitoare. Pe jos, pe bănci, pe garduri și balustrade zăpada era mai groasă decât o văzuse în oricare iarnă de dinainte. Parcul era mereu vast și pustiu, nu se rătăcea pe-acolo țipenie de om. Ajungea mereu în mijlocul lacului înghețat bocnă, nu doar la suprafață, ci în întregime, ca un gigantic sloi de gheață. Acolo dădea la o parte cu mânușile zăpada umedă și dezvăluia un ochi de oglindă întunecată. Punea palmele de-o parte și de alta a feței și privea în adânc prin sticla lucioasă și verzuie. Întunericul de dincolo era atât de dens, atât de învârtejit, ca un fir lung de smoală topită, încât copilului i se părea că-l soarbe-năuntru și-l răsucește și-l împinge-n matca lui de-ntuneric cu o viteză ametitoare. Se desprindea greu de copca aceea sticloasă, cum desprinzi o ventuză turtită pe-un geam. De-acolo, din mijlocul lacului, pâlcul de case de vizavi se vedea mult mai bine. Toate erau ruinate și decrepite. Unele uși păreau zidite. Unele ferestre aveau scânduri cenușii bătute-n cuie pe deasupra. Ți se făcea frică să te-apropii de ele. Dar cel mai dureros era zidul orb al casei cu fereastra roz-pal, acea mare întindere verticală de cărămizi netencuite, cu umflături susținute de scoabe de fier ruginit. Era ca un om spintecat pe din două și făcut să stea totuși drept ca și când ar fi fost încă viu. Ce tristețe și nenorocire să locuiești acolo, își spunea mereu copilul din mijlocul parcului alb, troienit. Ar fi fost ca și când ai fi locuit toată viața în cavoul în care-aveai să fii înmor-

mântat. Se-ntorcea acasă când cădea seara, galbenă murdar, și-apoi, în camera lui, aștepta masa de seară gândindu-se la Isabel, care nu mai venea.

Zâmbea mereu, în ciuda tristeții adânci, când își amintea cum o-nvățase primele cuvinte. Fetița făcuse un an și putea sta deja în picioare în țarcul ei, care acum era în pod, cu lucrurile care nu mai erau folosite. De când începuse să gângurească, Marcel se gândise s-o învețe cele mai bune și mai adevărate cuvinte pe care le știa. Deja o distra cu veșnicul, de-atunci, război al jucăriilor, deja se dădea peste cap ca s-o facă să râdă, dar vorbirea era altceva, care merita mai multă atenție. Se gândise ore-n șir la ce-ar trebui să spună mai întâi fetița pentru ca viața ei să aibă de la-nceput un rost. Înțelesese că nu trebuiau să fie nume de lucruri, adică de ceea ce nu puteai vedea. N-ar fi vrut ca sora lui să-nceapă, ca atâția copii, cu minciuna lui *mama* și a lui *tata*, căci aceste cuvinte n-aveau mai mult înțeles decât *lingură* sau *zid* sau *pat* sau *scară*. Toate acestea n-aveau ființă, se făceau și se desfăceau asemenea ceții și vântului. Adevărate erau altele, așa că Isabel, învățată cu multă răbdare de fratele ei în seri după seri de insistențe, îmbufnări și zâmbete de încurajare, priviri complice și chicote ca de gnom, rosti mai întâi cuvântul *cald*, urmat repede de *viu*. Continuaseră cu *albastru* și *adânc*, merseseră mai departe cu *blând* și *amar*. Abia apoi fetița le învățase și pe celelalte, care erau făcute doar să le însoțească pe

primele, adăugându-le doar câte ceva după care le puteai deosebi, căci o blândețe putea fi de om, de pisică sau de nor în amurg, iar albastrul putea avea ca umbră o rochie sau o minge. Isabel învățase mai devreme numele lucrurilor care se vedeau, ca amintirea, timpul, tristețea, visul, și mult mai târziu pe cele pe care doar le întrezăreai câteodată, cu coada ochiului: om, casă, mână, ramură, parc...

În zilele următoare mama se adunase atât de tare în propriile ei contururi, încât părea o statuie de piatră dintre cele din piațetele orașului. Nu-și mai putea ascunde deznădejdea. Isabel era tot mai bolnavă, doctorii n-o mai puteau trezi dintr-un fel de somn adânc și le spuseseră părinților, în șoaptă și cu capetele plecate, să se aștepte de-acum la orice. Voiseră să-l ia și pe Marcel la spital, ca să-și vadă surioara, dar el nu mersese. Părinții nu înțelegeau. Isabel nu era acolo, era în vizuina vulpii. Poate chiar atunci vulpea o sfârteca în gura ei plină de dinți. Marcel văzuse vulpea, stătuse față-n față cu ea și știa cum arată, dar drumul până-n bârlogul ei îi era încă necunoscut. Iepurașul răpit lăsase poate o dâră de sânge în urma lui, sau poate una de lacrimi. Nu mai era timp de pierdut.

Serile, când marginile cerului se-ngălbeneau și când în odaie lumina scădea pe nesimțite, copilului i se făcea tot mai dor de sora lui. Îi era dor să-i mai mângâie părul cu degetele de la picioare, să mai râdă cu ea sub pătură,

să mai citească-mpreună. Lua atunci cartea cea mare, cu coperți tari și pagini lucioase, și recitea cu voce tare ultimele pagini pe care i le citise, în ultima după-amiază împreună, Isabelei. Dar era atât gol în jurul lui fără ea. Între timp, povestea înaintase. Monstrul tremurător spărsese podeaua castelului și scosese-n mijlocul sălii de bal două uriașe cângi cafenii. Prințesa rănită zăcea pe pat cu fața-n jos, cu părul atârnând pe covorul persan plin cu desene încâlcite, cu rochia sfâșiată, pielea jupuită a spinării dată în părți și toate vertebrele șirei spinării și toate coastele dezvelite ca ale peștilor din farfurie tăiați pe din două. Era încă vie, degetele ei boțeau cearșaful lucios, de olandă. Regele, pe tronul său, simțea păianjenul pulsându-i în torace, trimițându-i în vine otrava groasă din punga lui cu venin. Cu un pai foarte lung începu să sugă luna, ce-și arăta pântecul pe fereastră. Curcubeul negru arcuit peste regat se vedea acum mult mai bine: o procesiune de furnici negre, cu cranii lucioase și picioare-ncâlcite formau acest pod uriaș, agățându-se unele de altele cu miile și sutele de mii, agitându-și antenele și fojgăind, scoțând un sunet țiuitor care-ți rămânea mult timp în timpane. În pântecele de marmură al tuturor statuilor din acea țară îndepărtată se afla ghemuită câte-o fetiță vie, deplin formată, gata să vină pe lume. Le puteai zări prin piatra străvezie pleoapele-nchise și urechile ca niște scoici micuțe. Parcă toată lumea aceea, încrustată sub hârtia lucioasă

ca-n sticla unui lac înghețat, aștepta să se petreacă un fapt înfricoșător, din care nu era scăpare.

Când monstrul sparse și mai mult podeaua și năvăli în salonul de bal, zdrobind oglinzile și făcând pulbere uriașele candelabre, Marcel simți că nu mai poate citi și lăsă cartea pe podea. Se-ntunecase, toată camera era acum un bloc mare de ambră în care copilul era încremenit pentru totdeauna ca o străveche insectă. Merse la fereastră ca să vadă cum cade zăpada, căci după câteva zile-nsorite ningea iar, potolit, cu fulgi mari și umezi. Părea că într-o fotografie, un loc fără viață, ar fi-nceput deodată să ningă. Dar ceva era schimbat în peisaj, băiatul simți asta înainte să-și dea seama ce se-ntâmpla, și se văzu deodată inundat de-un val de spaimă copleșitoare, o groază ascuțită, dreaptă și pură ca o sabie. Strângând între degete lemnul pervazului, Marcel începu să tremure cum o făcuse altădată sora lui când simțise vulpea. Geamul ferestrei prinse și el să zdrăngăne în cercevelele sale, și bucăți mărunte de chit uscat se risipiră pe pervaz.

Căci în mijlocul lacului înghețat, chiar în locul unde privise zilele trecute prin gheața neagră, stătea acum băiatul străin, nemișcat, nins pe păr și pe umeri, pe jumătate șters de fulguiala tăcută. Deși până acolo era atât de departe și se-ntunecase aproape de tot, Marcel își dădu seama că necunoscutul era cu fața spre el, că privea poate țintă spre fereastra lui. „Cine ești?", șopti

abia mișcându-și buzele, simțind iarăși că undeva în sinea lui știa. Trebuia să-l vadă mai bine.

Se desprinse de fereastră cu un efort uriaș, cum încerci din răsputeri să te trezești dintr-un coșmar, și fugi în biroul tatălui său. Pe unul dintre rafturile bibliotecii se afla binoclul, un obiect greu de alamă, cu sticle bombate și gradații pe inelele de reglaj. Îl apucă și se-ntoarse la geamul lui tot în fugă, de teamă să nu se-ntunece de tot, sau să nu dispară copilul străin, ceea ce, într-un fel, era același lucru. Dar băiatul era acolo, singuratic în mijlocul pustietății, neclintit și nins, privind către casă. Prin lentilele binoclului i se văzu deodată fața, ochii nefiresc de mari și de-ntunecați și ceea ce poate că el ar fi vrut să fie un zâmbet, dar era doar o tăietură de bisturiu pe o față de cadavru. Dacă n-ar fi zâmbit, l-ar fi speriat mai puțin pe Marcel, care-l privea cu aviditate, încercând să-și aducă aminte ceva, așa cum cauți prin pozele vechi din plicul galben și jerpelit de sub rufele din șifonier, ca să-l găsești, între zecile de chipuri înecate de cerneala proastă și de vechime, pe cel ce lipsește din toate fotografiile, deși ar fi trebuit să fie în toate. Pe fața celui care stătea acolo, în mijlocul lacului înghețat, nu era un zâmbet, ci sigiliul greu al melancoliei.

Din înserare nu mai rămăsese decât dunga tot mai subțire, gălbuie, cu care erau conturate clădirile și arborii de la orizont, restul fiind înghițit de noaptea albastră. Fără binoclu, copilul străin abia dacă se mai zărea. Dar

Marcel îl văzu, prin sticlele grele, întorcându-se și-ndepărtându-se pe suprafața lacului, străbătând parcul, tot mai mărunt și mai greu de deslușit, și contopindu-se cu marea umbră a pâlcului de case, din care numai calcanul jupuit mai licărea stins în întuneric. După câteva minute de încremenire, deodată se-aprinse, ca o stea trandafirie, fereastra de la ultimul etaj. Marcel nu mai avea îndoieli: acolo era vizuina.

Rămase la geam până picioarele îi înghețară pe podea. Părul i se zbârlea din când în când ca al unei sălbăticiuni încolțite, ce nu mai are altă ieșire decât lupta. Merse-n pat rece ca un sloi și se ghemui sub pătura trasă peste cap, lăsând doar o crăpătură prin care putea respira aerul foarte rece. Îl simțea cum i se ramifică-n plămâni, așa cum ramurile copacilor din parc se despărțeau în alte ramuri mai subțiri, iar ele în alte ramuri, și altele mereu, până când ajungeau dese și fine ca genele lăsate peste obrajii celor adormiți. Nu exista o limită a ramificării lor, pe care acum o urmărea Marcel, din subțirime-n subțirime și mai mare, respirând tot mai adânc, de parcă plămânii lui ar fi fost cerul ce-nconjura copacii de sticlă ai respirației. Curând, pierdu șirul și se pierdu într-un somn negru, cu filoane și pepite de vise ce se șterseră și ele în zori.

Dimineață, mama intrase în casă tropotind, scuturându-se de zăpadă și aducând un damf rece cu ea. Marcel o întâlni, ca de obicei, în sufragerie, unde se trântise pe-un

scaun așa cum era, încă îmbrăcată-n palton și cu mănușile-n mâini, și zăcea cu capul pe brațe și părul împrăștiat peste fața de masă. Dar ce-avea el de-a face cu femeia asta? Mai târziu, ea-și venise-n fire, făcuse focul în șemineu și-apoi, la fereastră, scăldată-n lumină, începuse ritualul la care băiatul mai asistase și-nainte, și de fiecare dată fusese uimit ca de-o vrajă, nu pentru că ar fi fost ceva important, ci pentru grația fiecărui gest al femeii, care pentru câteva clipe reușea, chiar și frântă de suferință și oboseală, să nu mai fie mama, stihia fără chip care-l hrănea și-l îngrijea, ci o fee din altă lume. Ținea acum între degetele mâinii stângi o cutiuță de balsam, nu mai mare decât o monedă, dintre cele care, nu se știe de ce, nu lipseau pe-atunci din casa nimănui. Marcel dădea de ea peste tot, prin sertare, pe suprafața prăfuită a bufetului, unde lăsa adesea o urmă rotundă, și chiar pe sub pat sau pe sub covoare. Cutiuța era de tablă, cu un desen floral pe capac, înconjurat de litere ciudate, străine, și o simțeai mereu unsuroasă-ntre degete. Mirosea puternic a camfor, căci dacă deschideai, cu unghia, capacul dădeai de-o substanță străveche, solidă asemenea ambrei, și care în câteva clipe umplea aerul din cameră de efluvii verzi, intense, care te trezeau din amorțeală. Deși discul de camfor părea tare ca sticla, dacă treceai degetul peste el simțeai că s-a luat ceva pe vârful său, ca o cremă străvezie. Cu substanța aceea își masa mama tâmplele, întâi pe cea dreaptă, apoi pe cea

stângă, stând la fereastră și privind, cu ochi transparenți, zăpada. În acele momente, femeia era foarte frumoasă, de parcă balsamul o făcea cu mulți, mulți ani mai tânără. Marcel se gândea că era frumoasă ca-ntr-un tablou, sau ca-ntr-o amintire.

Cum nu avea ce face până la căderea serii, și nu voia să se gândească de pe-atunci la ce-l aștepta, se apucă să decupeze. N-o făcea prea des, cum nici nu-l îndemna inima prea tare să deseneze sau să modeleze ceva din plastilină. Dar îi plăcea să facă figurine de hârtie, împăturite în multe feluri, așa încât să devină-ntr-un final lalele, cavaleri, vapoare și demoni, toate ușoare, pufoase și străvezii în lumină. Uneori, ca acum, îl apuca pofta să decupeze covorașe de hârtie, pentru că ieșeau mereu altfel, imprevizibile și uimitoare. Împăturea foaia de mai multe ori, până ajungea un pătrat gros pe care foarfeca abia dacă-l mai putea tăia, și-apoi reteza marginile cât mai întortocheat, făcea golfuri, S-uri, decupa colțuri, după cum îi spunea fantezia. În cele din urmă despăturea foaia și de fiecare dată rămânea fermecat: nici un covor nu era la fel cu altul, toate aveau propriile lor simetrii ca-n oglindă, ca și alte simetrii, răsturnate în fel și chip: arcurile de la-nceput deveneau cercuri, colțurile tăiate erau acum romburi, volutele trasate parcă de un florar se-ncadrau în fâșii drepte și, în general, totul semăna acum cu o grădină foarte încâlcită, din care ți-ar fi fost greu să mai ieși.

În acea zi alesese una dintre marile coli colorate pe care i le cumpăra mama pentru școală. Era coala argintie, din care de obicei se decupau fulgi mari de zăpadă. De data aceasta covorul era mai mare și mai complicat ca oricând. Poteci sinuoase și piațete neașteptate se-ntindeau, pe masă, în fața copilului, care le străbătea cu degetul, surprins de cât de întortocheat și de lung era acel parcurs. Îi luă o jumătate de oră să-l urmărească, încetișor, cu degetul de la un capăt la altul. După ce-l netezi pe masa lucioasă, băiatul îl apucă de colțuri și merse cu el în camera lui și-a Isabelei. Îl lipi pe geam cu patru bucățele de bandă transparentă și văzu că se potrivește bine între cercevele. Partea sa de sus ajungea până la linia pâlcului de case de vizavi de parc. Părea că altfel de flori de gheață luminau geamul rece până spre marginea lui de sus, așa cum o făcuseră și cele de brumă. Marcel se dădu înapoi și-și privi opera mulțumit: știa acum și drumul.

Când prima nuanță de roz se oglindi-n cerul vast al iernii, vopsind arborii de peste drum cu câte-o dungă carmin, băiatul se-mbrăcă de plecare. Se-ntuneca repede în acel oraș îndepărtat, așa că trebuia să se grăbească. Avea-n buzunar covorașul de hârtie pe care-l dezlipise de pe geam și, trecând prin sufragerie, luă cu el și cutiuța de camfor. Ca să ajungi de-acolo până la ușa de la intrare trebuia să străbați întâi bucătăria, apoi un hol cu multe ferestre, partea cea mai rece a casei. În hol, căldura nu

ajungea niciodată: era frig ca afară. Două feluri de flori își amestecau, pe pervazuri, tulpinile, frunzele și florile: cele adevărate și cele de gheață. Căci acolo își ținea mama cercelușii, petuniile, hortensiile și oleandrii pe care vara-i scotea pe terasă. Într-un ghiveci se afla și acea plantă al cărei nume băiatul nu-l știa, dar a cărei floare cu petale neobișnuit de cărnoase avea exact culoarea ferestrei ce se aprindea nopțile dincolo de lac. Trecând prin acel coridor de frig, rupse una dintre flori, care, observa el acum, își deschidea petalele cu un fel de aviditate, de parcă ar fi fost nu o plantă, ci un animal marin cu tentacule lungi, înfometate. O ținu în mănușă de-a lungul întregului drum.

Păși acum pe zăpadă în clarul serii. Nările i se lipeau de ger, dar avea consolarea unui cer minunat deasupra, cu luna perfect rotundă, mai întâi palidă, strălucitoare. Stelele risipite pe cer desenau constelațiile atât de cunoscute, pe care părinții i le arătaseră de multe ori de la-nălțimea terasei: Arlechinul, Sepia, Clepsidra, Portalul... Ajunse ușor până-n mijlocul lacului înghețat, dar de-acolo traseul se complica. Se opri o clipă ca să se reculeagă, îngenunche pe zăpadă și se aplecă să privească iarăși, adânc, prin gheața neagră, punându-și palmele de-o parte și de alta a feței. Vârtejul de smoală dinăuntru îl sorbea către miezul pământului. Ca și prima

dată, se smulse cu greu fascinației adâncimii nemăsurate și se ridică în picioare. Popasul îl întărise. Acum se simțea în stare să intre în vizuina vulpii.

Strivit de greutatea lunii tot mai arzătoare, pâlcul de case părea destul de aproape, dar drumul nu era drept. Erau un fel de ziduri nevăzute de frică înălțate în fața lui Marcel. Prin anumite locuri n-ar fi putut înainta, cum nu poți păși pe o sârmă întinsă la mare înălțime. Trebuia să desfășoare des covorașul, ca pe o hartă ce-ți indica pe unde se poate trece fără să fii inundat de-o sudoare înghețată, fără să simți cum ți se zburlește părul pe brațe. Da, trebuia urmat acel traseu încâlcit, ce parcă avea legătură și cu constelațiile atât de clar desenate pe cer, deasupra copilului. Drumul dură ore-n șir de răsuciri și întoarceri și izbiri de zidurile nevăzute ale fricii.

Într-un târziu, pustietatea albă fu depășită și băiatul se găsi în cartierul de clădiri ruinate pe care-l vedea de la fereastra lui și care se dovedea acum a fi mult mai mare, cu zeci de clădiri străvechi și arbori uscați, cu nuielele negre răsfirate pe cer. În mănușa cu un singur deget simțea floarea cărnoasă, îi simțea până și culoarea trandafirie ca pe un fel de fior în liniile palmei.

Găsi repede casa, pentru că era singura cu un zid orb între construcțiile înnegrite, cu balustradele balcoanelor strâmbe și marchize cu ochiuri de geam spart. Ușile de la intrare erau întredeschise sau lipseau cu totul, lăsând limbi de zăpadă să pătrundă-n interior. Geamurile

erau acoperite cu ziare vechi, îngălbenite, de care fulgii de zăpadă se lipiseră în petice neregulate. Era pustiu și părăsire, cum băiatul nu mai văzuse niciodată. Ruine, ruine sinistre-n lumina albastră a serii. Un strat gros de zăpadă acoperea uniform suprafața pământului. Măcar urmele necunoscutului ar fi trebuit să se vadă, căci nu mai ninsese din noaptea trecută, dar nu se vedea nici o urmă. Până-n pragul casei, zăpada era netedă, afânată, cu câte-un cristal de gheață vizibil și sclipind din loc în loc în mărunta lui simetrie. Marcel mai privi o dată casa, dându-și capul pe spate, și știu că vizuina era goală. Dacă vulpea ar fi fost acolo, i-ar fi simțit vibrația plămânilor, geamurile ar fi zdrăngănit abia auzibil, și bucăți ușoare de tencuială s-ar fi desprins din fațada coșcovită, pătând zăpada. Dar totul era încremenit ca-ntr-o fotografie. Ușa era de fier forjat, masivă și ornamentată cu volute, lujeri și flori de metal negru. Între ele erau ochiuri de geam vălurit, colorat stins, cu armătură de sârmă prin sticla opacă. O deschise și intră într-un hol scufundat în întuneric. Trase apoi poarta grea după el.

Ca toți oamenii de pe lume, Marcel știa ce e bezna. Înainte de a se naște, trăise învăluit în ea vremuri nemăsurate. Era pe pământ doar de-o clipă, iar peste altă clipă avea să intre iarăși în bezna totală și fără sfârșit pe care viața sa punctiformă o-ntrerupsese. Lumea era în asemenea măsură beznă, încât nici n-avea rost să vorbești despre lumină. Întunericul, cel de dinainte să existe

ochii, și tăcerea de dinaintea oricărei urechi, și informul care precedă orice minte, și tristețea, și frica, și deznădejdea erau cele mai familiare trăiri ale tuturor oamenilor, măcar în acel oraș îndepărtat, în care casele păreau vânătăi pe pielea palidă a cerului. Copilul știa de pe-atunci că anii vieții lui aveau să se scurgă cu o viteză înspăimântătoare și că apoi bezna, bezna fără sfârșit și speranță, va fi singura culoare permisă nimicului etern în care el însuși se va schimba. Nu se temu, deci, să rămână-n întuneric desăvârșit.

Pipăi peretele zgrunțuros de lângă poartă, zugrăvit în calciul sinistru al vilelor de altădată, și dădu de întrerupătorul de ebonită. Îl întoarse și se făcu lumină. Lumină urâtă și murdară, care mai mult mânjea lucrurile decât să le dezvăluie. Era într-un hol îngust, cu o casă de ascensor îmbrăcată-n sârmă incredibil de jegoasă, ca unsă cu păcură, și o scară ce se răsucea ca un burghiu prin toată clădirea, înconjurând beregata liftului cu treptele ei înguste de mozaic și balustrada lustruită și tocită de sutele de mâini ce-o apucaseră de cine știe câte decenii. Scara venea din adânc, de la subsol, și urca spre etajele de sus, pierzându-se iarăși în penumbra posomorâtă. De undeva venea parcă, abia auzit, un țiuit continuu, dar băiatul n-ar fi putut spune dacă el se năștea-n mățăria blocului străvechi sau în propria lui ureche, sucită-n stânca țestei lui ca și scara-n spirală a casei străvechi. Îi era frică de locul acela mort, în care nu mai

fusese niciodată. Parcă nu era din lumea adevărată, parcă băiatul avea doi ani și se pierduse de părinți, și o lume înfricoșătoare vuia-n jurul lui.

Butonul spart, de ebonită, al liftului era cernut cu tencuială fină, dovadă că nimeni nu mai chemase cabina cu uși de geam în ultimii ani: monstrul din cușca de sârmă era mort de cine știe câtă vreme. Așa că Marcel o luă pe scări în sus, de-a lungul zidului rotund. Era atât de pustiu, atâta tăcere, atâta geometrică melancolie! Pe câteva mici paliere văzu ghivece cu plante complet uscate. Primul și-al doilea etaj erau aproape identice: câteva uși abia atinse de lumina unui bec chior, galbenă ca urina. La al treilea scara se oprea, ca și când burghiul s-ar fi frânt în plafonul tare ca granitul și de-o grosime fără sfârșit. Acolo ideea de spațiu se termina. Copilul rămase nemișcat și tăcut pe îngustul palier unde abia încăpeau trei uși de intrare și-un oleandru veștejit, în cutie grosolană de scânduri.

Țiuitul părea acum mai intens: venea din adâncul unuia dintre cele trei apartamente. Își lipi urechea de prima ușă. Spațiul din spatele ei părea plin, lipsit de orice viață. La fel era și a doua intrare, de fapt o ușă falsă încastrată-n zidul de calciu murdar. A treia ușă, la fel de decrepită ca și primele, vopsită-n același cafeniu ce imita lemnul, era însă vie. Dincolo de ea era spațiu gol, ce respira din adâncul plămânilor. Înainte de-a-și lipi urechea de ea, Marcel știu că de-acolo, din adânc, venea

țiuitul care fisura tăcerea desăvârșită a acelui loc așa cum o pleznitură-n emulsia întărită fisurează o poză veche. Se reculese o vreme în fața intrării. Știa că acolo era odaia cu fereastră trandafirie, bârlogul vulpii, vizuina. Se temu un moment să nu-l rostogolească pe scară-n jos valul de frică pe care-l simțea urcând în el. Ar fi luat-o la fugă sărind câte trei trepte deodată, urlând ca să nu mai audă tăcerea, dacă n-ar fi știut că vulpea nu era acolo. Nu încă. Apăsă pe clanță și ușa se deschise spre interior, și băiatul pătrunse acolo unde nu avea ce să caute, unde n-ar fi trebuit să fie niciodată. Vizuina plină de oase și smocuri de blană însângerată, locul fără scăpare și fără milă. Casa vulpii cu gura plină de dinți.

Singura lumină care-ndulcea amurgul cenușiu din odaie venea de pe fereastra acoperită cu tifon trandafiriu. Da, trecea prin tifonul acela impregnat cu serul și sângele unei răni proaspete. În umbra purpurie băiatul desluși o cameră la fel ca a lui și a Isabelei, cu paturi și etajere de metal alb, cu același model de flori roșcate zugrăvit la nesfârșit pe pereți și aceeași țeavă, ca un șarpe ce-ar fi alergat de la un perete la altul, pulsând și gâlgâind de-o viață proprie. Pe jos erau risipite chiar și jucăriile lor, cenușii, lângă pat erau și cărțile lor, aceleași din care citiseră-n atâtea după-amieze. Dar lângă fereastră, în colțul opus paturilor, se afla pe soclul lui, enigmatic și trist, mulajul de ghips al femeii însărcinate, despicată în două, de parcă cineva ar fi tăiat-o cu

ferăstrăul ca să-i smulgă pruncul din burtă. Plămânii și inima și mațele și ficatul îi erau pictate-n culori stinse. Era aidoma cu cel pe care copilu-l văzuse cândva pe culoar, la maternitate. Doar că-n pântecele sidefiu al mamei din odaie se aflau nu unul, ci doi feți de culoarea lunii, îmbrățișați și privindu-se adânc în ochi. Amândoi păreau vii și gata să se nască.

În patul dinspre fereastră era sora lui, cufundată-n penumbră deasă. Zăcea pe spate, încremenită, cu ochii închiși, îngrozitor de lividă, cu perișorul asudat lipit de frunte. Dintr-o nară-i ieșea un tub ce se pierdea-ntre cearșafuri. Pe tâmple avea fire lipite cu plasturi roz. Zăcea acolo, închisă-n ea însăși, neputând nici măcar să țipe după ajutor, asemenea insectelor împachetate-n pânză de păianjen și lăsate să atârne-n plasă, fără scăpare, hrană vie pentru păianjenul din centrul marii roți de fire străvezii.

Marcel îngenunche-n fața patului și prinse de încheietură mâna fetiței. Simți un puls slab și foarte rece, de parcă prin venele ei ar fi curs apă înghețată. „Isabel!", îi șopti. „Scoală-te, hai să plecăm acasă!" Fetița nu dădea nici un semn de trezire. În zadar o zgâlțâi încetișor, în zadar îi ținu multă vreme mâna caldă pe frunte. Se ridică în cele din urmă și privi dezorientat în jur. Toată camera țiuia acum îngrozitor, insuportabil. Țiuiau pereții, podeaua, lucrurile, țiuia lumina cafeniu-întunecată ce mai venea prin fereastră. Pe peretele opus paturilor

se afla, ca și-n camera lor, o măsuță având un taburet de copil înainte. Pe măsuță, Marcel văzu un mic caiet, din cele-n care copiii de la școală notau cuvintele necunoscute întâlnite-n cărți. Se apropie, curios, și-l luă de pe masă. Caietul era aproape plin, scris mărunt, cu creionul, pe fiecare filă. Cum nu deslușea nimic, merse la fereastră și trase pe jumătate draperia umedă și rece. Foarte departe, prin adâncul iernii, se vedea casa lor, măruntă și neînsemnată, pe jumătate ascunsă de copaci desfrunziți. La geana de lumină foarte slabă, căpruie, băiatul putu citi câteva fraze, apoi, răsfoind caietul mai departe, se convinse că, pe zeci de pagini, de la un capăt la altul, nu erau decât întrebări. Dar nu întrebări obișnuite, ci unele pe care nimeni nu le-ar fi pus vreodată, care nu puteau trece prin mintea nimănui. Sute de întrebări și nici un răspuns. Băiatul deslușì, la-ntâmplare, câteva dintre ele: „ce gust are văzul?", „cum arde zâmbetul?", „cât costă tristețea?", „ce zgomot face moartea?", „de ce laptele nu minte?", „cum te vezi într-un poate?", „câte vertebre are și?", „ce mănâncă norii?", „de ce nu-ți vezi ochiul?", „ce ecou are limba?", „cum miros nările?", „cât de galben e niciodată?" Și tot astfel, mereu și mereu, fără ștersături și fără spații goale, cu un scris de copil pe care Marcel îl știa, parcă, de undeva. Ultima întrebare, pe ultima filă, scrisă doar pe jumătate, aproape că nu se mai desprindea din întuneric: „cum ninge soarta?"

Citind întrebarea asta proaspătă, scrisă poate chiar în acea zi, băiatul se-nfioră. O scenă veche-i fulgeră prin minte, dar nu-i reținu decât emoția copleșitoare. Ce era? Ce era? Reciti cele trei cuvinte și iarăși, ca o rafală de crivăț, îl izbi de perete o durere dulce și-ntunecată. Luă de jos mănușa pe care o aruncase pe podea și scoase floarea cărnoasă, care-n bezna odăii lucea acum alb, fără culoare. O așeză pe soclul statuii anatomice și-apoi, cu fruntea-ntre sânii ei goi, îmbrățișă acea mamă.

Și-o imagină cum pleacă seara din casa lor, cum străbate străzile cu zăpada suflată de vânt, cum așteaptă în stația de tramvai, cu spatele-ntors la crivăț și ger. Cum îi flutură câțiva zulufi de sub broboada ușoară cu care și-a înfășurat capul, și care-acum e plină de zăpadă. Apoi tramvaiul vine, de foarte departe, clătinându-se pe șine. Mama urcă-n remorca goală și luminată, ce se umple imediat de damful de camfor al tâmplelor ei. Așa străbate orașul împodobit cu monumente și palate, întorcându-și capul după fiecare statuie din piețele publice: femei care deja au născut și-și poartă fetițele în brațe, încă nedesprinse din cordoanele ce le ies mamelor de sub pântece. Coboară în fața giganticului spital, intră pe una dintre multele lui porți, urcă zeci de etaje pe scări de serviciu. Ajunge-n rezerva cu un singur pat străjuit de stativul cu pungi de ser și de sânge. Dar patul e făcut, neted și neatins, pătura albastră, aspră, e acoperită la poale de cearșaful scrobit, fără nici o cută. În pat nu e

nimeni, și totuși mama se-așază pe marginea lui și veghează acolo, singură, toată noaptea. Uneori merge la baie și aduce apă într-o cană de tablă. Alteori schimbă pungile prinse de stativ, ale căror furtunuri străvezii se pierd undeva sub pat. În zori pleacă, palidă și încercănată, pentru că acasă mai are un copil, pe el, care-acum, în vizuina plină de oase și hârci, așteaptă vulpea.

Poate se obișnuise cu bezna, sau poate că de pe fereastră venea cu adevărat mai multă lumină. Băiatul se-ndreptă spre geam și dădu perdeaua la o parte. Pe cerul înghețat ieșise luna. Lumina ei lăptoasă se-ntinse pe podeaua odăii. Teancul de cărți de lângă pat era acum tăiat pe jumătate de linia dintre lumină și umbră. Luă de deasupra ultima carte din care, pe vremuri, acum multă, multă vreme, nemăsurat de multă vreme, îi citise lui Isabel, cartea cu coperți tari și file lucioase, cu desene fantastice. O așeză pe pervaz și, la lumina lunii, citi mai departe. Curcubeul negru ca antracitul, de furnici tari și lucioase, în continuă mișunare, împletindu-și picioarele și lovindu-și antenele unele de altele, se risipi deodată pe-ntreaga boltă, și fiecare furnică deveni o stea neagră, nefastă, luminând negru destinul fiecărei ființe omenești. Regele termină de supt, cu paiul lui, substanța lunii, care căzu pe pământ ca o pungă boțită, iar păianjenul din pieptul său, hrănit cu carnea ei hialină, îi sparse pielea cum sfâșie fluturele coconul de mătase. Păianjenul ieși să înfrunte monstrul. Se întâlniră-n

budoar, de-o parte și de alta a prințesei sfârtecate pe patul ei de satin. Erau numai colți și doar cângi, identici, ca și când prințesa ar fi fost o oglindă în care s-ar fi oglindit. Se repeziră deodată unul spre celălalt, ca două vârtejuri de vânt, cu atâta putere, încât pielea sfâșiată a spinării prințesei fu iarăși suflată, de-o parte și de cealaltă, peste rană, și rana se-nchise, și doar lumina dulce-a vertebrelor umfla acum ușor, din loc în loc, acea spinare minunată, cu omoplați mici și umeri înguști. Peste ei, rochia sfâșiată își refăcu, întrețesându-și aripile, forma ei dinainte, îmbrăcând torsul prințesei până la ceafă. De suflul știmelor ce luptau deasupra ei, părul ei arămiu se-mpleti într-o coadă groasă. Fata se ridică de pe pat și alungă cu un gest al mâinii stihiile destrămate, injectate-n aceeași clipă una cu veninul celeilalte. Se-ntinse de-i trozniră oasele și schiță un mic pas de dans.

Dar Marcel nu mai apucă să afle cum prințesa își scrijeli apoi înc-o linie-n palmă cu un brici ascuțit, pentru că, ridicându-și ochii din carte, zări vulpea. Venea dinspre parc în lumină de lună. Avea gura plină de dinți, și zăpada cu crustă de gheață troznea sub picioarele ei. Îi era foame, de data asta avea să sfâșie iepurașul, avea să-i umple blana de sânge. Venea ca-n vis, cu pași egali, cu ochi numai pupilă, cât jumătate din față. Ochi care nu clipeau niciodată. Când se apropie, băiatu-i văzu și gura, ca o tăietură de operație pe fața lividă. Din

umbra deasă a patului ei, Isabel gemu deodată adânc, agonic: simțise în somn mirosul iute al fiarei.

Venise ceasul. Vulpea era deja-n umbra clădirii și se-auzi scrâșnitul ușii cu lujeri negri de la intrare. Apoi un cutremur cuprinse întreaga casă: pornise liftul, încremenit de secole. Glisa acum, foarte lent, prin beregata lui de sârmă-nnegrită, ca un animal antediluvian. Un troznet ca de sfârșit de lume anunță sosirea lui la parter. Înghețat de spaimă, Marcel auzi apoi ușile trântite, și un nou cutremur zgâlțâi casa, care părea acum de hârtie. Vulpea urca din puțul ei insondabil ce mergea până-n miezul pământului, și-avea s-ajungă curând pe lumea albă. Ca să n-o ia la fugă pe scări în jos, țipând mai tare decât țiuitul și decât troznetul liftului, băiatul se gândi la Isabel, se gândi la ea cum nimeni nu se gândise la vreo ființă dragă vreodată. Îi cuprinse-n gând trupușorul sub coviltirul păturii boltite deasupra, își reaminti chicotele ei când Roada (proasta proastelor) se prăbușea din căruț iar leul înțelept o târa de păr prin toată casa, văzu lumina iernii răsfrântă din carte pe fața ei în timp ce-i citea, simți iarăși zulufii ei moi cu degetele de la picioare. Câtă fericire trăiseră-n fiecare noapte, strânși unu-ntr-altul în vizuina lor de sub pământ, unde era dragoste și căldură, pe când afară zăpada și noaptea ucideau orice vietate! Trup lângă trup, obraz lângă obraz, părul lui încâlcit cu părul ei mai închis la culoare, degetele lui apucându-le pe-ale ei și mișcându-le caraghios,

râsetele lor împreună, cuvintele ei întrerupându-le pe-ale lui ca niște delicate clinchete de clopoțel. Chiar dac-ar fi fost sfârtecat în bucăți, nu putea lăsa acum iepurița. Chiar dacă i s-ar fi smuls inima din piept.

Străinul era acum pe palier, în fața ușii. După un ultim troznet al liftului, se lăsase din nou liniștea aceea țiuitoare, despre care nu puteai ști dacă venea din urechile tale sau din lucruri. Nu se grăbea să intre. Poate că simțise, deși n-avea nări, miros de pe altă lume. Poate că descleștase gura lui plină de dinți ca să simtă mirosul cu cerul gurii. Poate vedea prin lemnul putred al ușii. Poate cumva era deja în odaie, strecurându-și prin porii ușii firișoarele unor simțuri pe care oamenii nici nu și le pot închipui. „Cât de galben e niciodată?" „Cum ninge soarta?" Cu spatele la fereastra acoperită cu tifon însângerat, Marcel era gata de luptă.

Stăteau acum din nou față-n față, ca-n noaptea când vulpea-i răpise sora. În dreptul ochilor lui erau din nou ochii aceia neomenești, întinși, doar pupile gigantice, pe jumătate de față. Și din nou trebuia să sufere acel zâmbet sinistru, sigiliul crunt al melancoliei. Și iarăși damfu-nghețat al acelui cadavru îi întunecă simțurile, cufundându-l într-o vrajă mută și tristă. Îl văzu pe străin cum se-ndreaptă din nou spre patul în care Isabel abia dacă se zărea-n umbra deasă. Doar un picior în pijama și cu șosetă vărgată era văruit de lună. Văzu cum străinul îi trage afară, încet, tubul care-i ieșea din nară

și cum îi dezlipește firele de pe tâmple. Fetița se mișcă ușor și bâigui ceva-n visul ei. O luă apoi în brațe, cu părul atârnând spre podea, și se-ndreptă cu ea spre fereastră, unde băiatul nu mai putea să-i vadă. Apoi se-auziră zgomote nedeslușite, care n-aveau nume dacă nu erau întărite de ce puteai pipăi și vedea. Un bufnet, niște clinchete ușoare, un strigăt slab, un fel de horcăit. Marcel făcu efortul vieții lui să iasă de sub vrajă, așa cum, prăbușit pe podele în vreun coșmar, se pleznea cu palmele peste față ca să se trezească. Vulpea-l izbise peste ceafă și-l paralizase, dar voința lui renăștea acum din frică și disperare. Se-ntoarse către colțul acela scăldat de lună și avu deodată-n față o priveliște pe care n-avea s-o uite niciodată.

Isabel zăcea la picioarele idolului de ghips, cu fața-ntoarsă de la el și cu trupul inert. Băiatul străin ținea ceva-n palme, nedeslușit mai întâi în lumina de cretă a lunii. Apoi Marcel văzu că era o inimă. Era inima de ghips a mamei despicate. Celălalt o ținea-n dreptul pieptului, între degetele lui prelungi și străvezii. Deși trebuie să fi fost de culoarea cărnii, profilată pe discul lunii inima părea neagră ca smoala. O strânse la piept, cum ai ocroti un iepure temător sau o pasăre cu aripa ruptă, o mai privi o dată și-o așeză la loc în pieptul de ghips al mulajului anatomic. Apoi se-ntoarse și-l înfruntă pe Marcel cu ochii lui copleșitori, cu gura lui ca o tăietură de operație.

N-a fost nici o luptă. În ochii străinului erau lacrimi. Când și-au proptit gâturile unul de altul în cea mai stângace îmbrățișare, gâtul străinului era de gheață. Când și-au strâns mâinile, degetele lui erau ca niște țurțuri. O, frate al meu, frate pierdut pentru totdeauna! Frigul, în odaie, deveni de nesuportat, totul se-acoperi de brumă în care străluceau cristale de gheață. Florile de gheață, delicate și tăcute, suiră până la marginea de sus a ferestrei. Șarpele ce alerga de-a lungul pereților, aproape de tavan, părea acum de sticlă brumată. Flori de brumă, flori funerare, prinseră să acopere și trupușorul lui Isabel, presărându-i chipul albăstrui cu paiete și strecurându-i între gene ace subțiri de gheață. Părul îi îngheță, cum fusese umed de sudoare, fiecare firișor căpătând pe-o parte, ca arborii de afară, câte-o dungă subțire de zăpadă. Curând, fata purta o diademă fragilă pe fruntea ei micuță, de copil.

Marcel știa acum și târgul, și oroarea, și dragostea, și prețul. Nu șovăi nici o clipă. Spuse da înainte ca înghețul să ajungă la inima surorii lui. Schimbul se petrecu într-o clipă. Văzu printre lacrimi cum băiatul o ridică în brațe pe fetița care-i înconjurase gâtul cu mâinile, cum iese cu povara lui pe ușă, auzi cum coboară scările în spirală. Îi urmări cu gândul cum străbat parcul iernatic, cum trec de ochiul întunecat din mijlocul lacului, cum ies din nou pe lumea albă. Cum sunt iarăși în casa lor, la căldură și lumină, cum mama și tata

pregătesc cina festivă, cina de bucurie a-ntoarcerii bolnavei de la spital, cum Marcel și Isabel se agită și chicotesc ca altădată, în vremurile bune. Cum aveau să se joace mai departe împreună, să râdă-mpreună, să se certe și să se-mpace, să citească din cărțile de pe noptieră, să privească parcul și lacul de la fereastra lor albă, să meargă la școală și să privească la stele. Cum aveau să treacă anii și copiii să crească, și lumea să se schimbe, și Isabel, și Marcel să străbată orașul în toate părțile, uimiți de frumusețea fetițelor născute de statui, de măreția clădirilor și de culorile tramvaielor zburătoare. Aveau să aibă copii cu alți bărbați și alte femei, să-i crească mari, să aibă necazuri, boli, dar și câte-o bucurie. Aveau să afle, pe pielea lor, cu ochii lor, cu sticlirea dinților lor, minunea fără de margini a vieții. Era darul pe care îl primeau de la el, era ofranda dragostei lui pentru Isabel.

După-amieze întregi, și seri, avea să-i privească, prin geamurile tuturor caselor în care-aveau să-și ducă viața, ascuns în umbră și străin, cu ochii lui enormi de insectă, purtând povara strivitoare-a singurătății. Avea să-și amintească de ei mult după ce vor fi-mbătrânit și se vor fi stins, și va fi dispărut și lumea lor fragilă. Avea să se-ntoarcă-n ținutul lui de ghețuri eterne, de furtuni ce durau cu săptămânile, de-ntuneric ce dura secole. În centrul uriașei întinderi înzăpezite, presărată de urme de vulpi, avea să-și facă un iglu departe de orice suflare

omenească, cenotaf și altar al singurătății. Acolo avea să-și ascundă fața pecetluită de melancolie, trupul neomenesc și suflarea-nghețată. Acolo avea să-ndure noaptea, noaptea eternă, cea de dinainte de naștere și de după moarte. În emisfera lui de umbră avea să scrie la nesfârșit, în vechiul caiet, întrebări pentru neant și nimicnicie: „cum doarme apa?", „cum taie sfera?", „câte veri are toamna?", „de ce nu te vezi în oglinzi?", „câte mâini are-un deget?"

„Cum ninge soarta?"

PIEILE

Uneori, mai ales serile, când îl copleșea melancolia, băiatul deschidea șifonierul cel vechi ca să-și vadă pieile. Asta se-ntâmpla rar, ce-i drept, nu pentru că n-ar fi fost un spectacol demn de-a fi văzut, ci fiindcă nu-i era-n minte: viața lui, chiar așa, singuratică, era plină de tot felul de îndatoriri și de treburi, unele fantaste și inutile, cum ar fi să deseneze cu flora-rul curbe pentru ora de geometrie, altele terne și la fel de inutile, ca de pildă să-și facă patul sau să-și pună-n geantă cărțile pentru școală. Doar seara târziu, când aproape că nu mai putea vedea în odaia brăzdată de dâre sângerii venite dinspre fereastră, era mai liber și simțea din greu povara singurătății.

Fiindcă era foarte singur, poate cel mai singur om de pe pământ. Atât de singur, încât nici măcar cu el însuși nu vorbea cu săptămânile și lunile, până și el însuși îl părăsise. Sute, mii de amurguri și-apoi de nopți stătuse pur și simplu la fereastră, cu orele, față-n față cu luna, văzând prin geamul tulbure cum își schimbă fazele de la o săptămână la alta. Cel mai mult, dacă iubea ceva pe

lume, iubea luna, dar nu orice lună, ci atunci când ea se făcea subțire ca o unghie și se așeza aproape orizontal, cu coarnele în sus, pe cerul verde ca veninul, deasupra clădirilor foarte înalte, sfârșindu-se cu turnuri, fleșe, frontoane și cupole, ale orașului în care trăia.

Avea cincisprezece ani și nici un rost pe lume. Dar nu spunea, nici în gând, fraza asta, pentru că și-ar fi risipit cuvintele aiurea: faptul că avea cincisprezece ani era suficient, se înțelegea deja de-aici că viața lui n-avea sens. Nici unul dintre colegii lui de la liceu nu și-l găsea. Toți pluteau între două vârste, incapabili să mai urce pe vreunul dintre maluri: al copilăriei în stânga, îndepărtat și, deși încă strălucitor, având acea strălucire stinsă a mătăsii pe care-o întâlnești în unele tablouri vechi; în dreapta al vârstei mature și-al orice va mai fi urmat, înspăimântător și atrăgător peisaj, dar așa cum te atrage prăpastia fără fund dintre stâncile albastre, sau gândul, sâcâitor ca o muscă, al sinuciderii. E drept, disperarea lui nu semăna cu a celorlalți, și nici măcar nu semăna a disperare. De multe ori mergea și el să joace fotbal în curtea liceului, după ore, sau sprijinea zidurile pălăvrăgind fără sens în recreații. Dar de cele mai multe ori mergea în spatele clădirii absurd de late, revărsată între șine sclipitoare de tramvai, a liceului, acolo unde se afla groapa de sărituri în lungime. Se așeza pe bordura ei de lemn, cu picioarele în nisip, și scotea din buzunarul uniformei șifonate, cu nasturi lipsă, câte-o

cărticică de versuri dintr-un poet mort de mult. Asculta acolo, între buruieni, lângă gardul de beton pe care suiau vacile-Domnului, vocea ciudată și melodioasă a mortului până când se auzea soneria care-i chema la ore. Nimeni altcineva, dintre toți oamenii pe care-i cunoștea, nu mai vorbea cu morții. Câteodată se gândea că ei erau singurii, jalnicii lui prieteni: locuitorii, frumos întinși unul lângă altul, într-un pământ transparent, sub câte-o coroană de flori, ai unui cimitir îndepărtat. Nu conversau, dar măcar îi vorbeau, cum nici părinții, nici rudele, nici colegii lui n-o făceau vreodată. El trecea printre rândurile de morminte, ridica uneori câte-un greu capac de cristal, iar marele poet dintr-un secol imemorial se ridica-n capul oaselor și-i vorbea, cu vocea unuia care uitase de mult cum sună limba oamenilor. Dar și acolo, la groapa de sărituri în lungime, avea prea puțin timp pentru el: urmau orele de școală în care lumea îi era desfăcută în față, organ cu organ, ca porumbelul din planșele de anatomie. Ce legătură avea el cu materiile pe care le studia, ce legătură avea el cu materia?

Vechiul șifonier era mai bătrân decât el. Fusese în camera lui dintotdeauna, pe când toate celelalte mobile fuseseră schimbate, unele de mai multe ori. Își amintea vag cum, cu mulți ani în urmă, reușea cumva să se urce pe el și de-acolo sărea-n pat. Alteori se ascunsese de el însuși (căci cine-avea timp să se joace cu el?) în pântecul șifonierului, sub plăpumile de satin, străduindu-se să

uite unde se află ca să se poată căuta în voie. Se auzea atunci umblând prin casă, scotocind prin ungherele întunecate, dispărând în celelalte camere ca să se reîntoarcă-n dormitor, și i se făcea frică de el însuși, de clipa când avea să rămână nemișcat în fața ușii lăcuite a bătrânei mobile de la picioarele patului, ținându-și respirația și ascultând, cum și el își ținea respirația sub plăpumi și haine vechi atârnând pe umerașe, alternând cu propriile lui piei agățate-n dezordine, de clipa aceea grea în care, de-o parte și de alta a oglinzii, era cel ce caută și cel căutat, vânătorul și vânatul, călăul și victima, iubitul și iubita, soarele și luna. Și brusc ușa se deschidea larg și cei doi scoteau un strigăt comun, un strigăt din două gâtlejuri, care se contopeau în cele din urmă într-unul singur.

Găsise odată, în vechiul lor geamantan de carton tare, cu clapete de metal ce săreau în lături când apăsai pe butoanele lucioase, pieile tatălui său, mucegăite și mâncate de molii. Mama era la cumpărături, așa că se simțise-n largul lui și trăsese afară cele vreo șapte-opt piei, moi și totuși dure ca mușamaua, rupte-n zigzag în dreptul spinării, le întinsese prin cameră, pe pat și pe covor, le-ntorsese pe toate părțile. Erau ca niște costume de scafandru, cu membre ce păstrau încă păr pe gambe și pe antebrațe, cu sfârcurile palide pe piept, cu orificii în dreptul ochilor și cu buzele subțiri ca niște tăieturi de operație. La rădăcina pulpelor se afla și pielea ce-i învelise

cândva tatălui său sexul, spre care abia aruncase o privire rușinată, ca atunci când, cu câteva veri în urmă, tatăl său stătea la televizor, pe sofa, doar în chiloți largi de pânză, și copilu-i văzuse sexul ghebos ivindu-se dincolo de marginea chiloților. Era pielea tatălui său copil de un an, de patru ani, de șapte ani și apoi din cinci în cinci ani până la ultima, cea lepădată, își amintea băiatul, cu doi ani în urmă cu același ritual dintotdeauna: venea acasă tot mai obosit, serile, cu mapa lui sub braț, se plângea de inimă și de stomac, mama-i aducea pastile ce păreau mereu vechi și pietrificate ca să le ia cu apă, dar pastilele nu-i ajutau, și pân-la urmă nu se mai ducea la serviciu. Se-nchidea-n camera mică dinspre bulevard și nu mai ieșea de-acolo până nu se elibera din pielea veche care-l strânsese atât de tare-n ultima vreme. Ieșea-ntr-o dimineață, alb ca laptele, cu noua piele subțire și brăzdată de capilare roșii și albăstrui în toate părțile, tatuaj subtil, din creștet până-n tălpi, care te speria, dar te și bucura într-un fel, căci era semn de sănătate și renaștere. Cum părul de pe cap rămăsese pe pielea cea veche, tata avea să fie o vreme chel ca-n palmă, cu capul strălucitor ca un bec, fiindcă și genele, sprâncenele și barba aveau să-i crească încetul cu încetul. „Nu-i nimic, facem economie la lame de ras", glumea tata, pe când mama, emoționată, aducea prăjiturile cumpărate cu acea ocazie de la cofetăria din colț: de culoarea fisticului, cu o glazură groasă și blaturi însiropate, pe care le

mâncau fericiți în cinstea evenimentului. Tata mai stătea acasă vreo săptămână, citind ziarele și uitându-se la televizor, după care își lua iar mapa și pleca la serviciu. Ce făcea acolo era pentru băiat un mister derizoriu, care nu conta chiar deloc. Fapt e că aducea banii din care trăiau cu toții. Incredibil de mototoliți și de soioși, ghemotoace insalubre scrise cu creion chimic și lipite cu bandă adezivă, banii zăceau în sertarul bufetului din sufragerie, și-i vedeai cum se-mpuținează pe zi ce trece până la salariul următor.

Îngrămădise apoi la loc pieile în geamantan, deschisese geamul ca să iasă mirosul pătrunzător de mucegai și nici că mai umblase la geamantanul vechi vreodată. Avusese, toată acea dimineață, un sentiment rău, de sacrilegiu, și-i fusese și foarte teamă ca mama să nu se-ntoarcă de la cumpărături mai devreme și să-l surprindă cu pieile tatălui său întinse peste tot. Se mulțumea de-atunci cu ale lui, care nu erau ascunse, dar nici lăsate la vedere: nu aveai decât să deschizi ușile șifonierului și, dacă erai atent, le vedeai mâinile și picioarele printre hainele tatălui și rochiile mamei, și eșarfe, și cravate, pantaloni și veste vechi de stofă cadrilată, atârnând toate deasupra plăpumilor și pernelor de dedesubt. Nu erau puse-n ordinea în care le lepădase, dar ordinea asta nu era deloc greu de ghicit. Băiatul le scotea afară, cu umerașe cu tot, câteodată, când era singur acasă, căci nu-i spusese nimeni dacă avea voie să le scoată sau nu.

Le știa foarte bine, erau patru, din ce în ce mai mari. Cea de copilaș de un an era cât o păpușă, iar spărtura din spate, de-a lungul șirei spinării, nu era mai lungă decât lama unui cuțit de bucătărie. Capul era mare, cât un sfert din corp, iar buricul părea un mic boboc de trandafir, palid, în mijlocul burticii. La patru ani, pielea era considerabil mai mare, mai proporționată, cu mâini și picioare dulci, acoperite de pufușor auriu abia vizibil. Îl emoționa melcul roz al urechilor, îl intriga țumburușul dintre picioare, zbârcit ca un ciucurel de mătase. La șapte ani avea părul lung, brunet, sprâncene groase și ceva schimbat pentru prima dată în schema corporală: mai înalt, mai zvelt, mai asemănător cu cel de acum. Și își aducea, în fine, aminte de ultima năpârlire, cea din clasa a șaptea, când lipsise de la școală aproape două săptămâni și trebuise apoi să recupereze materia tocind din greu la matematică și la limbile străine. Ce stranie fusese senzația aia de mâncărime și leșin, de plămâni apăsați și organe interne oprimate! Ce chinuitoare pleznirea pielii de-a lungul vertebrelor, pe tot spatele, de la ceafă la noadă! Cu ce efort își trăsese mâinile afară din pielea mâinilor, picioarele din pielea picioarelor! Cât de greu ieșise capul din scalpul său! Și, mai ales, ce caraghios arăta imediat după aceea în oglindă: jupuit, roșu ca racul fiert, cu globii ochilor rotunzi ca ai mieilor din cârlige, de la măcelărie! Noroc că noua piele apărea în câteva zile, cu tatuajul ei de vene și vinișoare.

Le întindea pe pat, le netezea, le căuta aluniţele şi urmele de vaccin de pe umăr, le compara unghiile de la mâini şi de la picioare, atât de asemănătoare ca formă cu ale lui. Le aşeza una-ntr-alta, cele mici în cele mai mari, apoi în cele şi mai mari, încât rămânea până la urmă cu o singură piele, în care era alta, în care era alta, în care era alta. Ce păcat că nu stăteau umflate, fiecare-mbrăcată-n cea mai mare şi îmbrăcând-o pe cea dinainte (cea mai mică îmbrăcând doar neantul). Până la urmă le scotea prin rupturile din spate, le reaşeza pe umeraşe şi le ascundea iar printre rochiile sărace, de stambă, ale mamei şi printre costumele demodate, subţiate de multă purtare, ale tatălui său. „Eh, amintiri", spunea mama când mai dădea peste una dintre ele, după care suspina uşor şi scotea bluza cu imprimeuri pe care o căutase.

La şcoală vorbeau despre asta câteodată, în pauze, în closetul băieţilor, cu mozaicul lui rombic de pe podea şi cu pereţii îmbrăcaţi în faianţă. Unii fumau, cu mare grijă să nu fie prinşi, alţii mâzgăleau pe uşi obscenităţi şi numere de telefon, dar cei mai mulţi se adunau acolo ca să afle câte ceva de la cei iniţiaţi în secretele adulţilor, în lucrurile pe care părinţii nu le discutau acasă, prefăcându-se că nici nu există. Părinţii erau toţi, se gândea băiatul câteodată, ca o mare conspiraţie secretă, cu altare subterane şi rituri de iniţiere, sau ca o putere tiranică ce-şi păstrează cu gelozie sursele puterii, casele conspirative,

beciurile siguranței, codurile și conturile speciale sub pecetea tăcerii și-a unei ambiguități ipocrite. Și colegii lui găsiseră-n cele din urmă pieile taților, nici lăsate la vedere, dar nici cine știe cât de grijuliu ascunse. Unii se-mbrăcaseră-n pielea taților lor de când avuseseră aceeași vârstă cu ei, se uitaseră în oglindă cu ochii lor licărind căprui între pleoape străine, scoseseră limba prin fanta buzelor de fost adolescent, își trecuseră degetele printr-un păr străin. Alții, întinzând pe pat pieile mai recente ale taților, rămăseseră uimiți de cât de puțin știuseră, de fapt, despre bărbații care, ca și tatăl băiatului, dispăreau toată ziua ca să se-ntoarcă acasă serile, cu mapa lor în care erau doar două sau trei ziare. Unele piei aveau cicatrice lungi, inexplicabile, altele erau tatuate aproape în întregime cu desene fantastice, lăsând libere doar fața și mâinile, altele aveau găuri de glonț sub sân sau în dreptul rinichilor. Un băiat dintr-a noua găsise sub pat ultima piele lepădată de tatăl lui, și care era impregnată de un parfum intens și voluptuos, pe care mama sa, o biată gospodină, nu-l folosise niciodată. Bărbații aveau secrete, sinistre sau doar derizorii, pieile lor erau ca niște însemnări zilnice și, uneori, ca un jurnal de război.

Colegii lui mai vorbeau și despre altfel de piei, dar numai apropiindu-și foarte tare capetele unul de altul în spațiul strâmt al câte unei cabine, în jurul câte-unui scaun de closet gălbui, fără colac. Băiatul, care era sfios

și singuratic, adunase tot ce știa despre ele punând cap la cap șoapte și aluzii pe care le prinsese de-a lungul unui an întreg. Femeile însărcinate, aflase cu greu, își trăgeau din când în când afară, prinzându-le delicat, cu două degete, gingașele membrane de borangic ale fetilor, care năpârleau de câteva ori înainte chiar de-a vedea lumina. Erau străvezii, fără greutate, le puteai umfla ca pe baloane și sufla dintr-o parte-n alta prin cameră. Aceste membrane care arătau cum crește copilul în uter, cum devine tot mai asemănător celui ce avea să se nască, sfârșeau de obicei presate între pagini de herbar, unde se desicau și deveneau mai subțiri și mai rigide decât cea mai fină hârtie. Mamele țineau astfel de albume, de obicei încuiate în sertarele de la noptiere, și, uneori, după ce soțul adormea, le răsfoiau în pat, cuprinse de o tulbure nostalgie. Unele desenau în jurul pieliței presate flori, fluturi sau peisaje, cu creioane colorate, altele scriau deasupra lor, în semicerc, câte-o frază sentimentală...

Misterul cel mai mare era însă altul. Oricât de curios, norocos sau îndrăzneț ar fi fost, oricât scotocise și întrebase pe cei mai mari, nici un adolescent nu găsise vreodată vreo piele de-a mamei sale. Unii își controlaseră casele sistematic, desprinseseră scândurile podelei, ciocăniseră pereții, făcuseră aluzii, la masă, cu ciorba aburind în fața lor pe când mama, în capot de satin, îi privea cu un aer nevinovat, ca și când ar fi vrut să-i ajute, dar n-ar pricepe despre ce era vorba, și chiar îi întrebaseră

direct pe bărbați. Tații lor, sau vânzătorul de tutun, sau bătrânul care vindea covrigi la intrarea liceului nu păreau prea interesați de povestea asta. Ezitau o clipă, priveau într-o parte cam nehotărâți și-n cele din urmă spuneau cu jumătate de gură: „Astea sunt treburi femeiești." Nu puteai scoate nimic altceva de la ei, și băieții înclinau să creadă că nici bărbații nu știau mai mult despre asta decât ei înșiși. Femeile aveau treburile lor și cu asta, basta. Nu erau mistere sau interdicții, ci, pur și simplu, locuri în care un bărbat nu avea ce să caute, asemenea despărțiturii pentru femei a closetelor publice. Viețile lor și ale soțiilor lor erau comune, dar nu se suprapuneau în întregime, pentru că, la fel ca și corpurile, aveau diferențe și asimetrii pe care, cu timpul, învățai să le consideri firești. Până una-alta, însă, adolescenții continuau să cerceteze înfrigurat casele în căutarea pieilor succesive ale mamelor lor.

Diminețile pleca la școală. Erau dimineți reci, cu lumină strălucitoare. Purta uniformă și ducea de mâner o servietă din imitație de piele. Nu știa de ce merge la liceu, ce simte în privința asta, dacă are sens sau nu drumul ăsta zilnic. Nu se-ntreba asta, cum nu se-ntreba niciodată de ce trăiește. Mergea pur și simplu, prin peisajul matinal al orașului, punea un picior în fața celuilalt, despica substanța densă a singurătății cu trupul lui subțire. În câteva minute se afla în stație. Își putea închipui perioada liceului fără casa lui și fără cădirea liceului

însăși. Dar nu și-o putea închipui fără tramvai. În orașele în care nu existau linii de tramvai nu-ncape-ndoială că nu putea exista nici liceu. Îl vedea de departe cum venea clătinându-se pe șine, fără nici o grabă, cu farul lui în frunte, cu vuietul lui tot mai puternic, cu scântei din când în când deasupra, unde troleul rombic făcea contact cu firele suspendate. Deslușea tot mai bine fața vatmanului în spatele geamului cu dungi violete. Apropiindu-se de stație, tramvaiul încetinea, sunând apocaliptic din clopot, de parcă ar fi prevestit ceva de-o urgență maximă, și-n cele din urmă oprea în zgomotul violent al treptelor care coborau și-al ușilor care se deschideau pliindu-se și izbindu-se unele de altele. Era cu neputință să nu te mânjești, pe când urcai, de unsoarea balamalelor, duhnind a păcură, și părea tot mai probabil, pe măsură ce călătoreai mai mult, să fii prins și rănit îngrozitor de ușile care se trânteau. Dar erai, în fine, în vagonul din spate, unde biletul costa mai puțin, taxatoarea era mai adormită și scaunele de lemn, lustruite de-atâtea șederi, mai incomode. Se așeza lângă geamul cu contururi cauciucate și-și golea mintea de gânduri și de emoții. Devenea încă o piesă a tramvaiului, asemenea vatmanului și taxatoarelor, barelor de metal și mânerelor din tavan, peisajelor citadine de pe ferestre și norilor de pe cerul plin de vârfuri de arbori, cupole și acoperișuri de deasupra lor.

După ce se trânteau ușile, tramvaiul clopotea din nou din răsputeri și orașul se punea-n mișcare. Cât de

miraculos i se părea mereu acel fenomen! Cu o forță colosală, forța mistică a electricității, motorul acționa roțile de oțel, care la rândul lor înșfăcau șinele și le trăgeau puternic sub ele, așa că strada, și cu ea întregul oraș, pornea încet, apoi alerga cu tot mai mare viteză sub tramvaiul nemișcat, rotindu-se la curbe ca un disc de patefon sub acul încremenit, ascuțindu-și și lărgindu-și unghiurile clădirilor, perspectivele parcurilor, perindându-și, ca niște popice nătângi, statuile de-o parte și de alta. Era de mirare cum nu se prăbușiseră giganticele palate din centru, unele vechi de secole, la vitezele unghiulare ale rotirii orașului în jurul tramvaiului imobil, încrustat parcă în aerul diamantin de deasupra întinsei urbe.

Încă de la prima stație se afla pe strada care purta numele unui literat din vechime, Vasile Singurătate, a cărui statuie trecea o clipă, fantomatic, prin dreptul tramvaiului. Strada era mai curând un fel de canion, un șanț îngust în formă de S săpat în substanța barocă a orașului, având două curbe, una mai largă, cealaltă mai strânsă, îndreptate în direcții diferite. Era pavată cu piatră cubică, granit dur, plin de intarsii translucide, cu fețele de deasupra ușor curbate. Pe mijloc erau șinele de tramvai și stâlpii care susțineau firele suspendate, iar pe marginile cu trotuare minimale, de-o parte și de alta, se perindau cele mai fantastice, mai uimitoare, mai imposibile clădiri construite vreodată de oameni, și aflate acum în adâncă ruină.

Erau case negustorești, de oameni înstăriți și fără gust, care folosiseră tablă și ghips ca să-și clădească mausolee, cenotafuri, bazilici, capele, cripte, cavouri pictate-n roz, azuriu, galben murdar și fistic, asemenea tórturilor mumificate din vitrinele cofetăriilor. Toate aveau la parter încăperi întunecoase, în care se intra direct din stradă, și care adăposteau ferometaluri, croitorii cu câte-un manechin uitat într-o vitrină goală, minuscule ateliere de remaiat ciorapi, sinistre magazine de jucării, pompe funebre cu sicrie proptite la intrare, lângă prăfuite ghirlande și jerbe de flori artificiale, frizerii, centre de pâine și centre de umplut sifoane. La etaj locuiau cei ce vindeau sicriele și jucăriile, cei ce rădeau mușteriii și remaiau ciorapii femeilor. Balcoane baroce, încrustate cu scoici ca epavele pe fundul mărilor, sfredelite de cari și urechelnițe, atârnau strâmbe peste stradă, îngreunate de bătrânele și cățeii care-și făceau veacul în spațiul lor îngust. Îngeri de ghips își întindeau pretutindeni aripile de pe fațadele bizarelor clădiri, și măști de gorgonă își întindeau șerpii deasupra oberlihturilor de la mansardă.

Dar imaginația și superbia localnicilor își găsiseră terenul cel mai fertil la ultimul nivel, cel al acoperișurilor. Aici competiția era feroce: complexele și pulsiunile, maniile și fobiile, manierismele și turpitudinile ascunse ale locatarilor deveniseră cupolele de tablă vișinie, turnulețele și sculpturile extravagante, forme și volume cu neputință de descris și clasificat. Statui ciobite-și înălțau

cioturile către cer. Monștri hibrizi își zornăiau solzii pe tabla încinsă a acoperișurilor. Un bestiar întreg veghea, de-o parte și de alta a străzii, pe buzele canionului, coiindu-se-n soare de vopseaua care ningea permanent, liniștit, peste puținii trecători ce pășeau pe partea umbrită a străzii. Casele erau lipite una de alta, înghesuite una-ntr-alta, strâmbe și căzute-n ruină. Multe clădiri erau de mult părăsite. Câte-un zid prăbușit în întregime ivea interiorul mucegăit al odăilor din cele două etaje, de o măreție sălbatică sub cerul albastru al dimineții. Băiatul parcurgea de doi ani cu tramvaiul această stradă care ducea direct la liceu, privind uimit pe fereastră și propunându-și, în fiecare zi, s-o parcurgă pe jos, într-o duminică, poate, ca să privească mai amănunțit colecția ei de bizarerii și minuni. Odată, la o oră de psihologie, profesoara le pusese întrebarea „Cum vă imaginați paradisul?" și, spre surpriza lui, o singură imagine-i venise-n minte: reveria unui ținut nemărginit de clădiri ruinate. Ar fi vrut să fie nemuritor și să poată explora la nesfârșit acea lume a ruinei universale, intrând în fiecare construcție distrusă de timp și năpădită de vegetație, cu licheni galbeni pe ziduri și străvechi fotografii risipite pe podele, și schelete înfășurate-n cârpe, încă așezate în jurul mesei în sufragerii cu draperiile putrede, și perle cenușii, îmbătrânite și crăpate, în cutii tapetate cu catifea, și poduri cu luminatoare rotunde în care omizi uriașe, cu puf iritant, se încovoaie într-o horbotă

de fire subțiri, sclipind într-un crepuscul fără sfârșit. Așa ar fi vrut să trăiască, pe acea planetă a dezolării, ca singurul ei locuitor, căutător al unui adevăr eluziv și esențial, pe care nu voia să-l găsească, de fapt, niciodată.

Liceul lui purta și el numele lui Vasile Singurătate. În hol se afla un mare portret al literatului, atât de-nnegrit de vreme, încât era aproape de nedeslușit. O siluetă vagă, stând în picioare, cu o mână pe spătarul unui scaun. De-o parte și de alta a sa porneau cele două scări monumentale, arcuite, care duceau la etajul clădirii. La începutul clasei a noua, băiatul fusese și el supus stupidului ritual de inițiere prin care treceau toți noii liceeni și, între alte orori pe care trebuise să le-ndure, fusese lăsat singur, o noapte-ntreagă, închis în clădirea liceului. Ieșise din firida în care stătuse ascuns și se trezise brusc în acel hol glacial, geometric, de piatră, într-o tăcere și-o singurătate care-i înghețaseră inima. Prin poarta de fier forjat venea foarte puțină lumină, doar cât să deslușească cele două aripi ca de pasăre pietrificată ale scărilor de marmură. Urcase pe una dintre ele, minuscul în beznă, rotindu-se în volutele ei parcă desenate cu florarul, dar nu ajunsese la etaj, ci într-un inextricabil sistem de galerii și camere goale, fără nici un sens, prin care rătăcise până în zori, disperat, uitând de timp și de sine însuși. Dar apoi, gândindu-se la acea noapte nefericită, se întrebase adesea care disperare era mai adâncă, a liceului nocturn, labirint de noapte și singurătate, sau

a celui unde mergea în fiecare dimineață fără să știe de ce, fără să-nțeleagă nimic din chimie și din matematică și din orele de sport, și din fizică și din toate celelalte materii în care era spartă suprafața de sticlă a lumii, așteptând doar pauzele în care putea merge în spatele liceului ca să se-așeze pe marginea gropii de sărituri în lungime, unde să-și citească bietele volume de versuri, simțindu-se nefericit și inutil. Asta era viața lui: diminețile la liceu, serile în patul cu cearșafuri îngălbenite de transpirație, citind până nu mai vedea literele, nici cartea, nici propriile lui mâini, citind până ieșeau stelele și luna și trecând din viața din carte direct în viața din vis.

Nu știa dacă zilele și nopțile trăite de el se puteau numi la un loc viață, dar orice-ar fi fost viața lui, ea s-a rupt în două în momentul în care-a văzut-o. Fiindcă într-o duminică dimineața a deschis geamul camerei lui și-a simțit exaltarea primăverii, vântul ca o apă-nghețată care i-a trecut prin păr, parfumul străvechi, din altă viață, al unei fericiri pe care-o crezuse întotdeauna făcută pentru alții. A simțit că trebuia să iasă din casă, cu toracele neîncăpător pentru atât entuziasm, atâta disperată dorință de viață. Plouase toată noaptea și de-a lungul șinelor de tramvai se făcuseră bălți în care se reflecta cerul azuriu. Acel azur de jos, azur secund, îi dădea o senzație de leșin. Câte-o strălucire întâmplătoare, un grăunț de mica dintr-un zid sau un vârtej de nor de o

albeață insuportabilă îl năuceau. Era umplut cu aer, avea să se înalțe dintr-un moment în altul. Atunci s-a hotărât să facă o plimbare, prima lui plimbare solitară și, pentru că nu știa alt traseu, restul orașului fiind impenetrabil și obscur, a luat-o de-a lungul șinelor pe strada știută, orbit și halucinat de soarele primăverii.

Duminica adăuga singurătății sălbatice a locurilor încă un strat de lac transparent. Nu vedeai nici un om și, în orele ce urmaseră, tramvaiul trecuse pe lângă el doar de două ori, gol și el, o halucinație de tablă roșie în limpezimea zilei. Mergând liniștit pe trotuar, băiatul își luă timpul să privească mai bine casele străvechi de pe stradă, multe cu ușile descuiate și căscate către lumină. Prin ele puteai privi în adâncul încăperilor, ochii copiilor îngrămădiți în paturi, în umbră deasă, capotul slinos al gospodinei ce învârtea în oala ei, blana câte unui câine ghemuit pe dușumea. Câtă enigmă era în fiecare din acele case, ce neliniște în icoanele de hârtie lipite pe pereți, în carpetele vechi și-n păpușile ciobite de porțelan de pe noptierele strâmbe!

La prima stație era cofetăria, cu vitrina ei sinistră, plină de torturi de ghips și tăvi cu prăjituri imposibil de ornamentate, ca și casele de pe stradă. Cutii de bomboane de ciocolată învelite-n staniol vernil, violet și auriu aruncau sclipiri ascuțite de lumină prin colțuri. Bomboanele aveau aici alte forme decât cele obișnuite, ovale sau rotunde. Fără-ndoială, în tinerețea sa cofetarul

se visase entomolog, fiindcă, în adânciturile de satin crème, nespus de delicate, ale cutiilor de lux erau așezați, ca-n insectare, gândaci mari și grei de ciocolată, cărăbuși, coropișnițe, rădaște, lăcuste uriașe, toate aranjate după complicate reguli de simetrie, ca pe planșele biologice, și învelite în același staniol multicolor. Ce grele trebuia să le fi simțit în palmă, odată ce le scoteai din adânciturile în care se potriveau perfect, ce extravagante și exotice ardeau în soare în pielea lor de metal subțire și ușor încrețit, pe care erau pictate realist ochii, solzii, piesele bucale, picioarele și scuturile abdominale ale insectelor de ciocolată! Iar dacă le cojeai de învelișul multicolor, cât de netedă și lucioasă rămânea ciocolata, răspândind miros de cacao, cea mai dulce mireasmă din lume! Băiatul întârzie câteva minute din drumul său ca să contemple, în vitrina demodată, cu un fel de diorama zugrăvită-n fundal, etalarea aceea de cutii deschise, de torturi cu glazura decolorată și de tăvi în care prăjiturile luau forme și consistențe bizare.

La stația următoare era statuia, într-un rond de flori așezat la marginea străzii. Florile erau pansele galben cu mov. Soclul se ridica, geometric, dintre flori, cu o placă de aramă coclită pe fața sa de calcar. Vasile Singurătate, literatul din vechime, plutea la câțiva centimetri deasupra soclului, fără să-l atingă în nici un punct. Era un tânăr slab, cu fața îngustă, cu haine strâmte pe trup, strângând la piept singura carte pe care-o scrisese

în scurta lui viață. Avea pe cap una dintre acele pălării ridicole dintr-un secol revolut. Băiatul se oprise, pentru prima dată, în fața statuii, încercând să-și dea seama cum se face că trupul de piatră plutește în aer. Încercă să citească textul de pe placa coclită, dar îi fu imposibil. Parcă literele nu se conturau îndeajuns ca să formeze cuvinte.

În dreptul celei de-a treia stații de tramvai era maternitatea, un fel de spital cu fațada foarte lungă, de cărămidă stacojie. Zidul era întrerupt de numeroase ferestre, toate cu gratii la geamuri, încât, dacă nu știai destinația construcției, o puteai lua mai curând drept o închisoare de maximă securitate. Acolo se născuse și el, și nu cunoștea pe nimeni care să nu se fi născut acolo. Steaguri albăstrui se zbăteau în vânt, udate de soare, pe turnulețele octogonale ale clădirii. Mersese o bună bucată de vreme de-a lungul nesfârșitelor ziduri, timp în care îl depășise tramvaiul, venind din spate și urlând înspăimântător. Clădirile se cutremurau de fiecare dată la trecerea lui și tencuiala începea să fulguie pe asfalt. La fiecare fereastră a maternității se afla câte-o mamă în halat palid, cu un copilaș în brațe. Și ea, și copilul priveau către cer, cerul exaltant, halucinant al primăverii. Și deodată, ca și când comuniunea asta n-ar fi fost de ajuns, sau poate în cinstea băiatului, singurul trecător al acelei duminici, femeile începură să-și împingă pruncii printre gratiile ferestrelor, imponderabili, goi și încă

legați de trupurile lor prin cordoanele ombilicale, încât cerul se umpluse de copilași ce pluteau și se rostogoleau în azur ca niște zmee, chicotind fericiți, pe când mamele trăgeau de sforile calde și vii privindu-i cum fac tumbe în dansul lor ceresc.

Puțin înainte de-a ajunge la a patra stație a tramvaiului se afla o mică intersecție. O stradelă încremenită-n tăcere se făcea pe partea stângă, încadrată de aceleași case fărâmițate, îngălbenite ca oscioarele unei danturi deteriorate de tartru și de carii. Aceleași marchize în formă de evantai deasupra intrărilor, aceleași garduri de fier forjat, aceleași curți înguste, arse, în care nu creștea nimic, aceleași figuri de ghips, fără nasuri și degete, susținând arcadele și balcoanele dărăpănate. Aceiași licheni hidoși, galbeni, mâncând zidurile de vii, aceleași ziare străvechi acoperind ferestrele. Toate construcțiile acelea fără speranță, nelocuite de nimeni, poate, de decenii, se decupau pe unanimul cer, intens albastru, pe care băiatul îl vedea parcă pentru prima dată. I se strângea inima de atât azur, de atâta irealitate.

Se abătu puțin din drumul său și, după doar vreo zece pași pe stradela pustie, o văzu. Stătea pe o băncuță, într-o curte minusculă, cu ciment pe jos, în spatele unui grilaj de fier forjat. Era roșcată, pata părului ei roșu îi atrăsese de fapt atenția și-l îndreptase către casa aceea la fel de veche și de putredă ca toate celelalte. Pentru că se făcuse deja ora amiezii, orice umbră dispăruse cu

desăvârșire, resorbită în lucruri, care-și puteau arăta astfel prezența absolută și eternă, mai curând concepte sculptate în câmpul vizual al băiatului decât instantanee aleatorii ale clipei. Nimic nu era adevărat în acea curte, totul era numai real, înmărmurit în aerul rarefiat și-n gravitația precară a minții. Câteva trepte din același ciment lustruit duceau către pragul ușii de la intrare, de lemn vopsit stacojiu, cu geamuri zgrunțuroase prinse cu mici cuie din loc în loc. Urme de chit uscat și fărâmițat mai rămăseseră pe la colțuri. Balustrada treptelor înfățișa un leu de piatră atât de mâncat de vreme, că putea fi, de fapt, orice sălbăticiune. Deasupra ușii era o marchiză cu unduiri opulente, art-nouveau, strâmbă acum și cu fâșii de sticlă lipsă. Alături de băncuța pe care stătea fata, singurul obiect din curtea de câțiva metri pătrați era o cutie de lemn cu un oleandru uscat până la rădăcină.

Dar în mijlocul acestei dezolări fata era atât de tânără și de vie! Trebuia să fi fost cam de vârsta lui sau cel mult cu un an mai tânără. În acea zi, când a văzut-o prima dată, purta un tricou gălbui, spălăcit, o fustă ecosez până la jumătatea pulpelor și sandale. Stătea la soare, pur și simplu, cu fața-ndreptată spre cer, cu ochii-nchiși și brațele-ntinse pe spătarul băncii. Sânii și șoldurile erau abia conturate, și totuși, sau tocmai de aceea, silueta ei i se păru băiatului atrăgătoare în inocența sa. Mai ales aerul ei însingurat, enigma prezenței ei în acea țară

moartă îl făcură să se-ndrepte spre fată ca s-o poată vedea mai bine. Părul, foarte roșu, îi părea nearanjat, ca și când și-ar fi scos peste cap, cu o clipă-nainte, un pulovăr și nu și-ar mai fi trecut degetele prin păr. Fiecare șuviță parcă avea viața și voința ei, fremătând și frământându-se și lucind stins în soarele metafizic al amiezei. Sprâncenele îi erau pensate și se arcuiau frumos sub fruntea boltită și netedă, foarte albă, ochii trebuiau să-i fie verzi sau albaștri. Avea o gură copilărească și, firește, pistrui în jurul nasului și pe obraji.

„Așa aș fi arătat dac-aș fi fost fată", îi trecu prin minte, și gândul ăsta nu-l surprinse prea tare. În timpul orelor teribil de plicticoase, la școală, se distra să-și imagineze fiecare coleg și colegă cu sexul schimbat. Cum ar fi arătat ca fată brunetul cârlionțat care juca baschet în fiecare pauză? Ce fel de băiat ar fi fost colega lui, care nu putea scoate o vorbă fără un cuvânt obscen? Le deforma în imaginație fețele, trupurile și psihologia, le rotunjea sau le-ngusta șoldurile, le aplatiza sau le bomba pieptu-rile, le schimba felul în care pășeau, le remodela sexele, între pulpe, transmutându-i alchimic în himera celuilalt sex, cel mai adânc și mai secret vis al sufletului nostru. Înțelesese atunci că vocea era mereu mai senzuală decât trupul. Ar fi vrut să fie, o zi sau un an, o fată, să privească lucrurile de pe celălalt versant și-apoi să îmbine cele două viziuni într-una singură, unificată, o viziune de înger sau de iluminat. Cum ar vedea lumea nu

femeia și nu bărbatul, ci ființa omenească desprinsă din servitutea celor două sexe? Ar fi vrut să fie chiar mai mult decât atât, femeie-bărbat-bătrân-copil-fetus-muribund, ducându-și viața totală, himerică, sub luna ca o unghie palidă pe boltă, astrul famelic al singurătății.

„Da, chiar așa aș arăta dac-aș fi fată", își repetă când ajunse-n dreptul gardului de fier forjat, sulițe rare, negre, răsucite, prinse-ntre ele cu cârcei de viță tot din metal negru, dincolo de care era curtea. Se temea de momentul în care fata avea să deschidă ochii, așa că se-ntoarse înainte de-a face gestul pe care l-ar fi vrut, să se prindă cu mâinile de barele gardului și să-și împingă puțin fața subțire printre ele, ca s-o vadă mai bine. Chiar și întors cu spatele și-ndepărtându-se de scena aceea atât de ciudată, rămânea scufundat în ea, un adolescent în uniformă de liceu privind o fată abandonată în soarele și vântul cald al primăverii pe o stradelă de oraș străvechi, dovadă că întâlnirea se produsese în centrul minții lui, acolo unde se petrec mereu marile – și singurele până la urmă – întâmplări adevărate din viața noastră. Își continuă cu greu plimbarea, cu sentimentul că ea ar fi trebuit să se oprească acolo, la a patra stație.

Strada se curba vizibil din acel punct, ca o spinare de cifotic pe-o planșă de anatomie. Casele păreau și ele să stea strâmb, cum desenează copiii clădirile care urcă un deal. Băiatul ajunse curând într-o piațetă ce avea în spate tragica fațadă a unui cinematograf, unul dintre

locurile care, chiar și văzute din tramvai, i se păruseră mereu cele mai triste de pe pământ. Era cu neputință să-ți stăpânești amărăciunea când te apropiai de clădirea galben murdar, proiectată desigur înainte de război după bizara arhitectură ce părea pe-atunci modernă și îndrăzneață, geometrică și totuși copleșită de alge și lujeri și iederă imitate din ghips, ca un templu scufundat sub vegetația junglei. Deasupra intrării, rezistaseră încă mai toate literele, acum cojite de vopsea, cu care scria în semicerc CINEMA SERI ALBASTRE. Două femei goale, modelate-n altorelief din ghipsul unanim, cu arcul șoldurilor exagerat și ceva nesănătos în proporții, cântau din liră de-o parte și de alta a ușilor duble, iar dincolo de ele erau vitrinele cu poze alb-negru, prinse-n pioneze, din cine știe ce filme la modă cu multe decenii în urmă. Înfățișau femei aidoma mamelor colegilor lui și propriei sale mame, cu părul cârlionțat artificial, iluminat din spate, cu pălărioare absurde prinse cu ace, drepte în taioarele lor cenușii de sub care ieșeau picioarele în ciorapi de nylon, cu dungă la spate, încălțate-n pantofi mereu de lac, cu toc cui. Le îmbrățișau, sau îndreptau revolvere spre ele, bărbați ce trebuiau să aibă puțin peste douăzeci de ani, dar care-arătau de patruzeci, în costume incomode, cu pantaloni largi. Pozele erau îndoite și răsucite, înecate-n pânză de păianjen, în spatele geamului gros al vitrinelor. Fotografiile îi produceau întotdeauna băiatului o stare de leșin dureros,

căci erau felii de trecut, perisabile ele însele ca și ființele ce râdeau sau plângeau sau ucideau fără milă în ele. Erau tot un fel de piei lepădate de oameni, dovadă palidă a unor zile scufundate, fără putință de-ntoarcere. Pe ușa dublă era un lacăt, dar atât de mâncat de rugină, încât se pulverizâ între degetele băiatului și ninse roșcat pe asfalt. Nu mai intrase nimeni în sală, probabil, de dinainte ca el să se nască. Mirosul de petrosin de care erau impregnate, în memorie, toate filmele din copilăria lui răbufni și din sala aflată în umbră deasă. Înaintă, în stal, printre rândurile de scaune prinse unele de altele-n semicerc, negre și numerotate. De-atâtea ori ajunsese în sală după ce filmul începuse, și-atunci ori sprijinise zidul, rămânând în picioare până la sfârșit, ori încercase disperat să zărească vreun scaun gol când lumina proiectorului devenea brusc mai strălucitoare. Tavanul era boltit și acoperit cu o pictură alegorică nedeslușită. Cearșaful vast al ecranului din fața primului rând de scaune era, se vedea chiar și din umbră, nespus de murdar și de mâncat de molii. Iar în spate, dincolo de cele două pătrate tăiate-n zid, de unde țâșnea cândva snopul de lumină albăstruie, se auzea acum un fel de mârâit de avertizare, ca al unui animal mare și greu deranjat din odihna lui. Mormăitul acela nemulțumit, vibrând de-ți zdruncina plămânii, umplea întreaga sală și curând deveni insuportabil. Înfiorat și cuprins de o inexplicabilă emoție, băiatul se grăbi către ieșire și curând era iarăși

în piațeta dezolantă conturată de azurul pur al cerului fără nori.

Înaintă, amețit de soarele rece, printre șirurile de clădiri, fiecare altfel, una mai monstruoasă decât alta, ca printr-un peisaj geologic în care straturile de sedimente ar fi scos la iveală fosile de animale gigantice, necunoscute. Cele mai multe case păreau nelocuite, dar dintr-unele se răspândea miros de mâncare și se-auzea un sfârâit stins. Rar vedeai câte-o față lividă, ca de molie cu ochi strălucitori, la câte-o fereastră. Ajunse în dreptul celei de-a șasea stații, unde se afla magazinul universal Garofița. Aici mai fusese de câteva ori cu mama lui, care-i cumpărase haine de la raioanele de copii, apoi de adolescenți, așa că știa bine interiorul întunecat, scările late și pustii, liftul unsuros care ducea la etajele superioare, mirosul de stofe, de cauciuc și de piele, manechinele vechi ca lumea, cu capetele sfărâmate și brațele ciuntite pe care cineva le-mbrăca în haine șleampete, deja demodate, croite strâmb și neatent. În vitrinele exterioare ale magazinului, pe lângă care trecea acum, încastrate în fațada la fel de jupuită ca a tuturor celorlalte clădiri, puteai vedea altfel de manechine, achiziționate probabil de conducerea magazinului de prin spitale și policlinici: erau mulaje anatomice vopsite strident, cu jumătate de față excoriată, cu mușchii orbiculari și ai buzelor vizibili pe scheletul rânjit al feței. Altele aveau câte-un voleu de țeastă decupat, lăsând

creierul la vedere, altele își etalau nervii cranieni numerotați cu tuș negru. Limba, dinții, amigdalele stacojii se prelungeau cu laringele și faringele ce dispăreau sub gulerele scrobite. Sub balonzaidele bej, sub costumele cu umeri vătuiți și rochiile cu imprimeuri puteai bănui cuști toracice decupate ca să se vadă plămânii, traheea și inima, toate detașabile ca într-un joc de construit pentru copii. Manechinele stăteau în poziții degajate, de oameni de lume, la măsuțe de terasă, citind ziarul, bând din pahare verzui sau privind în zare la peisajul marin pictat în fundalul meschinelor diorame, cu iole sidefii și pescărușii abia schițați. Una dintre foarte vechile amintiri ale băiatului era chiar din magazinul Garofița, când reușise să se rătăcească de mama și să nimerească la un etaj de foarte sus, al cincilea, poate, unde se vindeau costume bărbătești și paltoane. Își aducea aminte cum se adâncise între zecile, sutele de paltoane ce atârnau pe suporturi de metal, cum se-nvârtea în marea aceea de stofe groase, mirosind a lână și-a proaspăt, cum n-ar mai fi plecat de-acolo niciodată. Atunci găsise, între balustradă și standurile cu paltoane, un manechin întins pe podea, o femeie de ghips fardată și rujată, cu gene lungi aplecate peste ochii vopsiți cu albastru, golită de toate organele interne, doar o carcasă cu interior perlat, asemenea jumătăților de porc ce atârnau în cârlige pe pereții de faianță ai măcelăriilor. Ce căuta acolo, la etajul bărbaților? Cine era vinovat de acea teribilă atrocitate?

Se ghemuise în ea ca-ntr-o albie, visător și fericit, cu capul spre perineul ei lipsit de orice deschidere, și acolo-l găsiseră, după ore de căutare, dormind fără griji în damful dulceag al stofelor cenușii. Magazinul era foarte înalt, palid și solemn, cu ferestre înguste la etaje și ghirlande butaforice, zugrăvite-n același gălbui șters, deasupra lor, ca niște sprâncene mirate. Un popor de cherubini de un roz murdar, respingător decora fațada altfel austeră a marelui magazin, ca niște muște grase care-ar mișuna peste cărnurile dintr-un galantar.

Dar băiatul nu se mai putea nici concentra, nici bucura de fantastica lui călătorie, prima pe care o făcuse vreodată. Abia aștepta acum să ajungă la capăt, la ultima stație, după care, pentru că mersul în aer liber, cu care nu era obișnuit, îl obosise și-l amețise, se gândea să ia tramvaiul înapoi spre casă. Firește, fata roșcată îi ocupa acum întreaga minte. I se părea singurul lucru adevărat din întregul oraș-osuar în care-și ducea viața, și care pentru el se confunda cu universul. În mijlocul nesfârșitului labirint de ruine se afla de-acum, ca o nadă pentru mintea lui înfometată de adevăr, o fată vie, un animal viu ale cărui volume delicate în spațiu și timp arătau o inteligență supremă, nu de plăsmuitor sau demiurg, ci de iluminat ce-ar fi avut deodată o năpraznică viziune a fericirii. Băiatul fusese atins doar de un îndepărtat și minuscul pseudopod al acestei explozii, și totuși imponderabila atingere îi schimbase chimismul mental cu desăvârșire.

La ultima stație se afla liceul „Vasile Singurătate", unde mergea deja de doi ani. Acum era încuiat și pustiu. Tramvaiul întorcea în fața lui, într-un mare rond având în mijloc o pădurice tânără și rară de platani. Clădirea liceului era sinistră, un buncăr cenușiu cu ferestre înguste, prin care se vedeau globurile mari, albe, din tavanele încăperilor. Clasa lui era la etaj, pe colț. Acolo-și ducea bună parte din viață, fără sens, silit de regulile absurde ale acelei lumi. Avea să-nvețe, avea să lucreze apoi, zeci de ani, în cine știe ce spații necunoscute, populate de oameni străini, mai absenți din viața lui decât dac-ar fi fost clădiți din aer. De ce trăia? De ce putea percepe lucrurile tari și moi, violete și sinilii, vibrânde și înghețate, exaltante și otrăvitoare din care era făcută lumea? De când se știa înțelesese că în lume, în lumea fără margini, exista o singură minte, a lui, și că mintea sa și lumea se aflau într-un contact complicat, ca o cheie vârâtă în broască, sau ca zeul-femeie și zeul-bărbat acuplați pe zidurile vălurite ale unui templu străvechi. Lumea îi înconjura strâns degetele, corneele, unghiile, firișoarele de păr, buzele, sexul. Totul se potrivea perfect, el era codul universal. Dacă o singură infimă linie, a unei papile gustative sau a unei volute de piele străvezie de pe buricele degetelor n-ar fi intrat perfect în gheața subțire a existenței sale, întreaga pojghiță s-ar fi făcut țăndări. Gândea și trăia deodată, într-un dans și-o-mbrățișare inextricabile, fără speranță și fără

ieșire. Era prins pentru totdeauna într-o strălucitoare, infinită boabă de chihlimbar care era viața lui, ce mai purta și numele de singurătate.

Aștептă multă vreme tramvaiul acolo, la capăt, în fața liceului. Lumina era strălucitoare, cerul virase-n-tr-un azur mai șters, de amiază, în bălțile din jurul șinelor silueta lui se vedea întunecată și ascuțită: un băiat brunet în uniformă de liceu. Nici în rondul acela vast nu era nimeni. Ar fi vrut să vadă fețe omenești, fețe cu doi ochi, un nas și-o gură, inexpresive ca fețele lăcustelor, acoperite asemenea lor de-o crustă străvezie, dar măcar prezente acolo, așteptând și ele tramvaiul de tablă roșie ce nu mai venea. Singurătatea lui s-ar fi mulțumit și cu oameni desenați cu cretă colorată, pe asfalt, de copiii cartierului, care acum se jucau în odăile lor cu păpuși și animale-mpăiate. Pe stâlpul stației văzu afișe lipite unele peste altele, jupuite, învechite, asemenea ziarelor cu care multe dintre ferestrele orașului erau astupate. Figuri de cântăreți, de predicatori, texte din care nu se-nțelegea nimic. Pe când le citea absent, simți un vertij ușor și-o suflare de vânt, dovadă că orașul se pusese-n mișcare sub roțile puternice, de oțel, ale tramvaiului. În curând, acesta se arătă de după pâlcul de copaci, clătinându-se pe șine și clopotind din răsputeri. Urcă în vagonul al doilea, ca de obicei, fericit la vederea taxatoarei cu ochi urduroși de la care-și cumpără biletul. Pe drumul înapoi încercă să mai prindă cu privirea

strada fetei și casa cu curte de ciment, dar nu reuși: străduța laterală își schimbă unghiul la fel de rapid ca o sabie care-ar izbi, strălucind o clipă în soare, un trup deja condamnat. Apucă să mai vadă zidul lung, stacojiu, al maternității, cu câte-o madonă cu prunc în fiecare fereastră, apoi pe Vasile Singurătate levitând deasupra soclului său, primi drept în față flacăra orbitoare a staniolurilor din vitrina cofetăriei și deodată se regăsi în spațiul familiar al cartierului în care se afla casa lor. Era fericit, exaltat, înspăimântat: nimeni, niciodată, din seminția lui nu mai făcuse o asemenea călătorie, nu mai înfruntase asemenea pericole, nu mai întâlnise atâta frumusețe neajutorată. Parcă se născuse în acea duminică de primăvară, parcă de-atunci încolo avea, în sfârșit, pentru ce să trăiască. Străbătu grăbit, în plin soare, cele câteva străzi goale și sonore și se găsi acasă, în camera lui, trântit pe patul în care citea și dormea și visa, pat de adolescent atât de strivit de lumea copleșitoare din jur, că era silit să-i opună, din interiorul de os al țestei sale, o altă lume cu aceeași presiune a halucinației și-a nebuniei. Zbura lopătând din aceste două realități ca din două aripi de o fantastică anvergură, asta era el cu adevărat, asta era el, el, el. Cearșaful îngălbenit mirosea mereu a transpirație, pe fereastră era mereu amurg, aruncate pe jos erau mereu cărțile de versuri ale celor morți, mai morți decât el, care-i vorbeau ca din niște sinistre radiouri străvechi. În șifonier,

alternând cu puținele lui cămăși, erau pieile sale agățate pe umerașe de sârmă. Totul era la fel, ca dintr-o poză străveche. Dar nu și-n acea zi. Atunci el, cel din poză, întorsese deodată capul acolo, în emulsia uscată, crăpată de vreme, și-și privise în ochi privitorul.

Curând avea să fie chemat la masă. Până atunci, merse la geam și-și sprijini coatele de pervaz. Peste drum erau case banale, cu acoperișuri cândva roșii, acum cafenii întunecat. Deasupra lor, cerul își pierduse strălucirea de dimineață. A doua zi avea să treacă pe la fata cu părul roșu. Nu-și putea imagina ce-avea să se-ntâmple, trăia totul într-un fel de reverie fără imagini, un desen emoțional pe pielea pântecului și a pieptului său. Mama lui intrase pe ușă, adunase fără o vorbă cărțile de pe jos și le pusese în teanc pe noptieră, apoi venise lângă el și o vreme priviseră amândoi, de pe fereastră, strada. Nu vorbeau niciodată, dar reușeau cumva, subteran și tăcut, să comunice simplu și adevărat, ca și când ar fi fost încă legați cu un cordon cuprinzând o venă și două artere. Merseseră amândoi la masă și, ca de-atâtea ori, băiatul abia se-nfrână să n-o-ntrebe despre pieile ei de când era fetiță și de cele mai de curând, obsesia și enigma care, ca pe toți cei de-o vârstă cu el, nu-l lăsau să respire liniștit. „Mamă, ce faceți voi cu pieile?", ar fi vrut s-o întrebe peste farfuriile cu ciulama de găină. „Le ardeți? Le îngropați?" Cum se făcea că nu s-a găsit niciodată o piele cu păr lung și mătăsos, cu

sâni, cu șolduri largi și păr pubian mirosind a mosc în jurul unei fante ca un ochi visător? Știa însă că n-avea să aibă curajul ăsta vreodată. Erau treburi femeiești. Nimic nu te oprea să intri în despărțitura pentru femei a closetelor publice, dar nu-ți trecea prin minte s-o faci.

Fata din curtea de ciment se numea Dora, iar el se numea Ivan. Aflase ambele lor nume a doua zi, după ore, când pentru prima dată, în loc să meargă cu tramvaiul până acasă, oprise în stația de unde se desfăcea străduța laterală. Fata era tot în curtea minusculă, inundată acum de umbră, în picioare de data asta, dreaptă în spatele gardului din sulițe de fier negru, ca și când l-ar fi așteptat. Iarăși băiatul avusese impresia că se află într-o gravură veche, sau într-o naivă ilustrație din cărțile de demult. Parcă și scria dedesubtul imaginii desenate patetic: „Fata era tot în curtea minusculă, dreaptă în spatele gardului, ca și când l-ar fi așteptat." Când îl văzuse, când se priviseră prima dată în ochi, ea înaintase și se prinsese cu mâinile de gard, cum ar fi vrut să facă el cu o zi în urmă. Îi spusese imediat ceva, în afara oricărei conversații, înainte de orice contact uman, ca o parolă. Îi spusese, privindu-l cu ochii ei exagerat de strălucitori, ca-n benzile desenate, un singur cuvânt: „Norocosule!" Dar băiatul nu știu răspunsul la parolă, și chiar dacă l-ar fi știut n-ar fi putut să-l spună. I se părea că se află prima dată în fața unei fete, de fapt, că n-ar fi știut că există fete pe lume și ar fi văzut acum un

băiat straniu, cu dulci trăsături de copil, cu părul roșu ca din fire de cupru răsucindu-i-se de-a lungul obrajilor și-al umerilor, cu pieptul bizar deformat de două coline bașurate mărunt de bluza vernil, și cu picioarele mai oval și mai prelung desenate decât ale lui, coborând din fusta ecosez pe care-o purtase și cu o zi în urmă. La câteva minute după ce fata-i deschisese poarta și-l lăsase să intre în curte, află că ea se numea Dora, nume pe care-l uitase imediat și noaptea următoare nu putuse adormi, încercând să și-l amintească. Dora nu însemna pentru el deocamdată nimic, era ca numele dat copiilor mici, un vas gol ce aștepta să se umple, de-a lungul vieții, cu substanța propriului nume. Cu adevărat surprins a fost să afle, însă, că el însuși se numea Ivan. Bineînțeles că își cunoștea numele și că și-l spusese de mii de ori până atunci. Dar niciodată nu crezuse în el. Încrederea oarbă cu care copiii acceptă, ca-ntr-un fel de transă, tot ce le spun cei mari i se păruse întotdeauna o stupiditate. De ce-ar fi crezut ce afla la orele de geografie sau de istorie? De ce nimeni nu-ncerca vreodată să verifice adevărul acelor nume și fapte? De ce avusese mereu impresia că tot ce învăța și ce știa de la părinți, de la colegi, de la toate fețele de lăcustă sau de homar cu care-avea de-a face în fiecare zi era doar o uriașă conspirație? Știuse că se numește Ivan, dar nu crezuse asta până când nu și-a auzit numele spus de Dora. Când i-a spus cum îl cheamă, ea a repetat, privindu-l în ochi: Ivan. Abia atunci

numele s-a lipit de el, abia atunci a înțeles că nu putea să se numească altfel. Era Ivan pentru că ea îl numise astfel și din nici un alt motiv pe lume. Numai pentru Dora, în legătură cu Dora, el se numea, și doar din clipa aceea, Ivan. Cât despre Dora, numele ei nu s-a umplut de sens până ce băiatul n-a văzut-o încolăcită, de sus până jos, de tenia de aur.

N-au stat de vorbă prea mult în seara aceea. Fata tocmai venise și ea de la liceu, abia apucase să se schimbe și trebuia să meargă la masă. Liceul ei era în josul străduței și purta numele altui om ilustru dintr-un secol scufundat. Cât au stat de vorbă, în picioare și față-n față, el simțindu-se ca-ntr-un vis, abia răspunzând cu da și cu nu, marea poartă de intrare de sub marchiză nu s-a deschis niciodată. La fiecare trecere a tramvaiului pe strada principală casa tremura toată și fulgi de tencuială se desprindeau și-ncepeau să sclipească în aerul trandafiriu. Plecase apoi, în uniforma lui de elev cu matricolă pe braț, ducând de mâner geanta cu manualele, și așteptase multă vreme tramvaiul în stație. Seara se lăsase peste oraș și, încă alburie și fantomatică, ieșise peste cupolele negre luna.

Aceeași lună, mai galbenă și mai mare, cu cele două coarne mai tăioase avea să lumineze în acea noapte întregul apartament. Ajuns acasă, Ivan nu aprinsese luminile. Părinții lui nu erau niciodată acasă duminică seara. Veneau de obicei după miezul nopții din locuri

misterioase pe care le numeau teatru, circ, concert, promenadă, sindrofie. Când se-ntorceau, probabil mergeau direct în pat. Numai în nopțile de duminică făceau dragoste. Îl trezeau scârțâitul patului, izbiturile lui ritmice în perete, gemetele și șoaptele lor, drumurile lor la baie după ce se termina totul. Când era copil se speria, se ghemuia sub plapumă și, cu mâinile la urechi, se străduia să adoarmă la loc. De mai mulți ani asculta liniștit și, în serile lui de fierbințeală excitată între cearșafurile umede, refăcea totul cu alte fețe și alte nume și privea apoi avid filmul moscat și frenetic al acuplării femeii și bărbatului în singurătatea unui pat străin. Dar acum Ivan era-n casa goală, scăldată-n umbră, unde luna apăruse la toate ferestrele deodată, și pe-o parte, și pe cealaltă a casei. O putea vedea și în camera lui, și pe geamul de la bucătărie, și din dormitor, și din hol, și încerca să intre-n casă chiar și pe geamul cu tifon murdar, contra țânțarilor, de deasupra closetului din sala de baie. Casa era înconjurată, asediată de lună. Ferestrele se proiectau albe pe toate podelele, sporind până la insuportabil singurătatea apartamentului.

O vreme, Ivan rătăcise fără țintă prin camere, privind halucinat luna, cu Dora în minte ca o infuzie moleșitoare (buzele ei de copil, pistruii, ochii într-adevăr verzi, hainele ei banale de purtat prin casă, genunchii ei puternici, parcă nepotriviți acolo, sub pielea netedă și sidefie a picioarelor), apoi se găsise în dormitorul

părinților, așezat pe marginea patului, ca un somnambul, fără să știe cum a ajuns acolo și ce-are de gând să facă. Pe partea stângă a patului dormea întotdeauna tatăl lui, iar pe cealaltă mama. Cele două noptiere, cu sertarele lor cu încuietoare, erau piese de mobilier cu totul străine lui, unde nu umblase niciodată, fiindcă știuse de mic că nu avea voie. De-aceea, de obicei nici nu le vedea. Dar acum se surprinse privind țintă către sertare, ca și când s-ar fi deșteptat dintr-un vis și-ar fi văzut deodată cât de aproape se afla de secrete pe care-și dorise mereu să le afle. Cum stătea pe marginea patului, încă neștiind dacă avea să aibă curajul de-a deschide vreun sertar, se pomeni că face chiar asta, se trezi de fapt, ca în transă, în fața sertarului deja deschis de mâinile lui ce păreau să aibă voință proprie. Era cel al noptierei din partea tatălui său.

La lumina albă a lunii, băiatul văzu că întregul sertar era ocupat de o cutie din lemn deschis la culoare, având un capac de sticlă ce putea glisa pe o parte. Prin el văzu că în interior cutia era căptușită cu satin gălbui, în locașurile căruia se aflau vreo duzină de chei de forme și mărimi foarte diferite, așezate ca niște lăcuste exotice într-un insectar, cele mici în jurul unora mai impunătoare. Unele păreau mai vechi, altele nou-nouțe, sclipind nichelate în bătaia Lunii. Unele erau chei clasice, de descuiat porți și uși, altele făcute pentru fișeturi și sertare. Fiecare se potrivea perfect în locașul ei, de parcă

n-ar fi servit nici unui scop practic, ci ar fi fost, împreună, doar etalarea produselor unei firme care producea chei de toate felurile și mărimile. Deasupra fiecăreia, pe mici etichete dreptunghiulare, era scris cu majuscule câte-un cuvânt, tremurător și neclar în penumbra de lângă pat. Ivan duse cutia la geam și glisă capacul de sticlă într-o parte, ca să nu mai reflecte, pâlpâitor, lumina lunii. Atunci putu deslușì cuvintele de pe micile etichete. Erau numai nume de femei. Stânjenit, și de fapt neinteresat cu adevărat, căci tatăl îi fusese întotdeauna străin, duse cutia la loc în sertar, având grijă s-o așeze exact cum fusese. Apoi închise sertarul peste acel secret nepăzit și cu care n-avea ce face și, de asemenea ca-n transă, ocoli patul ca să se așeze pe marginea lui din partea mamei. Cum se așteptase, sertarul de la noptiera ei era încuiat. Dar băiatul tocmai citise numele mamei lui deasupra uneia dintre cheile din cutie, nici măcar a celei din mijloc, nici măcar a celei mai strălucitoare sau mai mari decât celelalte. Ocolise iarăși patul și se-ntorsese cu cheița deasupra căreia scria Ema, și care se potrivi ca unsă în broasca sertarului. Descuie cu un teribil sentiment de vinovăție.

N-ar fi trebuit să fie în dormitorul părinților lui, n-ar fi trebuit să facă ceea ce tocmai făcea. Era ca și când ar fi rostit niște blasfemii care-ți ard creierul. Și totul, i se părea în acea stare de vrajă, avea legătură cu Dora, dacă n-ar fi întâlnit-o pe Dora niciodată nu s-ar fi aventurat

pe acele tărâmuri unde n-avea ce să caute, care-i erau oprite parcă nu prin cine știe ce aspre interdicții și amenințări, ci prin forțele naturii înseși, așa cum nimeni nu-ți interzice să treci printr-un zid, dar nici n-o poți face, oricât ți-ai izbi trupul de carne și sânge în el. Se pregătea să traverseze deșerturi și lanțuri muntoase de care până acum abia auzise, care nu păreau să facă parte din lumea lui.

Deschise încet, șovăitor și tremurând, sertarul și scoase din el un mare album, ca de fotografii sau de filatelie. Își aminti de poveștile pe care le auzise în closetul liceului și nu mai avu nici o îndoială: avea să găsească presate în acest caiet gingașele, străveziile, fantomaticele piei desprinse, la câteva săptămâni și luni distanță, de pe trupurile elastice ale embrionului care fusese cândva, ale fetusului în diversele lui etape de creștere, ale pruncului gata să se nască, având capul aplecat în piept ca lujerul răsucit al ferigii. Așa crescuse, prin năpârliri succesive, începute înainte chiar să se nască, așa creșteau oamenii, lăsându-și în urmă pieile ca pe niște melancolice vestigii a ceea ce fuseseră odinioară. Merse la fereastră și răsfoi albumul, tulburat. Foile lui erau groase, făcute dintr-un fel de pâslă mătăsoasă, și pe ele erau prinse într-adevăr pieile lui intrauterine, uscate, țepene și aplatizate, cu palide trăsături stranii, cu membrele ca niște petale întinse tot mai mult spre colțurile paginilor pe măsură ce pieile creșteau. Ele alternau,

între paginile pufoase, cu poleieli de ciocolată verzi, roz, azurii și portocalii, întinse cu unghia până când foița de metal devenea perfect plată, ușoară ca fulgul și trozninid încetișor între degete, cu flori presate ce-și păstrau încă și ele culorile delicate, cu fluturi și timbre din țări îndepărtate... Tot spațiul din jurul lor era scris mărunt, cu creioane colorate, totul era integrat în desene naive și fantastice, ca în caietele de amintiri ale elevilor, peste tot găseai strofe din poezii sentimentale și citate din autorii morți de mult pe care-i citea și el stând jos pe marginea gropii de sărituri în lungime, în spatele clădirii sinistre a liceului. Unul dintre poemele cele mai faimoase ale lui Vasile Singurătate ocupa o pagină întreagă, față-n față cu cea mai mare dintre pieile lui Ivan de când fusese numai un făt în pântecul Emei. Pe ultima pagină, mama lui lipise cele două benzi de leucoplast cu același număr scris pe ele cu creion chimic, pe care le purtaseră la încheieturi cât stătuseră după naștere la maternitate.

Stătuse acolo, la fereastră, sub lună, răsfoind visător masivul album, o vreme aflată-n afara timpului, și nu reintrase-n el însuși decât când auzise zgomotul liftului și-apoi pași pe culoarul etajului lor. Abia avusese timp să încuie albumul și să așeze cheia la loc în insectarul ei, să fugă din dormitor și să se-nchidă-n camera lui, că părinții și sosiseră, însoțiți de zgomotele și sporovăiala obișnuite. Era prima dată când sosirea lor îl găsea treaz,

și băiatul putu să se convingă că, așa cum presupusese, ai lui veneau atât de exaltați, cu atâta poftă de viață, atât de beți unul de altul din locurile necunoscute unde-și petreceau nopțile de duminică, încât, îmbrățișați probabil și sărutându-se, se trânteau direct în pat, fără măcar să se dezbrace, și aproape imediat, contopiți, își începeau dansul frenetic. Întins în patul lui, având încă imprimate pe retine paginile colorate mirific, Ivan auzise fără să asculte, în acea noapte, ritualul nocturn al adulților, și adormise gândindu-se la conspirația lor, la misterele lor, la faptul că în câțiva ani, inițiat la rândul lui, le va păzi și el, cu gelozie, de ochii și urechile profanilor. Adormise târziu în noapte, după cea mai lungă zi din viața lui și, când mama îl trezi ca să meargă la școală, avu sentimentul că dormise doar câteva minute.

Din acea zi se văzuse în fiecare după-amiază cu Dora. Zilele se lungeau, umbrele se deplasau ușor în curtea îngustă de ciment, fâșiile de nori se colorau din ce în ce mai târziu în roz și violet, și siniliu, și stacojiu. De la o vreme, abia când ajungea acasă se arăta, ca o pată albărie, luna. Stăteau acolo, pe bancă, întorși unul spre altul, în cubul transparent al după-amiezelor, având alături, ca un trup lepros de uriaș, casa îngălbenită, cu marchiza ei strâmbă deasupra intrării. Vorbeau despre școală, îi imitau pe profesori, îi bârfeau pe colegi, își povesteau rătăcirile prin nesfârșitul labirint al liceelor, în care trebuia să urci și să cobori pe scări monumentale,

și să pierzi câte jumătate de oră pe coridoare ca să ajungi la sala de clasă, doar ca să vezi că se intrase de mult la oră. Își spuneau bancuri, își fredonau melodiile de la radio, sporovăiau despre haine și pantofi. Firește, vorbea aproape numai Dora, afectat, printre dinți, stropșind cuvintele și mâncând literele, cum făceau toate fetele de vârsta ei, gesticulând continuu cu brațele ei subțiri, pistruiate și cu puf roșcat, ce i se iveau din mânecile scurte ale bluzelor și tricourilor. El mai ales o privea, cu o uimire totală, se mira nu doar de părul ei de sârmă roșie, răsucit în toate direcțiile, ci și de faptul că vorbea, că putea mișca degetele, că-i bătea inima, că mergând prin curte disloca un spațiu, că îmbătrânea în fiecare zi timp de jumătate de oră alături de el. Se mira că fata din fața lui are umeri, are lobi ai urechilor, are sâni cu sfârcuri mici vizibile prin tricouri, are mușchi subțiri, prinși de clavicule, care-i mișcau gâtul. Îi privea cu bucurie gesticulația exagerată, îi asculta fără să-i vină să creadă sporovăiala măruntă. Dora îl distra, îl distra nemaipomenit de mult, îl făcea să râdă nu prin ceea ce spunea, ci fiindcă era acolo, în fața lui, vie, corporală, adevărată. Ar fi vrut să-i pipăie unghiile, să le simtă luciul și micile fibre paralele, să-i atingă genunchii atât de expresivi, să-și frece ca o pisică obrajii de coastele și șoldurile ei, să-i țină călcâiele în palme. Ar fi vrut să-i desfacă pleoapele ca un oculist ca să-i vadă corneele cu capilare sângerii. Dora era îngropată de vie

în cimitirul cu sicrie de cuarț din pământul lui transparent. Era vie între poeții morți, prietenii lui dezolați. Era singura ființă vie din viața și lumea lui.

Râdea apoi în tramvai până acasă, cu fața spre geam, dar câteodată atât de tare, încât călătorul care stătea pe scaunul din față se întorcea ca să se uite urât la el. Încerca să-și amintească despre ce vorbiseră, și la reconstruirea vocii ei în memorie pufnea din nou în același râs copilăros. Râdea până și la amintirea Y-ului în care se îmbinau pulpele și pubisul ei, vizibil mai ales când purta pantaloni, dar și, mai vag, sub pliurile fustelor, spre care i se duceau singure privirile, fără să le poată împiedica. Lui Ivan nu i se părea ciudat că niciodată nu părea să fie și altcineva acasă când mergea la Dora, că marea poartă de sub marchiză nu se deschidea niciodată. Și nu se gândea de ce, în zecile de seri petrecute deja cu Dora, în curtea de ciment, ea fusese mereu acolo, așteptându-l. Nu-și putea închipui, pur și simplu, cum ar fi fost să ajungă într-o zi pe străduța ei și să vadă casa și curtea pustii. Cum ar fi fost să nu fie ea acolo? Era o întrebare fără sens, care nu se putea pune. Dora *era* în viața lui și nu mai putea să nu mai fie. Sâmbetele și duminicile mergea pe jos trei stații, fără să se grăbească, trecând pe lângă cofetărie, rondul cu statuie și maternitate, îmbrăcat în veșnica lui uniformă de liceu făcută dintr-o stofă al cărei secret îl avea doar fabrica locală: nu era cu putință un material mai prost, mai

perisabil, ce făcea coate și genunchi de la prima îmbrățișare. Doar geanta grea, plină de manuale, rămânea acasă, și erau momente în care-i stătea inima: o uitase! Cum putea merge la liceu fără geantă? Abia apoi își amintea că e sfârșit de săptămână. Ajungea la Dora mai târziu și stătea mai mult, dar altfel întâlnirile lor nu difereau. Trecuseră câteva săptămâni și Ivan abia dacă-i spusese câte ceva despre el: două-trei poezii pe care le iubea, o frază sau două despre casa și părinții lui. Într-o astfel de zi, oprindu-se-n fața vitrinei de la cofetărie, se gândi să-i facă Dorei un dar.

În interior, cofetăria era chiar și mai stranie decât lăsa să se vadă vitrina. Era întunecoasă, așa încât cutiile de bomboane din galantare aruncau pe pereți focuri și mai vii. Scări înguste de lemn vopsit cafeniu duceau la etajul superior, unde marile cutii erau prinse pe pereți, ca exponatele dintr-un muzeu de științe naturale. Acolo, insectele de ciocolată învelite-n staniol luaseră proporții colosale. În satinul încrețit cuprins de o ramă de lemn se afunda pe jumătate o rădașcă mare cât Ivan, înconjurată de toate stadiile evoluției sale până la faza de imago, de la ouă de ciocolată înfășurate-n staniol la larve de ciocolată și la nimfe de ciocolată. Pe alte panoplii zăreai lăcuste de ciocolată cât un copil, cu aparatul bucal și nervurile fine-ale aripilor, și segmentele pântecelor desenate cu minuție pe suprafața de oglindă a staniolului. Când trecea pe stradă câte-un tramvai, pereții

subțiri ai cofetăriei tremurau atât de tare, că luminile staniolului colorat își ieșeau din minți și inundau totul cu o nemaipomenită strălucire, un vifor de lumină din altă lume. O femeie mică și inofensivă, în halat alb ca farmacistele, cu imenși ochi încercănați, stătea la tejghea printre cutiile cu lepidoptere, ortoptere, colembole modelate din ciocolata cea mai parfumată. Tot magazinul mirosea amețitor a cacao.

Ivan se gândise, pentru Dora, la tenia de aur. Era pe peretele din spatele tejghelei, chiar deasupra capului micii femei, care-l privea cu ochi plictisiți, de parcă vânzătoarea n-ar fi vrut să fie vreodată deranjată de vreun client. Tenia era răsucită-n spirală în cinci sau șase ocoluri concentrice, în interiorul unei mari cutii de carton, și era desenată anatomic, cu multă grijă pentru detalii: scolexul ei, îngroșat ca o capsulă de mac, avea patru mari ventuze laterale, iar în vârf mai multe cârlige cu care s-ar fi putut prinde de un perete intestinal. Viermele lung al corpului era segmentat în inele din ce în ce mai late către coadă, pline de ouă, miliarde de ouă care dădeau seama de infimele șanse de supraviețuire a descendenților acestui imund, scabros animal. Dar acolo, pe peretele cofetăriei, tenia sclipea puternică și magică, asemeni unei mandale drapate-n poleială aurie, și pe ea o dorea Ivan pentru Dora. Vânzătoarea, pe al cărei buzunar de la piept scria stângaci, cu ață albastră, Filipa, se-nălță pe vârfuri ca să dea jos de pe perete

singura tenie pe care fantezia cofetarului o modelase, așa că băiatul îi putuse vedea câteva secunde pulpele brăzdate de mii de firișoare sângerii. Coborâse scara-n spirală cu marea cutie la subraț, împachetată acum în hârtie de cadouri. La liceu o ținuse sub bancă, temându-se ca nu cumva colegii să o desfacă în vreun moment când el nu era acolo. În ciuda unei nevoi tot mai greu de suportat, nu mersese la toaletă decât la sfârșitul orelor, cărându-și cutia cu el, nescăpând-o din ochi nici măcar când șuvoiul fierbinte, stăpânit ore-n șir, țâșnea la nesfârșit din el în bolul de faianță. Întotdeauna când urina după ce se abținuse multă vreme simțea dureri ascuțite, reflexe, în venele brațelor, de parcă nervii s-ar fi încrucișat cumva în corpul său și ar fi produs scurt-circuite în locuri îndepărtate.

Fata îl aștepta, ca întotdeauna, pe banca din curtea de ciment. Acum purta un tricou vernil exact de culoarea ochilor ei. Purta și o fustă plisată, având cute ascuțite, prinsă în talie cu un mare ac de siguranță ornamental. Băiatul se așezase lângă ea fericit, pentru că avea să-i facă un dar, și era prima dată când dăruia ceva cuiva. De fapt, era prima lui legătură cu altcineva decât el însuși, căci lui nu-și putea dărui nimic care să-l surprindă. Pentru prima dată, în acea zi de la sfârșitul lui mai, avea să nu mai fie singur. Lăsă lângă bancă jerpelita lui geantă de școală și cutia frumos împachetată în roz și oranj, și, ca întotdeauna, cu obrazul proptit în palmă, se lăsă în

voia sporovăielii vioaie a Dorei, a gesturilor ei exagerate, a șuvițelor ei ce mânjeau zidurile din spate și câte-un petic de cer în culoarea liței din bobinele electrice, fără s-o urmărească (erau doar povești despre colegele ei și despre un șir de unchi și mătuși cu nume absurde), dar profitând de fața ei apropiată de-a lui ca să-i exploreze trăsăturile, să se mire de nările ei subțiri, de buzele cu pielița jupuită, de dinții în care se mai strecura câte-un fir de mărar, de sprâncenele pensate și de fruntea bombată, cea mai frumoasă trăsătură a ei, senină în ciuda agitației extreme a buzelor, și mai ales de bărbia rotundă, de fetiță, care anula în întregul ei trup orice început de senzualitate. Pe măsură ce se apropia vara, pe fața ei apăreau tot mai mulți pistrui, pe care Ivan îi cartografia, îi clasifica și-i numea cu pasiune de astronom. Privea atât de aproape ochii Dorei, încât se vedea limpede în ei pe el însuși, pictat într-un peisaj luminos și fantastic. Erau două picturi aproape identice, asemenea celor ce sunt strecurate în fantele unui vechi stereoscop pentru ca, împreună, să producă magia unei imagini în relief. Când era cu Dora, Ivan simțea de multe ori că el nu e decât produsul ei, iluzia construită de ochii ei ușor convergenți în acea lume de ziduri străvechi și arbori imemoriali, cu frunze stilizate naiv. Abia atunci, ca-ntr-un proces de naștere imaculată, apărea el, un băiat cu fața subțire, ochi căprui și un puf de mustață deasupra buzei superioare, așa cum nici o oglindă nu-l

arătase vreodată, fiindcă atunci când se privea în oglinzi nu vedea pe nimeni.

Ziua aluneca spre seară și luna se contură fantomatică, abia vizibilă pe cerul încă azuriu, când Ivan se hotărî să-i dea cadoul. Se-ntoarse și reveni spre ea cu marea cutie plată, care-i atingea acum cu marginile pe amândoi. „Dar nu e ziua mea", îi spusese fata, ezitând dacă să se încrunte sau să primească darul senină, poate chiar bucuroasă. Până la urmă luase cutia și-o întorsese pe toate părțile distrată, fredonând un cântec pe care Ivan nu-l recunoscu. Zgârie cu unghia marginea hârtiei de împachetat, și atunci văzu băiatul că unghiile ei erau neîngrijite, boante, cu puțin negru sub ele și cu toate astea înduioșătoare, pentru că fiecare dintre ele avea câte-o noiță, o mică semilună ce plutea pe cerul lucios al unghiei, care reflecta roz-întunecat adevăratul cer de seară arcuit deasupra lor. Dora se gândi mai multă vreme cu ochii-n pământ, sfâșiind tot mai mult hârtia roz-oranj, și apoi îl privi cu gravitate: „Bine. O să deschidem cutia, dar nu aici. Mergem înăuntru." Se ridică apoi în picioare și, fiindcă el ezita uimit, îl luă de mână și-l trase cu o putere neașteptată, smulgându-l aproape de pe bancă: „Haide, că n-avem prea mult timp."

Pentru Ivan, casa Dorei nu putea fi penetrată. Chiar și gândul să intre în adâncul ei i se părea absurd. Fusese cândva într-o vizită la niște prieteni ai părinților lui, care-aveau o fată mult mai mare decât el, ce plecase de

mult de-acasă. Plictisit să asculte vorbăria oamenilor mari, mersese în fosta ei cameră, unde găsise puține cărți și multe păpuși, dintre care cea mai mare era *foarte* mare, cât o fetiță de șapte ani, cu părul buclat și legat cu panglici cărămizii, îmbrăcată într-o rochie spumoasă de pânză imprimată și dantelă. Stătea în fund pe un fotoliu, cu picioarele drepte și depărtate, încălțate-n pantofi de plastic alb. În penumbra camerei ce mirosea a stătut și-a catifea veche, băiatul se simțise, prima dată de când își amintea, teribil de excitat. Sexul îi mai devenise erect și umed și înainte, dar numai în vise, după care se trezise în mici băltoace de sidef, reci și neplăcute. Era oare posibil ca asta să se petreacă și pe când era treaz? Își trecuse degetele peste pulpa goală, de plastic, a falsei fete cu ochi lascivi și buze senzuale, își strecurase mâna adânc sub rochia foarte cutată, până ce dăduse de pubisul păpușii, îmbrăcat în chiloței aspri de dantelă. Atunci răsturnase păpușa pe spate și-i ridicase rochia, încins și congestionat, până ce văzu articulațiile prin care picioarele se legau de trup și, între ele, chiloții dantelați, pe care-i dăduse cu aviditate deoparte. Dar sub ei era doar plastic neted, lucios, rozaliu ca întreg trupul păpușii. Atunci îl și prinseseră, ușa se deschisese brusc, capul tatălui se arătase teribil de încruntat, și un val de spaimă înghețată înlocuise brusc plăcerea tulbure a momentului. Era la fel cu casa Dorei. Pentru Ivan, ea fusese pân-atunci ca un decor de teatru, o poartă enormă

pictată pe o fațadă decrepită. Dar Dora apăsa acum clanța de fier forjat, ținând la subsuoară cutia, și-l trăgea după ea în fanta neagră ca smoala ce deodată se deschisese-ntre tencuiala coșcovită și ușă.

Aerul se făcu brusc foarte rece. În umbra densă luceau stins câteva obiecte de aramă. Fata închise ușa după ei și nu mai luci nimic. „Nu avem lumină electrică...", auzi din miezul întunecimii: „Așa trăim noi, pe întuneric... Ne culcăm odată cu găinile..." Băiatul nu avu timp să se-ntrebe din ce popor de cârtițe se trăgea prietena lui, că brusc izbucni o lumină galbenă, simultan în întreg volumul camerei în care se-aflau, de parcă nu candelabrul aflat la o înălțime neașteptată ar fi fost sursa ei, ci pereții și fiecare suprafață și lucrușor din marele hol înghețat. „Te-am păcălit", strigă Dora, cu degetul încă pe întrerupător, după care izbucni în râs, nu cel pe care i-l știa, ci altul, amplificat și deformat de holul zugrăvit în calcio vecchio care semăna atât de bine cu un cavou. Mai multe uși de abanos străvechi, toate închise, dădeau spre alte încăperi. Cabluri fărâmicioase de telefon se-ntindeau de-a lungul pereților, prinse din loc în loc cu pioneze cu capetele de hârtie groasă. Îl trase pe o canapea de pluș cenușiu și începu, serioasă ca o pisică, să jupoaie cutia de pielea ei de hârtie colorată. Desprindea fâșii lungi, trăgându-le încet, ca și când zgomotul de hârtie sfâșiată i-ar fi făcut mare plăcere, dar tocmai zgomotul ăsta pe el îl înfiora din

cap până-n picioare, îi ridica părul de pe brațe și-l făcea să se simtă la una din acele lecții de anatomie din vechime, când trei-patru bătrâni savanți își uneau capetele deasupra unui tors sfârtecat, în strâmtoarea unei cripte subpământene.

Curând, pielea de hârtie boțită zăcea pe covorul foarte tocit, numai ațe, de pe dușumeaua înnegrită, și fata deschise capacul cutiei pe care-o ținea pe genunchi. Tenia de aur se arătă în toată frumusețea ei monstruoasă și geometrică, grațioasă și periculoasă, încolăcită pe valurile de satin. Lumina candelabrului bătea pe staniolul în care era strâns înfășurată și-l aprindea cu sute și mii de focuri mărunte. Dora era extaziată. O apucă puțin mai jos de scolex și-o ridică încet din cutie. Ciocolata din interior trebuie să fi fost moale și elastică, fiindcă tenia se destinse cu încetul, prin lente mișcări peristaltice, și se-ndreptă, de la capul ridicat spre tavan de fată, mult deasupra vițelor ei roșii, până la ultimele segmente, cele mai late, pline de ouă, dintre care cel din urmă atingea podeaua. Doar mici ondulații mai arătau că tenia fusese cândva încolăcită-n spirală în cutia ce nu-i încăpea splendoarea.

Și-o-nfășură-n jurul taliei, ca pe-o curelușă, apoi o răsuci de-a lungul trupului ei, de la gât, printre sâni, până mai jos de șolduri, dansând ca o îmblânzitoare de șerpi în odaia aceea cu pereți foarte groși, mai groși decât însuși spațiul dintre ei. Cum dansa ținând scolexul

orb foarte aproape de buze, numele Dorei se lipi de ea pentru prima dată, se impregnă în pielea și părul și oasele și organele ei interne. Cea care se răsucea-n mijlocul holului, înfășurată-n panglica de aur strălucitor, era acum deplin Dora, și așa avea să rămână întreaga primăvară, până în ziua când și trupul, și numele ei aveau să treacă în pură, fantastică, strivitoare frumusețe. Dar pân-atunci băiatul avea să mai treacă de multe ori pe la ea, sub luna ce-și schimba, ca o monedă zvârlită-n aer de-un bobârnac, fazele.

În cele din urmă fata-și trase-n jos, cum ar dezbrăca o rochie, spiralele de aur bătut ale enormului parazit și-l chemă și pe Ivan în interiorul cercurilor concentrice ale panglicii rămase pe podea. Stătură acolo o vreme, față-n față, privindu-se-n ochi. „Norocosule", îi spuse iar, încet, dar cu un fel de foșnet în voce, amplificat de pereții groși ai holului. Apoi se sprijinise de el și, lipindu-și obrazul de-al lui, îi șoptise ceva în ureche, ceva ce pentru el sunase straniu, pervers aproape și cu totul surprinzător. Niciodată nu și-ar fi-nchipuit că fata ar fi putut avea o astfel de curiozitate. Ce-i făcuse tenia de aur? În ce beție, în ce hipnoză o scufundase? „Te rog", îi mai șoptise ușor răgușit, alintându-se, înainte să-l lase să iasă dintre cercurile concentrice, dar băiatul nu spusese nimic. Nici n-avea ce să spună. Știa de pe-atunci că nu cuvinte aștepta fata, și că ar fi fost imposibil să ignore acel „te rog" care era mai mult decât o poruncă: era o

premoniție. Văzu deodată cu la fel de multă claritate trecutul și viitorul, își încercă, întinzându-le ca un pui de pasăre, aceste două aripi ale sale, bătu câteva clipe din ele și le plie apoi, iarăși, pe lângă trup. Nu avea deocamdată destulă putere să zboare.

Când ieșiră în curte, casele de pe partea cealaltă înghițeau ultima lumină a zilei și străluceau din răsputeri pe fundalul cerului întunecat, sângeriu. Ivan o privi din nou pe Dora, care rămăsese în pragul marii porți, sub marchiza strâmbă și cu fâșii de geam lipsă: o fată ca oricare alta, în haine modeste de purtat prin casă. Ar fi putut fi oricare dintre colegele lui. Ieși din curte, privi încă o dată înapoi, făcu un semn care, în umbra și melancolia stradelei rămase probabil neobservat și se-ndreptă spre stația de tramvai. Aștepta resemnat aproape o oră până ce, cu farul din frunte aprins, acesta se arătase, urlând din răsputeri, dintre zidurile și cupolele negre ca smoala ale orașului vast. Ajunsese acasă noaptea târziu și se străduise să adoarmă cât mai repede cu putință.

Dar nu adormi. Nu-și putea scoate din minte șoapta pătimașă a fetei, fierbințeala răsuflării ei. De ce-i ceruse asta? Ce știa ea despre asta? Ce era cu linia dementă care separa femeile de bărbați, și care nu se rezuma deloc la ce aveau între picioare, nici la forma trupului, nici la mireasma moscată a subsuorilor? Mama lui nu părea să dea nici o atenție pieilor soțului ei, nici măcar câtă importanță dădea așternuturilor scoase din când

în când la aerisit. Le lăsa să mucegăiască acolo, în geamantanul putred de vechime. Abia dacă arunca o privire pieilor băiatului, puse pe umerașe printre rufele din șifonier. Pe măsură ce creșteau, și chiar după ce încetau să mai crească, bărbații-și tot lepădau pieile, la câțiva ani o dată. Era firesc: vechea piele nu-i mai încăpea. La fel făceau șerpii, la fel crabii, la fel păianjenii sau lăcustele. Stângaci și jilavi, se trăgeau afară din vechiul tegument și-ndurau apoi, jupuiți și cu ochii holbați de parc-ar fi fost înspăimântați de moarte, agonica perioadă de dezgolire, în care erau lipsiți de apărare ca niște prunci abia născuți. Nu se arătau în lume până ce nu erau iarăși învești mântați în pieile lor mai întâi spâne, apoi din nou păroase, de masculi hormonizați din belșug, gata din nou să ia în piept, cu mapele lor sub braț, lumea ne-ndurătoare. Căci ei aduceau acasă, o dată pe lună, ghemotocul soios de bani din care trăiau cu toții. Nu vorbeau prea mult despre ce li se-ntâmplase, căci vorba multă era sărăcie. Trebuia să privești înainte, nu să tot scormoni, ca bătrânii, trecutul, care oricum era dus pentru totdeauna. Femeile însă fie că nu năpârleau, fie că o făceau cu nemaipomenită fereală, de parc-ar fi fost ceva intim și rușinos, așa cum sângerau în fiecare lună fără ca nimeni s-o știe, și sufereau teribil dacă se dădeau cumva de gol. Asimetria asta dintre destinele lor îl chinuia pe băiat, care se simțea mereu înjumătățit ca și când ar fi fost tăiat în două, căci nu era deodată

soarele și luna, frigul și fierbințeala, ceața și limpezimea, adâncul și înaltul, viața și moartea, femeia și bărbatul, ci doar una dintre aceste stihii ce apăreau mereu în cupluri de nedespărțit. Ar fi vrut să știe cum vede o femeie lumea. Ar fi vrut să aibă sâni și șolduri largi, piele mătăsoasă și păr împletit în sute de cosițe de aur căzându-i grele până la șale, dar să nu renunțe la sexul lui de bărbat, nici la ochiul căprui, liniștit, deschis în osul frunții.

„Adu-mi ultima ta piele", îl rugase Dora, văzând limpede viitorul.

De unde știa ea despre piei? Niciodată nu se arătase în curtea casei ei vreun părinte sau vreo altă rudă de la care să fi putut afla. Părea că trăiește singură în casa ruinată, cu geamurile acoperite de ziare străvechi. De fapt, părea că trăiește doar pentru el. Fetele nu se adunau, ca băieții, la closetul școlii ca să deslușească secretele sectei adulților. Totuși, păreau să știe mai bine decât ei miturile și riturile acelor mistere. Îl întrebase despre pielea sa lepădată ca și când ar fi știut că bărbații năpârlesc, dar ar fi fost totuși teribil de curioasă să afle asta concret, să pună ea însăși mâna, să pipăie acea piele la care se gândea, poate, în nopțile ei de neliniște și nesomn. Poate chiar ar fi vrut, se gândea băiatul, să fie acolo, în camera cu ușa-ncuiată, să-și țină prietenul de mână în acele momente penibile și dureroase în care el năpârlea, până când ar fi rămas în palmă cu mănușa moale, cu unghii lucioase la capetele degetelor, pe care el ar fi

lăsat-o-n urmă, dezlipindu-și chinuitor membrele de învelișul lor în care erau înmănușate, îmbrăcate și-n-călțate. Poate l-ar fi îmbrățișat așa, gol, de două ori gol, despuiat, de două ori despuiat, redus la un uriaș fetus uman, gingaș și lipsit de apărare. Poate l-ar fi ținut în poală, ca pe-un martir al unei credințe despre care nici el, nici ea nu știau nimic, dacă nu cumva toate credințele nu se reduceau decât la carne jupuită și durere.

Vreo săptămână nu mai trecu pe la Dora, pentru că nu se putuse hotărî nici măcar să mai deschidă vechiul șifonier. Ajungea-n fața lui și deodată îl cuprindea o repulsie teribilă. Citise undeva, într-una dintre cărțile ce zăceau veșnic una peste alta pe noptiera lui, despre o femeie care ieșise-ntr-o dimineață de iarnă însorită în oraș și acolo, în piața principală, un cerșetor o apucase de poala paltonului. Zăcea pe jos, proptit de zid și, în ciuda frigului crunt, avea haina descheiată la piept. O tumoare enormă, ca un cap vânăt, îi ieșea din trunchiul înroșit de ger. Femeia fugise acasă înspăimântată și-și scosese de pe ea paltonul pângărit. Îl închisese-n dulap și de-atunci nu-l mai purtase niciodată. După un timp, însuși dulapul, cu toate hainele din el, îi deveni inaccesibil, ca înconjurat de un câmp nevăzut de forțe repulsive. Femeia trebuise să-și cumpere alte haine. Nu trecu multă vreme și nu mai putu intra nici în camera în care era dulapul, iar apoi întreaga casă îi deveni insuportabilă, ca și când miasma împuțiciunii din adâncul mobilei

vechi s-ar fi răspândit în toate odăile. Femeia sfârșise prin a-și părăsi casa, apoi orașul, și în cele din urmă emigrase luînd cu ea foarte puținul rămas, căci duhoarea paltonului mânjit în dimineața îndepărtată o ajungea, mai curând sau mai târziu, pretutindeni. După decenii de rătăciri de-a lungul și de-a latul lumii cucerite de duhoarea malefică, după refugii în insule pustii și-n adâncul pământului, unde se târâse cu șobolanii prin țevile de canalizare, și sub apele oceanelor, unde lucrase ca bucătăreasă în marile submarine, femeia își găsise adăpost și uitare într-un pat alb de fier dintr-o odaie albă, dintr-un sanatoriu antiseptic, unde medicul atotputernic deschidea larg, de trei ori pe zi, geamurile ca să iasă efluviile mirosului ce încă trăia-n nările pacientei. Așa era și el acum: după ultima întâlnire cu Dora ideea de a-și vedea din nou pieile îi devenise insuportabilă.

Recreațiile și le petrecea mai departe în spatele liceului, la groapa de sărituri în lungime. Acolo era cel mai liniște. Groapa cu nisip nu se folosea mai des decât de trei sau patru ori pe an, când se puneau notele la sport. În rest, era o zonă pustie de-a lungul gardului de beton care despărțea liceul de un depozit de țevi. Pe gard se cățăra o vegetație dezordonată. Mirosea a pustiu, a sălbăticie și-a delăsare. Ivan se așeza pe cadrul de lemn al gropii, cu picioarele în nisip, scotea din buzunar câte-un volum de versuri și citea, uitând de sine și de întreaga lume, până când groaznica sonerie, ca de alarmă antiae-

riană, a liceului își trimitea mugetul agonic până la el. Iubea poezia. Trăia fiecare vers cu o intensitate de care n-avea să mai fie capabil vreodată. Părul i se zbârlea pe cap și pe tot trupul la sunetul unor strofe care-l smulgeau din el însuși și-l izbeau de gardul de beton până ce nici un os din el nu mai rămânea întreg. Sau îl ridicau de la pământ cu o forță năpraznică, îl răsuceau prin aer și-l înfundau deodată până la brâu în nisipul umed al gropii. La unele versuri levita la câteva degete deasupra pământului, asemenea statuii lui Vasile Singurătate pe soclul ei de piatră străveche, la altele trupul i se desfăcea în bucăți, și fiecare organ interior al său se detașa deodată de cele din jur, strălucind singur în complicata sa anatomie, izolat de celelalte prin straturi subțiri de aer... Trăia în poezie și murea în poezie, agoniza în poezie și țipa extaziat în poezie. Se surprindea făcând gesturi largi, teatrale, cu brațele, își contorsiona mușchii feței recitând cu o voce nefirească, de ventriloc, poeme vechi sau moderne. Cât era la liceu, adică jumătate din viața lui activă, trăia doar câte zece minute la fiecare oră, doar acolo, în spatele monstruoasei clădiri în care, nu se știe de ce și de cine, adolescenții erau trimiși ca să-și ucidă cei mai frumoși ani. În rest, rătăcea fără noimă, ca și ceilalți, pe coridoare nesfârșite, în căutarea laboratoarelor de chimie sau fizică, asculta lecții despre peninsule și promontorii și lanțuri de munți evident imaginare, dar în care toți se prefăceau, ipocriți, a crede,

înșira în caiet datele unei istorii neverificabile și neverosimile, simplu catalog de orori și insanități, și rezolva ecuații ca și când ar fi vrut să vorbească într-o limbă străină despre care nu era nici măcar sigur că e o limbă, că are sens, că e mai mult decât un instrument de tortură care i-ar strânge craniul, dar mai ales își golea mintea de tot ce știa și de tot ce se putea gândi pentru ca să-ncapă-n ea o infinită melancolie. Când suna, închidea cartea resemnat, făcându-i un semn de adio poetului mort de mult, care se-ntorcea tăcut sub capacul mormântului său de cristal, pe care cineva așeza mereu buchete de flori. Până în duminica în care se hotărâse să facă o nouă plimbare pe jos de-a lungul străzii ce ducea la liceu – fiindcă nu se putea hotărî să mai treacă pe la Dora, dar nici nu putea rămâne acasă, departe de ea –, băiatul nu știuse că necropola poeților era mai mult decât o fantezie a sa, că ea exista cu adevărat, altfel decât falsele insule, continente, state și capitale despre care se învăța la școală, și că poarta de intrare spre acele catacombe era mai aproape decât și-ar fi-nchipuit.

Cerul, de data aceea, era acoperit de nori învolburați și stratificați ca-n pânzele vechilor maeștri. Aerul curgea ca o apă foarte rece prin canionul străzii pustii. Fațadele umede nu mai aveau contrastul de lumini și umbre obișnuit: erau posomorâte, invadate pe alocuri de o nesănătoasă cuperoză. Cupolele și turnulețele demente de deasupra, animalele de bestiar ce se războiau la

nesfârșit în cerul lor imobil erau acum negre și ursuze, încremenite în grotești tablouri vivante. Băiatul trecu pe lângă cofetărie neatent, rumînând mai departe eterna poveste cu șoapta Dorei, cu cererea ei uimitoare, care-l surprinsese și-l dezarmase cumva și, pe când se apropia de rondul cu pansele și statuie, îl ajunse huruitul apocaliptic al tramvaiului, care trecu pe lângă el fluturându-i părul și hainele ca pe-un steag ce se zbate în vânt. În piațeta rotundă casele aveau fațadele scobite-n arc de cerc, protejând, ca niște palme-n jurul pâlpâirii unui chibrit, statuia albă din mijloc.

Vasile Singurătate, poetul din vechime, plutea mai departe la câțiva centimetri de soclul său, fără să-l atingă în nici un punct, căci poezia nu făcea parte din acea lume. Ivan acceptase mereu asta cu simplitate, deși tare-ar fi vrut să înțeleagă în ce fel se producea levitația statuii care, fiind dăltuită-n piatră masivă, trebuie să fi fost teribil de grea. Băiatul intră în rond și păși pe scurta alee dintre straturile de pansele galbene și mov ca să ajungă față-n față cu soclul monumental. Pe placa de aramă, verde acum de cocleală, erau săpate minunate majuscule, trasate probabil cu echerul și compasul, dar foarte greu de citit, obscurizate de stratul gros și pufos de oxid care le invadase ca un mucegai persistent. Poate că era mesajul poetului către acea lume pieritoare, poate era o maximă de o nesfârșită înțelepciune sau un vers din singura carte, subțire și obscură, pe care o scrisese

în scurta lui viață. Dar poate că era o frază care-l privea doar pe el, pe Ivan, care-l aștepta acolo din vremuri imemoriale, o revelație sau o avertizare, scrisă acolo, pe placă, doar pentru că statuia nu putea să-i strige de-a dreptul cuvintele cumplite, cuvintele extatice, cuvintele ce-aveau să-i schimbe viața. Băiatul încercă să șteargă cu palma oxidul verde-albăstrui, dar nu reuși decât să-l întindă și mai tare, pe placă și pe palme, încât textul deveni și mai obscur. Privea fâșia de oraș dintre marginea de sus a soclului și tălpile pantofilor de piatră ai poetului. Erau case și arbori îndepărtați, încețoșați ca o amintire. Gândindu-se aiurea, atinse cu mâna piciorul poetului și, spre uimirea lui, statuia începu să oscileze încetișor deasupra postamentului. Era nespus de ușor s-o pui în mișcare. O împingere ceva mai puternică o făcu să gliseze foarte lin spre dreapta și spre stânga, mai ales, dar și înainte și-napoi, și-i trebuiră minute-n șir ca să-și reia, oscilând tot mai strâns, imobilitatea. Mirat și înveselit, Ivan se jucă o vreme cu poetul de piatră, aducându-l aproape la orizontală și dându-i drumul brusc, ca să vadă cum se zbate la nesfârșit în aerul veșted ca să-și recapete, în urma unei precesii îndelungate, demnitatea statuară.

În jurul soclului era un mic spațiu pietruit, așa că putu să înconjoare statuia ce încă mai dansa pe aerul elastic de sub tălpi, ca să găsească în spatele ei o ușă de tablă vopsită grosolan în alb-gălbuiul postamentului de

travertin. Cum un crâng de liliac, încă fără flori, înconjura strâns monumentul în partea sa dindărăt, ușa rămăsese neștiută localnicilor: probabil că nimeni n-ar fi putut spune dacă era acolo încă de la inaugurarea statuii sau fusese, în cine știe ce scopuri, atașată soclului mai târziu. Părea, oricum, o ușă de centrală electrică sau de depozit, cu totul nepotrivită în locul în care-o descoperise Ivan. Pe ea zăcea un lacăt identic cu cel pe care-l zărise cândva pe ușa cinematografului SERI ALBASTRE: atât de mâncat de rugină, încât se sfărâmase și el, de la prima atingere, între degetele lui Ivan, care trase de marginea ușii înguste ca să descopere că soclul statuii era gol pe dinăuntru: patru pereți de piatră nefinisată. Dar din acest spațiu gol se adâncea în pământ un puț slab luminat din loc în loc de câte-un bec electric. Scoabe de metal alcătuiau o scară ce ducea în adânc, în foarte adânc, poate. Băiatul rămase multă vreme în pragul ușii. Se văzu iarăși cumva de sus și din afară: un licean în uniformă, ezitând în fața ușii deschise-n umbra de gnomon a unei statui, în încremenirea geometrică a amiezii.

Nehotărârea sa nu se datora fricii pure, sau fricii de necunoscut. De fapt, nu era sigur că vrea să știe mai mult decât deja știa despre lumea lui. Nu știa de ce parte a pleoapelor sale se afla acea lume. Nu știa cât de vast era orașul în care trăia (amintiri din prima copilărie, de care de asemenea nu era sigur, îi revelaseră clădiri

străvezii, cu pereți subțiri ca de hârtie, ciorchini de palate pe platouri muntoase ridicate deasupra străzilor, favele cu cocioabe dărăpănate, fiecare vopsită-n altă culoare, temple de marmură roz și uzine pline de mecanisme imposibile, dar poate că doar visase, poate că orașul se reducea doar la strada cu două curburi, ca o șiră-a spinării, dincolo de care era doar o aglomerare absurdă de forme infinite...), nu știa de ce există, nu știa dacă el atinge obiectele tăcute sau ele-l ating pe el. Oscila și el, asemenea lui Vasile Singurătate, în centrul lumii lui înspăimântătoare. Din loc în loc, ea avea răni deschise. Nu știa dacă vrea să coboare în adâncul ei printr-o astfel de fisură, pe care-o bănuia teribil de dureroasă.

Până la urmă păși între cei patru pereți, trăgând după el ușa de tablă, se ghemui și începu coborârea, căci să fi făcut altfel ar fi fost imposibil: povestea-n care cobora scara de scoabe era deja scrisă și exista-n eternitate. Nu doar lumea din jur îl strângea pe Ivan, strivindu-i ca o piele prea strânsă degetele, toracele, buzele și fiecare geană în parte, ci și povestea, nemiloasă și implacabilă, clarvoiantă și simetrică, din care n-avea scăpare: era prins pentru totdeauna în boaba de chihlimbar care era viața lui în spațiu, timp și poveste, dar mai ales în rigida, implacabila lui singurătate.

La început numără becurile electrice cu lumină roșietică înșirate la distanțe egale pe cablul care străbătea

puțul. Apoi le pierdu șirul. Pierdu și conștiința treptelor pe care-și cobora picioarele. Simțea după o vreme că nenumăratele scoabe ale scării sunt propriile lui picioare, că era un miriapod ce ocupa în întregime fântâna, că deja atingea cu prima pereche de picioare articulate celălalt tărâm... Cobora mecanic, gândindu-se la ale lui, la cât de mult i se schimbase viața după prima plimbare de-a lungul străzii ce ducea la liceu, în acea duminică îndepărtată. Îi veneau în minte insectarele din vitrina cofetăriei, firișoarele stacojii de pe pulpele vânzătoarei (până și numele ei, cusut pe buzunar: Filipa), cutia cu chei din sertarul de la noptiera tatălui său. Luna bătând în toate geamurile casei, de-o parte și de alta a ei. Mai ales îi venea-n minte, fără să știe de ce, păpușa cea mare, cu pantofi de plastic, căreia, congestionat de dorință, îi dăduse-ntr-o parte chiloții aspri de dantelă ca să nu găsească dincolo de ei decât carcasa tare, trandafirie, care învelea pretutindeni aerul veșted din interiorul păpușii. Căzu într-o reverie adâncă, fermecată, ca atunci când te apucă somnul citind și te copleșesc amintiri străvechi, intens colorate, emoții stranii de care până atunci nu te simțiseși în stare... Nu era oare marea păpușă, se gândi o clipă ca o bruscă sfâșiere interioară, doar pielea unei fete vii, nu fusese cândva în interiorul ei neted și curat un corp de carne, oase și glande? Așa năpârleau ele, în aceste efigii goale și ușoare ca fulgul? Coborând mecanic tot mai adânc în miezul pământului, adormea

contemplând acel mistic portal. Avu imediat un șir de vise fulgerătoare, labirintice, în care fețe de muscă, de lăcustă, de triton orb i se apropiau foarte tare de propria față, la fel de imobilă, de inexpresivă, de monstruoasă ca și a lor.

Când se trezi, cobora încă prin acea trahee. Dar din subteran venea deja o lumină care o depășea pe cea a becurilor electrice. Prin acea lumină diferită, o lumină de seară ai fi zis, din cele care-ți fac trupul străveziu, coborî băiatul ultimele trepte, simțind durere și amorțeală în membre. Când puse piciorul pe pământ, în partea cea mai de jos a scării, era dizolvat în crepuscul. Stătea în pragul unei porți prin care o priveliște uimitoare i se desfășura-n fața ochilor.

Se afla la mare înălțime, într-un edificiu de pe creasta unui munte, poate. Cerul era de o frumusețe magică, așa cum foarte rar i se-ntâmplase să vadă: galben și azur, galben și azur, nori galbeni, cu partea dinspre pământ vineție, plutind senin pe cerul azuriu, având către orizont o nuanță roz întunecată. Mai multe lune fantomatice, ca niște nebuloase alburii, răsăriseră împreună. Dedesubt se-ntindea o vale verde, cât vedeai cu ochii, străbătută de patru râuri sinuoase, sclipind roz translucid prin mătcile lor. Printre ele, pe fâșii lungi și vălurite de pajiște, se vedeau prefirate sute, mii de morminte de cristal. Capacul fiecăruia sclipea în lumina eternului asfințit, mai alb sau mai roz sau mai chihlimbariu, după

unghiul pe care-l făcea cu lumina. Un turn foarte înalt, ajungând cu micul pavilion din vârf în dreptul ochilor băiatului, se ridica, alb și vopsit pe o latură cu șofran, în centrul acelei văi. Silueta lui zveltă se-nălța dintr-o construcție de cărămidă posomorâtă, plină de funingine, ce avea acoperișul, asemenea mormintelor, transparent, susținut de nervuri metalice. Băiatul făcu câțiva pași nesiguri către râpa de stâncă deasupra căreia se afla, suspendat, castelul. Privi în abis, cu inima înfiorată: era cu neputință să ajungă jos, la morminte. Ar fi trebuit să coboare, din crăpătură-n crăpătură, din ieșitură-n ieșitură, pe steiurile verticale.

„Ceea ce vezi în fața ochilor", îi spuse marea coleopteră ce parcă fusese întotdeauna alături de el, și-n ale cărei elitre cafenii se reflecta înserarea, „este adânc scufundat în propriul tău creier. Pe cele patru râuri nu curge apă, ci patru amare și-ntunecate licori ce-și amestecă-n tine otrava: serotonină, adrenalină, dopamină, epinefrină. Privește joncile, barcazurile și caicurile ce-naintează, cu pânzele umflate și roze de amurg, pe undele lor gelatinoase. Și uită-te la cei care, venind din toate colțurile lumii, în straie din toate locurile și timpurile, cu pielea de toate culorile și părul de toate lungimile și pălăriile împodobite cu toate penele paradisului, așază mormane de flori pe mormintele poeților din vechime. Ceea ce vezi e miezul minții tale, zona din creier numită *claustrum*." Privindu-i ochii sticloși, Ivan recunoscu

marea rădașcă de pe peretele cofetăriei, din cutia de insectar de la etaj. „Vino", îi mai spuse insecta, desfăcându-și asemenea heruvimilor elitrele cafenii și dezvelind astfel foițele străvezii, pliate complicat și pline de nervuri, ale aripilor de dedesubt. Recunoscu în ele foițele sale embrionare, așa cum le văzuse în caietul de amintiri al mamei. Totul era acolo: mugurii feței sale, marile lui pleoape închise, membrele sale abia formate. Știu ce avea de făcut, căci povestea era deja scrisă și nu era nici un loc gol între creodele vieții sale. Se agață de gâtul rădaștei care, după o coborâre abruptă, zbârnâitoare, îl depuse pe celălalt tărâm.

La baza falezei izvora un fluviu larg și scurt, cu ape cafenii, din care se desfăceau apoi cele patru râuri. Băiatul o luă de-a lungul lui, trecu două poduri înguste și curând se afla între mormintele de cristal. Unele abia dacă se mai zăreau din mormanul de flori multicolore, aruncate de-a valma peste ele, pe lespedea altora erau depuse coroane și jerbe mortuare. Erau și morminte pe care se risipeau în vânt imortele, complet desicate, tragice ca niște oseminte. Pe altele vedeai doar câte-o grămăjoară de țărână. În jurul lor creștea iarbă, fragedă și țepoasă, presărată cu flori mărunte, toate cu mult mai frumoase decât cele de pe morminte, fiindcă erau vii. Prin capacele de cristal, fulgerând curcubee, se vedeau chipurile poeților de altădată. Fuseseră cândva femei și bărbați, acum erau morți, și nici măcar atât. Trupurile

lor despuiate, cu pielea lividă, cu unghiile vinete, erau scufundate într-un lichid lăptos. Fețele le erau șterse, cu ochii văluriți, ca în dagherotipurile străvechi. Buzele vinete li se mișcau continuu, ca și când și-ar fi recitat încă, pentru ei înșiși, poemele. Era tragic să fii faimos, o rușine ce se prelungea și după moarte. Rătăcind printre cei ce-aruncau flori pe capacele de cristal, Ivan își dădu seama că nu o făceau din venerație, ci din compasiune: poeții erau un neam chinuit de gândul că, asemenea melcilor, întinaseră cu o dâră sclipitoare pământul. Îi năpădeau, pioși, cu flori, ca să nu mai vadă, nici să mai fie văzuți. Un singur mormânt strălucea puternic în asfințit, pentru că deasupra lui nimeni nu presărase vreodată flori. Când ajunse la el, străbătând greu prin mulțimea carnavalescă, văzu că era singurul gol. Prin cristalul lespezii desluși, pe fundul cuvei, o vană cu un robinet și-un cadran. Pe-acolo pătrundea lichidul tulbure în care pluteau poeții.

Trecu, însoțit de marea rădașcă, prin valurile chihlimbarii a două dintre râuri și se găsi în fața clădirii de cărămidă, deasupra căreia se ridica, înalt ca un coș de fabrică, turnul. Uzina era mult mai mare decât păruse de la-nălțimea falezei. Îi dădu ocol și abia în spatele ei găsi intrarea. Deschise ușile enorme și pătrunse în umbra giganticei catedrale. Căci asta era, pe dinăuntru, clădirea! O sală gotică, ridicată pe pilaștri de piatră ultramarină, luminată de razele dispersate din vitraliile de

pe pereți, cu bolți ogivale unite la apex prin arcuri frânte. Printre nervurile acoperișului transparent se vedea cerul. Pe mozaicul întunecat de malachită, până spre iconostasul pierdut în ceturi (fiindcă se cădelnițase până atunci tămâia al cărei miros umplea sala), înaintau două șiruri negre de bănci. „Nu te tulbura, nu te pierde cu firea", îi șoptise de mai multe ori rădașca. „Poate totuși ar trebui să ne-ntoarcem..." Și chiar încercă să-l oprească, prinzându-l peste piept cu lungul ei picior dinainte. Dar Ivan voia să vadă, să afle, să știe ceea ce de fapt știa de mult, știuse întotdeauna. Se smulse și avansă printre șirurile de strane în care, din loc în loc, se reculegea câte-o siluetă indistinctă. O voce care i se păru foarte cunoscută oficia slujba într-o limbă străină. „Hari nabil at roe vazalaa, nabil roe azul...", auzea uneori, cântat parcă de undeva de departe, cu o sfâșietoare nostalgie. Alteori intonația oficiantului devenea mai aspră și mai resemnată: „Govagna mag, zu de ne maghi..." „Amaya, apaya!", striga din când în când, după care-și relua bâiguitul agonic. Și iarăși, la câteva minute distanță: „Amaya, apaya!" Băiatul înainta la nesfârșit pe culoarul ce despica nava în două, și monotonul șir de bănci nu voia să se termine. Uitase de ce se afla acolo – dacă știuse vreodată – când catapeteasma, în grandoarea și nebunia ei, se desluși cu încetul și se văzu în cele din urmă limpede ca prin sticlă. Avertismentul coleopterei nu fusese în van. Cu ultima urmă de luciditate, dar

tremurând deja din toate încheieturile, băiatul se gândi că ar fi trebuit s-o asculte și să se-ntoarcă. „Amaya, apaya!", auzi din nou strigătul ca de scopit al preotului pe când el, minuscul la picioarele peretelui, nu-și mai putea lua ochii de la strălucirea lui.

Priveliștea îi depășea puterea de a-ndura. Izbucni-n plâns fără să-și ascundă fața, fără să-și plece capul. Poate doar printre lacrimi se putea privi, printre lacrimile ce-i umpleau acum ochii și i se scurgeau pe obraji. Peretele uriaș din fața lui era acoperit în întregime de satin auriu, încrețit, făcând cute dulci și ape, ca în cutiile cu bijuterii, cu stilouri scumpe sau cu bomboane de ciocolată. Înfundate în scobituri de aceeași formă cu trupurile lor enorme, se-nălțau pe peretele de satin două statui, de zece ori mai înalte decât statura omenească. Cea din stânga, de cauciuc cenușiu, înfățișa un bărbat gol, cu trăsăturile feței greu de deslușit, dar în care Ivan își recunoscu imediat tatăl, căci îi știa așa de bine părul lipit de craniu, ochii pierduți în gol și grimasa sceptică, amară, a gurii, pe care-o ura atât când o vedea pe propriul lui chip în oglindă. Alături de el se afla statuia de ciocolată a mamei, învelită-n poleiala pe care-i erau desenate trăsăturile, buclele părului, bluza cuminte cu guleraș, încheiată până sus, fusta cu imprimeuri, ciorapii ieftini și pantofii cu toc pe care-i purta până se toceau și trebuiau dați la pingelit, până și poșeta ei plic stacojie, roasă cu totul, pe care-avea mai târziu s-o umple cu acte și poze

vechi... Era mama, tânără și frumoasă, zâmbind cu ochi încrezători unui viitor ce nu-i întorcea zâmbetul. În fața enormei catapetesme se afla, în chip de altar, o masă de operație învelită-n mușama cafenie.

Statuile erau atât de înalte, că fețele li se dizolvau în lumina galbenă a serii. Băiatul le ajungea abia ceva mai sus de glezne. Dându-și capul pe spate ca să-i poată vedea, plângea acum tare, neînfrânat, în hohote, încerca să zvârle-afară din el o suferință care-i sfârteca inima. Între timp, șirurile de bănci se umpluseră de siluetele poeților de altădată, cine știe cum evadați din mormintele lor, așezați acum unii lângă alții, chipuri livide, ochi uriași și întunecați, buze vinete mișcându-se necontenit. Lichidul tulbure în care plutiseră până de curând lăsase dâre și urme de pași pe malachitul lucios al podelei, și acum făcea băltoace sub picioarele lor. Fiecare scosese din pupitru câte-o carte ferfenițită, cea scrisă de el în epoci imemoriale, și dădeau, din filele ei pătate cu sudoare, cafea și amprente, replici murmurate preotului ascuns. Când acesta se-ntoarse către el, băiatul îl recunoscu pe Vasile Singurătate. Levita și acum, la o palmă deasupra podelei lustruite de malachită, iar în mâini avea, în loc de cădelniță, o trusă chirurgicală, plină de instrumente nichelate, înfundate-n buretele galben ce căptușea cutia.

La vederea lor, băiatul se opri din plâns. Își acceptă, își acceptase de mult ispășirea. Între marea rădașcă și

preotul de piatră, își scoase veșmintele și rămase gol în fața altarului, un tânăr firav, cu coastele ieșindu-i prin piele. Se-ntinse pe masa rece de operație și se lăsă legat strâns de membre. Deasupra lui, prin acoperișul de sticlă, se zărea cerul, cu norii lui galbeni și vineți. „Amaya, apaya", murmură cu ochii pe jumătate închiși. Poetul din vremuri străvechi desprinse din buretele trusei lama unui scalpel. Îl ridică deasupra capului, și o sclipire ca de arc voltaic lumină o clipă incinta. Apoi se-ntoarse către cele două statui hieratice, le vorbi îndelung pe acea limbă pe care-o auzi uneori în vis, și-n cele din urmă apăsă vârful lanțetei pe pieptul gol al băiatului. Ivan îi simți o clipă răceala, apoi usturimea străpungerii. Țipă scurt. Un bob de sânge-i ieși prin piele. Ca și când ar fi știut ce-o așteaptă, inima începu să-i bată cu o putere teribilă, îi spărgea coastele pe dinăuntru. Smulsă din trupul viu, concretă și animalică, plină de rădăcinile venelor și arterelor, avea să fie-nălțată triumfător către cei doi părinți, însoțită de rugăciuni de iertare. Așa ar fi trebuit să fie. În liniștea desăvârșită din sală se insinuă, mai întâi aproape inaudibil, apoi ca un murmur adânc și tot mai vibrant, zgomotul duduitor al unui motor nevăzut, un du-te-vino de pistoane alunecând unse prin cilindri metalici.

Dar nu se-ntâmplă jertfa de care se temea atât de tare băiatul. Ceva era pentru totdeauna dereglat și distrus. Bisturiul nu-și urmă traseul deasupra sternului lipsit

de apărare. Băiatul simți că legăturile-i sunt desfăcute și se ridică ametit în capul oaselor. O durere ascuțită îi persista în furca pieptului, de unde stropul de sânge alunecase pe piele, ca o linie fină ce sfârșea în buric. Se ridică de pe altar și imediat îi luă locul, pe masa plană acoperită de mușama, Vasile Singurătate. Chiar și culcat pe spate, trupul său masiv de piatră levita deasupra mușamalei însângerate. Rădașca scoase apoi un ciocan și o daltă, modelate parcă din metal lichid, și se apropie de altar. Poeții din vechime își părăsiră locurile și veniră în față, înghesuindu-se să vadă totul cât mai bine. Curând, alcătuiau un semicerc în jurul mesei de operație, atât de strâns, încât cei doi oficianți abia aveau loc să se miște. Trupurile lor goale și livide duhneau a mort și-a dezinfectant. Zgomotul de motor făcea acum să vibreze întreaga navă a catedralei ca o hală de fabrică.

„Amaya, apaya... , murmurau poeții, unindu-și vocile cu duduitul motorului, care creștea de la o clipă la alta. Coleoptera se apropie de altar și se aplecă asupra corpului ce plutea la o palmă deasupra lui. Cu lovituri de metal pe metal ce sunau strident și agonic în sala enormă, sparse cu dalta țeasta de piatră-a statuii și-i extrase creierul de piatră. Îl așeză pe podea, la picioarele imenselor simulacre. Se-ntoarse la altar și sfărâmă cu lovituri de daltă toracele masiv, din care scoase inima de piatră. O depuse și pe ea pe dulcea podea lustruită, ce reflecta norii. În cele din urmă dezveli cu grijă sexul de piatră

al statuii de sub poala hainei de piatră și-l așează și pe el, alături de inimă și creier, pe podea. Îl privi pe adolescent cu marii ei ochi compuși, dar nu era nevoie de nici un îndemn. Băiatul își șterse lacrimile, căci nu mai era vremea lor. Se aplecă și, pe când vuietul mecanic făcea să zdrăngăne vitraliile, luă creierul de piatră în palme. Îl înălță deasupra capului cât de sus fu în stare, cu fața spre cele două statui, și-l izbi din toate puterile de podea. Țăndările se-mprăștiară până la picioarele livide ale poeților, care strigară înfricoșați și lărgiră cercul. Luă inima și, după ce-o atinse o clipă cu buzele, o sfărâmă și pe ea, izbind-o de podea cu nemaipomenită furie. Ridică apoi, pe când poeții se risipeau în dezordine, încercând să fugă din clădire, sexul statuii, care avu aceeași soartă cu celelalte organe. Apoi se așeză pe pantoful pictat pe staniol al mamei și rămase acolo vreme îndelungată, cu capul în palme și suspinând.

Când înălță privirile, văzu rădașca uriașă, ce așteptase ca el să-și revină. Se ridică și aruncă o privire fugară către statuia lui Vasile Singurătate, mutilată de parcă peste ea s-ar fi scurs milenii. Nu doar trupul tragic ciuntit, ci și așchiile desprinse din el levitau încremenite deasupra mesei. „Trebuie să urci în turn", îi spuse rădașca, abia auzită prin zgomotul infernal al motorului nevăzut. „Poeții sunt deja în morminte și totul e pregătit." Înaintară pe culoarul dintre strane și urcară scara-n spirală din colțul opus altarului. Cât de ciudate erau

vitraliile în acea bazilică! Înfățișau doar planșe anatomice, porumbelul și iepurele din cartea lui de biologie, cu organele scoase din corp și pline de săgeți numerotate... Ajunseră pe acoperișul de sticlă prin care se vedea toată catedrala sub tălpile lor, și-naintară către turnul din mijloc. Deschiseră o ușă, dând la iveală o cabină de lift pentru o singură persoană. Coleoptera îi făcu semn să intre, apoi își desfăcu iarăși elitrele, își întinse aripile străvezii, ca de muscă și porni în zbor pe deasupra peisajului fantastic al văii.

Liftul îl duse încet, alunecând pe bare unse cu păcură, până-n pavilionul din vârf. Tot trupul îi era ars de plânsul din catedrală. Din vârful turnului putu vedea până la marginile lui tărâmul de o frumusețe fragedă și curcubeeană, plin de detalii ca sub o lupă foarte puternică. Văzu ciorchini de palate pe promontorii înalte, edificii cu pereții subțiri ca de hârtie, temple de marmură trandafirie și uzine cu o stranie arhitectură industrială. Văzu favele multicolore, cu șiruri de rufe întinse la uscat. De jur împrejur, între cele patru râuri de apă vie, mormintele de cristal sticleau și sclipeau în înserare ca la-nceput, dar păreau că-și schimbă, extrem de lent, înclinația. Ivan le urmări o vreme și-și dădu seama că, într-adevăr, acționate poate de motorul care făcea ca toată construcția să vibreze, se orientau foarte lent, unanim, cu fețele plane către micul pavilion din vârful turnului, în care, prizonier – căci ușa liftului nu mai era de găsit – se afla

el, el, el... Când zgomotul se opri, toate lespezile din toate părțile îi aruncau pe trup lumina amurgului, concentrată de sute și mii de oglinzi, esență de amurg, esență de esență de amurg. În vâlvătaia de purpură, trupul gol al băiatului se consumă în infinită melancolie.

Tramvaiul trecu din nou, vuind teribil, pe lângă rond, trezindu-l pe Ivan din ciudata lui anabază. Mai aruncă o privire plăcii de cupru încastrate-n soclul statuii și se desprinse din acel loc neplăcut și periculos, care-l pusese la o atât de grea încercare. O luă din nou la drum, de-a lungul șinelor de tramvai, cu mâinile-n buzunarele hainei de uniformă, încercând să nu se gândească la nimic, și mai ales la viitor. Nu voia să aibă nici un viitor. Ura balonzaidul lăsat de tatăl lui pe holul întunecos, în cuier, ura mapa cu două ziare și-un pix, aruncată pe masa din sufragerie, ura ghemotocul de bani din sertarul servantei, care se-mpuțina cum se subțiază luna de-a lungul celor treizeci de zile. Ura jupuirea de piei, la câțiva ani o dată, îi ura pe cei care-și scriau jurnalul, cu creion chimic, pe ultima lor piele. În fiecare seară, ca o rugăciune, își jura că nu va fi nicicând tată, căci pentru Ivan mama era trecutul, iar tatăl – singurul viitor.

Nici nu băgă-n seamă maternitatea unde și el venise pe lume. Deja nu mai avea chef de plimbare. Se târî de-a lungul nesfârșitului zid stacojiu privind mai degrabă la casele de pe cealaltă parte a străzii. Văzu de departe stradela Dorei, iar apoi, când se apropie de-a patra stație,

văzu și casa ei mare și tristă. Dora nu era-n curte. Banca goală și ficusul uscat, în lada lui putredă, erau tot ce se putea vedea în minuscula curte de ciment. De altfel, pe toată strada era pustietate. Se prinse cu mâinile de barele gardului de fier forjat și rămase așa, confuz și uimit, ca și când ar fi privit, dimineața,-n oglinda de deasupra chiuvetei și n-ar fi văzut pe nimeni. Era insuportabil. Casa cu marchiză deasupra ușii, cu ziduri leproase și curte meschină, era acum un cavou gol, un cenotaf locuit de nimeni. Din fotografia alb-negru, pleznită și cu zimții tociți, nu lipsea Dora, lipsea el. Așa arăta lumea când n-o vedea nimeni. Ivan nu știuse până atunci că poate-ndura atâta suferință.

Se-ntoarse cu tramvaiul și se culcă mult înainte să se facă noapte. Dar se trezi după câteva ore și, ca un somnambul, se duse la șifonier, fără să aprindă lumina, căci luna albea podeaua. Deschise ușile și, după câteva momente de pipăit printre cămăși și rochii vechi, și cele două costume ale tatălui său, și pieile lui de când era mai mic, dădu peste ultima piele. O scoase, cu umeraș cu tot, și-o duse la geam ca s-o vadă mai bine. Pielea lui de la treisprezece ani! Genunchii lui zdreliți de la căderile cu bicicleta! Lovitura cu capul de calorifer, care-i lăsase o cicatrice cu mai multe puncte de sutură pe frunte, la rădăcina părului! Urma de vaccin de pe braț! Fusese mai grăsuț pe atunci, abia după ce-și lepădase pielea se subțiase îngrijorător („Ți s-a lipit burta de șira

spinării", îi tot spunea mama). Îl amuza părul copilului de acum doi ani, mai deschis la culoare decât îl avea acum și tuns caraghios, cu breton până la sprâncene. Se schimbase mult de-atunci, când încă nu știa ce-nseamnă singurătatea. Ivan mângâie acel păr moale, cu firul subțire, moștenit fără-ndoială de la mama lui. Încercă să-și vâre mâna în mâna goală, ca un tub flexibil, a pieii și aproape că reuși, doar spre capăt nu mai vru să intre. Strânse pielea la piept, ca pe un frățior mai mic care-ar fi murit, și de care și-ar fi amintit cu duioșie. Apoi căută o pungă de plastic, găsi una cu o reclamă stupidă desenată pe ea și îndesă pielea strâns împăturită înăuntru. Merse apoi, mult mai liniștit, la culcare și dormi adânc până când mama lui îl trezi ca să meargă la școală.

A doua zi își aminti de viziunea de la statuie ca de-un vis straniu și totuși, când își puse haina de uniformă, simți impregnat în țesătura ei rară un miros vag de tămâie. Găsi și o țandără de piatră în manșeta pantalonului. Nu fusese cu totul vis, dar nici deplină realitate, se gândi el, ci a treia stare, de vrajă, de încântec, pe care, de câteva ori în viața sa de până atunci, o mai simțise nopțile, și din care se trezise înfiorat, uneori stând în picioare în mijlocul camerei, alteori în bucătărie sau în holul ce ducea la dormitorul părinților. Cum ajunsese acolo? Într-o noapte scosese două tablouri de pe peretele sufrageriei și le așezase pe cristalul mesei, cu fața-n jos. Le găsiseră părinții lui dimineața și-l treziseră îngrijorați.

Sau fusese, poate, una dintre acele reverii pe care le avea adesea când citea și-l cuprindea somnul, și se lupta să rămână treaz, să reziste acelui fluid magic, și deodată, ca un foc de artificii, țâșneau din mintea lui, cu o dulceață și-o sfârșeală și-o claritate de necrezut, străvechi amintiri ce nu păreau din viața sa, ci din altă viață, îndepărtată, fericită, pierdută pentru totdeauna, și pentru care simțea o sfâșietoare nostalgie. Da, fusese acolo, văzuse acele edificii, acei nori, acele monoplane! Își apropiase fața de chipurile acelea inexpresive, văzuse copiii ce se jucau pe fundalul zidului galben, ascultase strigătele lor de păsări în înserare!

La liceu, profesorii se perindară prin clasa lui, desfăcându-și fiecare, pe catedră, bocceaua cu noțiuni, nume și date. Ținându-și sub bancă, între picioare, punga cu ultima sa piele, Ivan încerca să creadă în tot ce i se spunea, în bătălii și-n sistemul circulator și-n țări exotice, cu impronunțabile nume de capitale. I se arătau planșe și tabele, uneori făcea el însuși experimente cu o eprubetă și o lampă cu spirt. Învârtea hidrargirul într-un bol de porțelan, amuzat cum se rupe-n bobițe care-i reflectă chipul, apoi îl combina cu pudră galbenă de sulf. Privea placid vectorii de forță desenați pe tabla neagră, șterși cu buretele și iar desenați, cu formule bizare alături. Toate se voiau explicații, toate spuneau cum și din ce era făcută lumea. Asta era realitatea, și nu exista nimic în afară de ea. Băiatul nu punea la-ndoială ce auzea la

ore, dar ar fi vrut să întrebe totuși altceva, care i se părea de departe mai urgent și mai prețios, pentru el, măcar. Ar fi vrut să știe dacă lumea pe care profesorii i-o descriau în atâtea detalii ar fi existat și dacă el nu s-ar fi născut niciodată. Dacă existase înainte de nașterea lui și-avea să existe și după ce va muri. Iar dacă la aceste întrebări n-ar fi primit drept răspuns decât un zâmbet de compătimire, ar mai fi vrut să-ntrebe dacă lumea ar exista și dacă nici un om nu s-ar fi născut vreodată. Dacă n-ar fi existat nimic viu și sensibil, măcar atât de viu ca microbul cel mai rudimentar. Ivan nu putea înțelege cum exista un continent unde nu fusese și n-avea să ajungă niciodată. Cum reușeau să respire oamenii pe care nu avea să-i întâlnească niciodată. Și credea că fiecare obiect pe care-i cădeau ochii apărea chiar atunci din neființă, de parcă privirea lui peste ele ar fi fost la fel de importantă ca moleculele și atomii din care era alcătuit. Ar exista oare lumea, se întreba, dacă n-ar fi fost nimeni care să pronunțe cuvântul „există"? De câte ori se gândea la toate astea, Ivan nu-și putea reprezenta lumea decât ca pe o-nchisoare teribilă, o fotografie în care nu poți nici măcar clipi, nici măcar întoarce capul, o carte în care spui mereu aceleași cuvinte și faci aceleași gesturi de câte ori cititorul o deschide, o boabă de chihlimbar în care înțepenești etern, asemenea unei himenoptere năclăite, cine știe când, în ambra densă și neiertătoare.

Noroc că existau și recreațiile cu drumurile la toaletă, unde colegii fumau, râdeau tare și vorbeau despre fete, despre ce gust au sfârcurile lor roz-pale și cum arată ele între picioare, cu jocurile improvizate de fotbal și cu groapa de sărituri în lungime din spatele liceului. Stând în fund pe marginea ei, cu picioarele-n nisip, Ivan nu-și mai scoase în acea zi cartea de versuri din buzunar. Îi lăsă pe poeții morți să odihnească-n cuvele lor sigilate cu lespezi de cristal și presărate cu flori funerare. În loc de poemele care-l exaltau atât altădată, începu să rostească încet, pentru nimeni, vorbele stranii ale slujbei din catedrală, pe care și le amintea atât de bine: „...hari nabil at roe vazalaa, nabil roe azul...", întrerupte din loc în loc de strigăte slabe, ieșite parcă din alt laringe decât al său: „Amaya! Apaya!"

După școală coborî la a patra stație și intră pe străduța Dorei. Avu iarăși șocul să nu vadă-n curtea casei pe nimeni. Lumina și umbra-și disputau clădirea după o linie precisă, oblică. Leandrul, în colț, era ca un băț de chibrit consumat până la rădăcină. Urcă împovărat de tristețe cele câteva trepte și rămase-n pragul ușii. Nu-și dăduse niciodată seama până atunci cât de mare era intrarea. Clanța îi venea în dreptul ochilor, soneria abia dacă putea fi ajunsă cu mâna înălțată deasupra capului, iar marchiza art-nouveau, deasupra, cu fâșiile ei de geam lipsă, părea la o înălțime copleșitoare. Ivan împinse cu greutate poarta pe care vopseaua stacojie se

jupuia și cădea pe pragul cenușiu și pătrunse din nou în marea întunecime. Ușa se trânti, zdrăngănind din geamuri, în urma lui. Nu mai găsi întrerupătorul, oricât bâjbâise cu degetele pe peretele zgrunțuros, ca de peșteră. „Da, e o peșteră, casa asta e o peșteră", își spuse, ca și când un gând vechi și obscur i s-ar fi limpezit deodată. Între câteva abia zărite luciri argintii (ibricele și tăvile risipite prin casă, își aminti Ivan) licărea pe podeaua holului, acolo unde-o lepădase Dora, spirala teniei de aur. În câteva minute, ochii i se obișnuiră cu întunericul și începu să perceapă înserarea curgând timid prin ochiurile de geam, vălurite și murdare, ale porții și lucrurile pe care lumina ei prefirată, distilată, gingașă, asemenea celei ce trece prin degete când protejezi flacăra lumânării, le atingea: încăperea foarte înaltă, candelabrul din tavan, măsuțele cu vase de metal, canapeaua... Dora nu era nici aici, așa că nu putea fi decât într-una dintre camerele de dincolo de ușile de bătrân abanos. Erau șase uși așezate asimetric în jurul holului. Se apropie și deschise una la întâmplare. Era luminată ceva mai bine decât holul, pentru că seara intra acolo prin galbenul poros al ziarelor vechi cu care erau astupate ferestrele. În cameră erau trei bătrânele în capoate spălăcite, care-l priveau cu fețe de surori gemene. Una-și duse mâna la gură, dar băiatul nu-i așteptă strigătul slab, ci închise ușa fără o vorbă. Ușa cealaltă de pe același perete dădea către o mică sală în care,

pe un cub de piatră, stătea o fetiță plictisită, într-o rochie roz-sidefie. Altă cameră era o sală de baie cu pereți de faianță, atât de rece și antiseptică, încât părea desenată. Într-a patra, într-un teribil damf de medicamente, moțăia un bătrân în halat de spital, pe un scaun, la fereastră, privind afară către un peisaj cu case vechi și arbori negri, totul în lumină uleioasă de amurg. Pe pervaz era o cutie de nichel pe al cărei tifon se odihneau câteva seringi. Deschise ușa ultimei odăi și rămase contrariat, zâmbind ne-ncrezător, în prag.

Pentru cei din lumea visului, lumea reală e cel mai neverosimil tărâm. Pentru morți, cei vii sunt monștri cu ochi strălucitori. Dar cum sunt păsările văzute de pești, cum arată peștii văzuți de păsări? Dincolo de ușă era o cameră de adolescentă, și-n vârful patului stătea turcește Dora, în tricoul gălbui în care-o văzuse prima dată și-n pantaloni scurți cu franjuri, pe fundalul peretelui plin de poze cu actori și cântăreți, dintre care pe câțiva îi știa până și el. Arăta ca un băiețel cu părul roșu zbârlit, cu cercei modești, două boabe mici de aur așezate, ca două buburuze, pe lobii urechilor. Avea în poală o carte, un manual, probabil, fiindcă băiatul crezu a deslușì în ilustrațiile pe care le vedea invers niște vagi organe anatomice. Nici măcar părul fetei nu mai arăta atât de spectaculos ca afară, în curte, pentru că lumina tulbure, lăptoasă care venea de pe fereastră (acoperită și ea, dar nu de ziare, ci de o perdea de un bleu cenușiu)

îi reducea din strălucire, dând în același timp chipului și brațelor Dorei o paloare mată de porțelan.

„Te-am auzit", i-a spus imediat, zâmbindu-i larg, „era vai de tine dacă nu veneai!" Și, aproape imediat, pe când se ridica din patul vraiște (parc-ar fi fost al lui, se gândi Ivan: cearșafurile atârnând pe jos și salteaua pe jumătate despuiată) ca să-i vină-n întâmpinare: „Văd că mi-ai adus!" Ivan puse pe pat sacoșa ordinară de plastic, umflată până la refuz, cu gura acoperită de un pulovăr de-al lui pe care nu-l mai purta. „Da, asta e." Stăteau amândoi pe marginea patului, cu punga între ei. Totuși, nu scoaseră imediat pielea, ci sporovăiră o vreme despre ce auzise Dora de curând la radio, ceva nu prea clar despre un film căruia i se refuzase un premiu din cauză că regizorul făcuse niște afirmații... Se pare că totuși presa îi răstălmăcise cuvintele... Oricum, ca de obicei, băiatul n-o mai asculta, doar dădea din cap din când în când și mai zicea și el câte ceva care putea fi luat oricum, dar de data aceasta părea că nici ea nu se mai ascultă, că e cu gândurile aiurea, că e ca atunci când, în filme, poate chiar în filmul despre care vorbeau, doi amanți se găsesc singuri într-o cameră de hotel, dar nu se-mbrățișează imediat, ci, pe de-o parte, netezesc puțin drumul către actul brutal-senzual turnându-și o băutură și vorbind câteva minute despre fleacuri, iar pe de alta savurează amânarea, se bucură de tensiunea trupurilor deocamdată-nfrânate, știind amândoi ce va urma, până

când dorința devine insuportabilă și urgentă, și-atunci hainele cad jupuite de pe trupuri și pielea se dezvelește în toată magica ei căldură și strălucire. Când fata tăcu câteva clipe, Ivan vru să spună și el ceva, o absurditate pe care-o auzise din conversația de seară a părinților, dacă furculița se așază cu dinții-n sus sau în jos lângă cuțit când pui masa, dar Dora continuă câteva clipe, peste el, ca și când el n-ar fi spus nimic, și-n cele din urmă o lăsă și ea baltă. „Hai s-o vedem", spuse dintr-o suflare, ca și când ar fi rostit un adevăr cinic și crud, așteptându-se să scandalizeze. „Bine", răspunse Ivan, mult mai tulburat decât ar fi crezut, de parcă fata i-ar fi cerut să se descheie la pantaloni, și scoase pulovărul din gura sacoșei. Pielea moale, cu vreo două alunițe și câteva firișoare de păr, apăru în falduri mărunte, cum era împachetată, iar când o traseră afară se desfăcu ca o armonică între ei. Ivan o-ntinse pe pat, cu picioarele atârnând peste margine. O mână întoarsă pe dos, ca mâneca unei cămăși dezbrăcate neglijent, era acum undeva prin cutia toracică, iar băiatul, care mai manevrase de câteva ori pielea rebelă, o scoase de-acolo vârându-și brațul în ea. Îi luă apoi un timp să scoată fiecare deget în parte, cum ar trage afară degetele întoarse pe dos ale unei mănuși. Dar în fine, acum erau toate unghiile la vedere, lucioase și cu puțin negru sub ele. Părea că Ivan însuși, dezumflat, zăcea gol pe patul dezordonat al Dorei.

„Deci e adevărat", spuse fata ca pentru ea, privind pielea, pe care nu îndrăznea s-o atingă. Ochii i se plimbau peste părul lucios, fața fără ochi, dar cu sprâncenele băiatului, gura ca o tăietură între buze livide, umbrite încă de un puf de mustață, pieptul cu sfârcuri mici și urma coastelor ceva mai deschisă la culoare, pântecul suplu cu buricul împletit strâns, penisul și scrotul într-un păienjeniș de păr diafan, cumințI și nevinovate, coapsele turtite ca și gambele, călcâiul și talpa aspre, unghiile netăiate la timp. Întinse în cele din urmă mâna și o așeză pe piept, între sfârcurile palide. Băiatul vedea, prin tricoul subțire, ridicat peste sânii mici, cât de tare îi bătea inima. Din nou îl străbătu un fel de oroare: ce făceau ei acolo? Se simțea ca un trădător care-ar fi trecut peste liniile frontului o hartă prețioasă, pe care-acum inamicul o citea pregătindu-și atacul devastator. Dora citea pielea întinsă-ntre ei, descifra harta aluniței și-a firelor de păr, și-a juliturilor din genunchi, cotele altimetrice și curbele de nivel ale fostelor articulații, ale fostelor centuri, scapulară și pelviană. Citea ca o oarbă, trecându-și vârful degetelor peste toate denivelările, evalua grosimea și moliciunea acelui pergament, gâfâia, încinsă de dorință, pe măsură ce mângâierile ei deveneau mai îndrăznețe. Căci în curând nu-i mai ajungeau buricele degetelor, ci netezea pielea cu toată palma, apuca și strângea, transpirată, mâinile și picioarele tubulare și-și vâra brațele până la umeri în spărtura spatelui,

prin care se vedea fața interioară, gălbuie, a pielii. „E adevărat", mai spuse o dată după ce se liniști, apoi rămase tăcută, roșie cum Igor n-o mai văzuse, în camera care parcă se strânsese deodată în jurul lor. Băiatul știa scena asta, o știa prea bine, știa de asemenea ce-avea să urmeze. Știa de pildă că în final, înainte de-a pleca, avea să pună o întrebare prostească, și-și amintea râsul Dorei la nedumerirea lui, râsul ei în hohote. Dar fata stătea deocamdată pe marginea patului, răsucindu-și pe deget sârmele de cupru ale părului, privind în jos și cuprinsă iarăși, ca data trecută, de un impuls pe care nu și-l putea stăpâni. „Ivan", spuse și tăcu. Îl luă apoi de mână și-l privi în ochi. „Vreau să fac ceva, te rog să nu spui nimic, orice-ar fi." Camera-i strângea acum, împingându-i unul spre altul. „Întoarce-te cu spatele și să nu te uiți până nu-ți spun eu." „Bine", zise el și se ridică de pe pat. Merse la geam, și abia când văzu că afară doar o linie galben murdar mai contura acoperișurile bizare, turnurile, cupolele și fleșele cartierului de case străvechi, își dădu seama cât de mult se întunecase și-n cameră. În spatele lui auzi vagi zgomote, fâșâieli și frecări de pânză pe piele, și deodată-și dădu seama că Dora se dezbrăca acolo, la doi pași de el, nu putea fi nimic altceva. Băiatul avu deodată viziunea fetei goale și, în loc să se simtă stânjenit, zâmbi larg. Îl distra, îl bucura nespus, își imagina desenul ei grațios, întreg numai fragilitate. Iubea la ea tot ce era altfel decât el, strălucirea tinereții ei,

nepăsarea și candoarea cu care se prostea, tricourile și pantalonii ei scurți cu franjuri, cerceii mici de aur din urechi. I-ar fi plăcut s-o vadă în detaliu, să se mire de diferențe, s-o atingă peste tot cu neîncrederea și bucuria cu care-ar atinge o ființă de pe fața cealaltă a lunii.

Curând, zgomotele se făcură mai grave și mai vibrante, băiatul nu mai înțelegea ce se petrece. Peste ele se suprapuse deodată și vuietul îndepărtat al tramvaiului, care făcu să tremure ușor pereții. Își imagină fulgii de tencuială ningând sclipitor pe dinafara casei, ușori ca puful de molie ce-ți rămâne pe degete după ce-ai simțit zvâcnetele puternice ale fluturelui de noapte în pumn. De câte ori trecea tramvaiul, casa se mai dezgolea puțin de straiul ei fărâmicios, fâșiile de geam colorat zbârnâiau și se fărâmițau în cadrele lor de fier negru și-apoi încremenirea ei de fotografie veche, cu emulsia crăpată și zimții tociți, redevenea desăvârșită. Cum era și acum, când orice zgomot din cameră se stinsese. „Gata", sună în adâncul din spatele său o șoaptă în care timbrul fetei abia dacă se mai distingea. „Poți să te-ntorci." Ivan însă mai rămase la geam câteva clipe, ca și când fie că n-ar fi auzit, fie că n-ar fi fost pregătit încă pentru imaginea de vis care, presimțea, avea să-i rămână-n minte pentru totdeauna. Se-ntoarse doar când simți o mână atingându-l pe umăr.

Fantastică, spectrală, înmărmuritoare imagine! Stătea față-n față, în miezul odăii, cu un băiat gol, brunet, cu

pielea palidă, ai cărui ochi enormi, chiar și-n leasa densă-a penumbrei, sticleau verde-ntunecat, ca dintr-o altă lume. Gura-i era ca o tăietură de operație între buze mai palide decât pielea. Dacă acea ființă încerca să zâmbească în felul oamenilor, îi ieșea greșit și-i dădea un aer de sumbră ambiguitate. „Ce zici?", șopti spectrul cu vocea Dorei. „Mi-ar fi stat bine ca băiat, nu-i așa?" Își privi palmele gălbui, apoi și le trecu peste pieptul ce nu-i ivea prea tare sânii mici. „Nici măcar nu e prea mare diferență..." Și apoi, amuzată: „S-ar putea spune că te-am împăiat cu mine însămi! Sper că nu te superi." Apoi se-ntoarse și-ncepu să se plimbe prin cameră mângâindu-și mai departe umerii, șoldurile, aplecându-se să-și privească noii genunchi, noile glezne... Ivan nu făcuse, de când se-ntorsese spre ea, nici o altă mișcare. Era pietrificat, ca victima-n fața călăului, mintea-i devenise înceată, înțelegerea imposibilă. Renunță și la gesturi, și la cuvinte, ca la niște coji care mai curând l-ar fi ascuns decât să-l reveleze. Cu fiecare clipă scursă, umbra în odaie se densifica, galbenul stins devenise de mult stacojiu, iar stacojiul, diluat de lumină de lună (căci luna răsărise de câtva timp, ca o unghie subțire, foarte strălucitoare, deasupra acoperișurilor), trecea în transparența catifelată a păcurii. Era seară adâncă, una dintre acele seri din adolescență pe care le duci apoi cu tine, cu o perseverentă melancolie, prin toate anotimpurile și peisajele vieții tale.

Ivan trebui să se-ntoarcă încă o dată și să stea la fereastră mai mult decât la-nceput, ca s-o regăsească pe Dora îmbrăcată din nou în același tricou galben pal și-n pantaloni scurți. Doar părul ei rebel, pieptănat acum mai cu grijă, părul ei roșu cu firul sârmos care-l amuza atât de mult pe băiat, era acum puțin mai îmblânzit, parcă. „De ce stăm noi pe-ntuneric?", zise fata, și aprinse deodată lumina. Abia atunci Ivan își ieși din starea de-ncremenire și tulburare în care fusese întreaga seară. Deveni iar conștient de camera banală, cu susu-n jos, a prietenei sale și de enorma lume din jur. Luă pielea abia dezbrăcată de Dora de pe podea, o înfășură strâns și-o vârî la loc în pungă, o acoperi cu pulovărul deșirat și apoi tăcu, stând pe marginea patului și privind cum ea își aranja din nou părul care nu voia să capete o formă. După un moment de ezitare, se hotărî brusc să-i pună întrebarea pe care nu i-o putuse pune niciodată mamei sale, peste farfuriile cu ostropel sau cu supă de pasăre, și care-l frământa de ani de zile, ca pe toți băieții de seama lui. Îi spuse cu glasul deodată tulburat de emoție: „Dora, pot să văd și eu o piele de-a ta?" Fata se opri din pieptănat, încercând să-nțeleagă ce vrea să spună Ivan. Avea acum exact expresia de onestă nedumerire a fiecărei mame căreia colegii lui îi puseseră întrebarea. „O piele de-a mea?", întrebă, ca și când ar fi sperat că n-a auzit bine. „Da, le ții și tu tot pe umerașe, în șifonier, sau unde le ții?", mai îndrăzni el să zică, tot mai speriat

și mai nedumerit de expresia ei de consternare. Și-atunci Dora izbucni în râs, în hohote de râs, ca și când ar fi văzut o comedie burlescă în care oamenii se bat cu tarte cu frișcă. „În șifonier? Pe umerașe?", repeta, ca și când niciodată n-ar fi auzit ceva mai comic și mai grotesc. „Ești un prost!", îi strigă, și Ivan se-nveseli și el deodată de râsul ei, uită ce-a întrebat-o și râseră multă vreme împreună. „Prostule, m-ai făcut să râd, ce ți-a venit?", spuse fata ștergându-și lacrimile care i se scurseseră printre pistrui. „Hai să ieșim, te conduc până-n stație."

Ivan credea sincer că Dora nu putea respira decât în aerul special, auster al casei și curții ei. N-o văzuse niciodată în altă parte, pentru el ea era un fel de organ vital al casei. Nu puteai vedea un corp fără inimă, nici o inimă vie în afara trupului în miezul căruia bătea. Cu seri în urmă, fusese înspăimântat să n-o găsească acolo, pe banca din curtea de ciment: casa i se păruse atunci o epură, o abstracțiune pătrunsă în lumea lui de praf și moloz și frunze și carne. Să iasă acum împreună cu Dora, să treacă de grilajul negru și să pășească pe stradă i se părea imposibil, ca și când un personaj dintr-un film ar fi căpătat deodată conștiință de sine și s-ar fi strecurat afară din lumea lui bidimensională. Îndesă punga cu pielea în geanta de elev și ieșiră, trecând prin holul rece, tencuit în calcio-vecchio, pe marea și greaua poartă de la intrare.

Se plimbau acum, încet, de mână, prin noaptea caldă, pe strada liniștită. Șinele de tramvai luceau stins sub

iluminația gălbuie-a orașului. Casele își egalizaseră paloarea și păreau că se umflă și se dezumflă ușor, ca și când ar răsufla, asemenea unor madrepori pe fundul oceanului de aer. Câte-o rafală de vânt cald, prevestind vara care nu mai era departe, le flutura părul peste tâmple și obraji, încât trebuiau apoi să și-l netezească la loc trecându-și degetele subțiri prin el. Să se plimbe cu Dora de mână era pentru băiat mai mult decât putea îndura. Se dizolva în substanța crudă a fericirii. Își vorbeau și-și zâmbeau, nimic nu mai avea nici o importanță, nu mai era nimic de făcut, nici de trăit, nu mai era nevoie decât ca acel moment să dureze pentru totdeauna. În fața lor, oriunde-ar fi mers, și chiar dacă s-ar fi-ntors din drum, ardea pe cer unghia lunii, pe care băiatul o iubea atât de mult. O văzuse schimbându-și fazele de-atâtea ori în ultimele luni, secționată de crengile arborilor labirintici, ascunsă pe jumătate după dementele cupole, emisferice și tronconice, ale orașului, răsfrântă-n ochii oamenilor și-n ochii câinilor și-n ochii moliilor și-n ochii păianjenilor din plasele lor sclipitoare. Umerii celor doi se atingeau din când în când și, ca-ntotdeauna în momentele de levitație și extaz, sau de cruntă nefericire, ceea ce-ntr-un fel straniu era unul și-același lucru, băiatul văzu scena de sus, ca-ntr-o pictură sau ca-ntr-o diorama în care Dora și el erau cei mai frumoși copii din lume. Mergeau atât de încet, încât tramvaiul trecu pe lângă ei de trei ori, aproape gol la

acea oră, urlând din răsputeri și stârnind praful, până când ajunseră în fața cinematografului părăsit. Piațeta din fața lui era puternic luminată și complet pustie. Umbrele li se întindeau acum în față atât de net desenate pe asfaltul prăfuit, reale până la obsesie și delir, încât ei înșiși păreau acum umbrele verticale ale propriilor umbre. „Cinema SERI ALBASTRE", spuse ea, „ce nume frumos, ce nume trist... Ai mei m-au adus aici de la trei ani, mama mă ținea-n brațe și-mi citea scrisul... Nu-nțelegeam nimic, vedeam doar niște capete uriașe, niște case, marea..." „Unde sunt ai tăi?", o-ntrebă Ivan, dar ea nu răspunse. Clădirea părea un crematoriu decorat cu sinistre altoreliefuri. Se uitară-n vitrinele cu poze scorojite, fata recunoscu toți actorii și actrițele, deși mulți jucaseră-n filme cu mult înainte ca ea să se fi născut. Frumusețea femeilor acelora alb-negru, în taioare și ciorapi de plasă, stând mereu în poziții studiate, era una posibilă doar acolo, în pozele înecate, în lacul lor negru, pleznit, în contorsionarea la colțuri a lumii lor plane. Nu erau femei, erau Ispita, Durerea, Voluptatea, Ruina, Remușcarea. Sânii și pubisurile lor pândeau acolo, sub pânzele aspre ale lenjeriei și bluzelor și taioarelor în care erau învelite. Bărbații, cu părul lor dat cu ulei și lipit de țeste, cu ochii lor de cuceritori sub sprâncenele rugătoare, le capturau, le imobilizau, le injectau cu veninul lor sidefiu, dar știau prea bine când trebuie să se desprindă ca să nu fie devorați fără milă.

Intrară în sala cu șiruri de scaune negre, numerotate, se așezară undeva la mijloc și se prinseră din nou de mână. Deasupra, pe tavanul baroc, mucegăite până la obscurizare aproape desăvârșită, încă se vedea o mare frescă ce trebuie să fi fost cândva limpede și strălucitoare ca proiectată de o camera lucida. Rămaseră așa, în întunericul aproape deplin al sălii, prefăcându-se că văd, cu adevărat, un film împreună. Chiar dacă s-ar fi proiectat atunci un film, pentru ei n-ar fi fost nici o diferență, nici n-ar fi observat, poate. Podelele duhneau a petrosin și trozneau ușor sub pantofii lor, căci sub scaune erau presărate, pietrificate de ani de zile, coji de semințe. După o vreme nu mai simțiră nici mirosul de gaz lampant, nici damful unanim al lumii. Nu se mai percepeau decât unul pe celălalt.

Se ridicară după multă vreme și ieșiră-n noaptea deplină, vântoasă. Arborii foșneau acum puternic și părul li se-ncâlcea și li se-amesteca în vârtejurile de praf. Băiatul nu luă tramvaiul de-acolo, ci se-ntoarseră împreună spre casa ei. Mergeau acum și mai încet ca înainte, aproape că opriseră mersul stupid, progresiv și egal, al timpului și-al perspectivelor mereu schimbătoare-ale străzii. De minute bune fata nu mai scosese nici o vorbă, mergea privind în jos, preocupată de un gând pe care băiatul aproape că-l vedea, cu noile lui puteri premonitorii, și se-ntrista și el tot mai mult. Fusese prea mult, prea greu pentru amândoi. În fața casei, ea

îl îmbrățișă deodată, rămânând mult timp cu obrazul pe umărul lui. Apoi îi spuse, privindu-l în ochi: „Să nu vii săptămâna viitoare. Nu m-am simțit prea bine în ultimul timp. Și mai bine-ar fi de fapt... să nu mai vii deloc, Ivan." Se desprinse de el și intră-n curte. Urcă treptele și se mai întoarse o clipă-n pragul masivei uși de la intrare, sub marchiza cu lujerii ei art-nouveau care-i făcea silueta mai fragilă, mai trecătoare și mai tristă. Leul de piatră, lângă șoldul ei, își arăta prima dată ferocitatea. „Ne oprim aici, da? Cât încă e atât de frumos." Și, fiindcă el nu spunea nimic, adăugă aproape inaudibil: „Eu nu sunt un băiat cu sâni, Ivan", și-nchise ușa după ea, făcând ca sclipitoare coji de tencuială să ningă din nou în aerul deja răcoros.

Mai târziu nu mai vru să-și amintească de acea noapte. Se-ntorsese acasă pe jos, cărându-și servieta umflată până la refuz și plângând în hohote, și totuși știind, pentru că aripa dinspre viitor îi creștea tot mai mult, ajungând aproape la fel de viguroasă ca și cealaltă, că lucrurile nu se sfârșeau acolo, că încă mai avea câteva guri de aer până la teribila explozie finală, a cărei lumină o vedea limpede acum, fără s-o înțeleagă încă. Pe drum se opri lângă statuia în levitație, pe care-o împinse din nou, încetișor, cu degetele, ca s-o vadă cum oscilează pe perna ei elastică de aer. Poetul era acum un mare mutilat, cu spărturi tragice în dreptul țestei, al pieptului și-n josul pântecului său de piatră. Așa avea

să rămână pentru totdeauna, dar nimeni în afara lui Ivan n-avea să observe vreodată teribilul vandalism. Era soarta statuilor, înălțate pe socluri ca să dispară din ochii celor ce umblă pe pământ. Șterse iar, cu amândouă palmele, cocleala de pe placa de cupru și de data asta putu citi o inscripție care i se păru la-nceput enigmatică și absurdă. Pe tăbliță scria cu litere neobișnuite, antice, desenate cu echerul și compasul: „CUM NINGE SOARTA?" Dar își aminti imediat – și atunci îl copleși din nou plânsul – poemul faimos, care se încheia astfel, al lui Vasile Singurătate. Era cel pe care-l recitise de curând în caietul de amintiri al mamei sale, versurile scrise caligrafic cu creioane colorate și ornamentate cu păsări, fluturi și flori, așezate față-n față cu pielea lui străvezie de când era doar un făt în pântecul ei:

Cum cade seara? Seara cade încet.
Soarele se împăturește ca un șervețel.
Muște mari și ochioase întind indiscret
Hărți de război pe copac și hotel.

Apoi vin păianjenii și crabii regali.
Ei țes o pânză deasă pe inimi și pleoape.
Sufletele transmigrează în creieri egali
Pun stele reci pe transparente întinderi de ape.

După alte două strofe ce vorbeau de râuri magice și de morminte de cuarț, și de concentrarea dementă-a

amurgului în vârful unui turn, poetul încheia cu versurile pe care orice școlar le știa pe de rost și le repeta mecanic când era scos la lecție, tocmai pentru că erau absurde ca numărătoarele din jocurile lor:

Cum ninge soarta? Soarta ninge tăcut
Peste și, peste nici, peste iar, peste dacă.
Le acoperă cu o niciodată de lut
Premonitorie și paradisiacă.

Merse în spatele statuii și nu mai găsi nici o ușă acolo. Soclul era neted și uniform în umbra deasă. Drumul către valea poeților morți era pierdut pentru totdeauna. Încetul cu încetul, pierdea toate drumurile. Înainte să plece, îl mai privi o dată pe poetul din vechime, marele său prieten, din nou încremenit în desuetudinea și lividitatea sa.

O luase apoi pe jos pe lângă zidul stacojiu al maternității, acum negru ca smoala în lumina slabă a nopții. De la toate ferestrele venea plâns de copil. Mamele erau treze și-și plimbau nou-născuții prin camere, cântându-le, ținându-i la pieptul lor, cu căpșoarele pe umerii goi. Ar fi tras din nou plăpumioara pântecului lor peste ei, ca să-i apere de lumea ce-avea până la urmă să-i ucidă. Le-ar fi acoperit din nou fețele cu batista ușoară a placentei lor. Mamele nu mai dădeau nici un spectacol în cinstea lui, singurul trecător de pe strada pustie, îl abandonaseră și ele ca și Dora, ca și poetul din vechime.

Ivan se simțea din nou cel mai singur om de pe pământ, încă mai singur ca înainte, pentru că avusese-ntre timp experiența amară a fericirii. Nu se mai opri să privească insectarele din vitrina cofetăriei, cu gândacii și lăcustele și himenopterele lor de ciocolată învelite-n foițe strălucitoare. După ușa de sticlă stătea Filipa, rotundă și mărunțică, în halat alb, cu ochi placizi de rumegătoare. Poate că nu ieșea niciodată din mireasma de ciocolată a lumii ei, poate că nu putea respira decât acel aer înmiresmat, impregnat în părul și pielea și veșmintele sale. Cu coada ochiului, băiatul văzu că vânzătoarea-l petrece cu privirile și-i face un foarte timid semn de adio din degete. Dar noaptea amesteca deja umbrele și lumina galbenă din becurile ce se-nșirau, la mari distanțe, de-a lungul străzii.

Ajunse acasă târziu, și casa părea pustie. Scoase pielea din sacoșă și-o netezi pe pat. Păstra ceva din mirosul ei, pe care-l simțise când îl strânsese în brațe. O așeză pe umeraș, în șifonier. Și-i imagină pe-ai lui dormind unul lângă altul cu fața-n sus pe cearșaful încrețit, de satin, adânciți în saltea și-ntr-un vis comun, ca un rege și-o regină, ca masculul și femela unor insecte fantastice. Străini de viața lui și îndepărtați. Camerele casei lor erau goale, și la toate geamurile se vedea luna. Mereu îi plăcuse să se plimbe noaptea prin casă, în lumină de lună. În acea noapte stătu până dimineața, fără să aprindă nici un bec, încercând din răsputeri să nu-și amintească

nimic din seara care trecuse, deși, îi sărea-n minte mereu și mereu, fusese singura reală, mai mult, singura adevărată. Nu-și mai putea-nchipui cum trăise înainte s-o întâlnească pe Dora și nu știa cum ar fi putut trăi fără ea. Stătu multă vreme la geam, se culcă apoi, încercă să adoarmă, își recită poemul lui Vasile Singurătate, își reluă rătăcirea dintr-o cameră-ntr-alta... Durerea era acum mai suportabilă, sedată de serul liniștitor al nopții. Ar fi trăit numai noaptea, într-un edificiu imens, plin de apartamente necunoscute. Ar fi trecut din camere-n camere, s-ar fi apropiat de paturi și ar fi privit de foarte aproape fețele adormiților în lumină albastră de lună, ar fi căutat prin dulapuri după teancuri de poze vechi în pungi soioase de plastic, ar fi pipăit cămășile și bluzele și puloverele împăturite unele peste altele în șifoniere mirosind a naftalină... Și-ar fi vârât mâna până la umăr în spatele lor ca să scoată de-acolo lucruri ascunse, rușinoase, pe care totuși locuitorii acelor odăi le foloseau cu voluptate, ar fi deschis larg ușile cu oglinzi ale bătrânelor șifoniere, dând la o parte, cu silă, eternele piei ale bărbaților, spânzurate între costume și fulgarine, ar fi intrat în săli de baie cu căzile îndoliate de-o dâră de jeg ancestral... Și asta ar fi fost mereu și mereu, pentru totdeauna, viață de animal nocturn trecând din camere-n camere, din spații în spații, din vieți în vieți, în afara oricărei adieri a timpului, căutând ceva nedeslușit și care nu putea fi acolo, fiindcă era adânc sub

pleoapele celor adormiți. Își aminti cât de-nghețat era holul liceului, în noaptea-n care fusese închis acolo, în lumea aceea de marmură funerară. Nu mai exista nimic în afară de rotundele lui coloane, băncile lui de piatră, scările monumentale ce duceau la etaj, aerul veșted și-ntunecat care-l umplea până sus. Canelurile rectangulare de pe pereți. Vinele minerale ale marmurii. Sinistrele candelabre atârnate-n tavan. Și nici un zgomot, nici o mișcare, nici o intruziune din universul gigantic de-afară. Rătăcise atunci toată noaptea prin spații săpate-n piatră, în singurul gol carstic dintr-o lume compactă de piatră întinzându-se-n toate direcțiile la nesfârșit.

Timp de aproape o lună, Ivan nu mai trecu pe la Dora. Rezista cu o anume voluptate (mizerabilă și nespus de tristă) dorinței teribile de-a coborî în stația ei. De câteva ori chiar coborâse, dar n-avusese curaj să intre pe stradă. Așteptase tramvaiul următor și-apoi, când tramvaiul pornise și unghiurile ascuțite ale străzilor începeau să se schimbe, încerca să prindă cu privirea măcar o bucățică din acoperișul negru al bătrânei case. Era deja vară, foarte curând avea să vină vacanța, pentru care băiatul nu era pregătit și la care se gândea cu oroare: avea să moară de singurătate în lunile alea goale, de care se temuse întotdeauna. Ura încremenirea zilelor nesfârșite în care citea de dimineață până seara, zvârcolindu-se-n patul cu cearșafuri leoarcă de transpirație și-apoi, când se răcorea, ieșea singur pe străduțele cartierului, dizolvat în

acizii singurătății, dorindu-și intens să nu se fi născut niciodată. Încă de-acum, serile, era foarte rău. De când se-ntuneca aerul în odaie, inima începea să-i bată puternic, de parcă trupul lui ar fi avut o conștiință și amintiri proprii, deosebite de-ale sale, pe care-ncerca din răsputeri să le uite. Irepresibila durere declanșată de lumina-nserării îl aducea iarăși în vârful turnului din valea cu morminte de cristal, îl ardea iarăși de viu, seară de seară, în limbile de ambră și aur ale erotopatiei. Fiecare carte citită – și citea mai ales poeți, poeți de demult, torționari ai minților nefericite – era o lespede de cuarț îndreptată spre carnea și pielea lui. Seara se răsfrângea-n ea și lumina ei concentrată îl ulcera interior. Dar acum mergea încă, măcar, la liceu, pierdea acolo, stupid și inutil, o bună parte din timp, pe când la vară tortura avea să fie întreagă și numai a lui, imposibil de desprins de el însuși, cum cei din infern, în infinitatea de-o clipă a durerii fără speranță, devin până la urmă propriul lor urlet.

Într-o pauză de după ora de istorie, în care profesoara cu coc bătrânesc le vorbise despre imposibile fapte petrecute înaintea nașterii lui, adică înainte de-a exista lumea, un coleg aduse la closetul băieților, cu mare fereală, un lucru pe care la-nceput Ivan nu-l văzu bine. Era ceva „femeiesc", mergea vorba, și-n consecință îngrămădeala era mare în sala destul de îngustă, cu câteva cabine și pereți de faianță mâzgăliți cu obscenități. La-nceput, Ivan nu se apropie. Colegii lui mai aduseseră câteodată vreun

sutien sau niște chiloți de dantelă neagră adunate de pe vreo sârmă de rufe, în jurul cărora se hliziseră ca demenții. Dar în cele din urmă un fel de pâlpâire, un fel de lumină tulbure, sidefie, străbătu printre brațe, trupuri și genunchi, de parcă o pasăre mare cu pieptul alb s-ar fi zbătut în mijlocul lor, așa încât băiatul încercă și el să străbată prin nodul uman. Când ajunse în primul rând, văzu că băieții pipăiau ceva ca o mare gogoașă de material mătăsos și totuși dur, aspru, cu un miros puternic, ‚de femeie", spuneau ei, „mirosul din sălile de nașteri", adăugase cineva prostește, fiindcă n-avea de unde să știe. Ivan își aminti cum, în copilărie, se juca „de-a gogoașa" cu mama lui: ea arunca pe pat un cearșaf-plic așa încât să se umfle ca o mare pernă de aer, iar el se vâra imediat dedesubt, fericit în lumina lăptoasă dinăuntru. Apoi faldurile cearșafului coborau peste el, reci și mirosind a proaspăt. Ivan atinse și el ciudatul material, care avea într-o parte o tăietură lungă, cum aveau și pieile bărbătești, și degetele lui îl recunoscură imediat: nu era îndoială, din același fel de mătase groasă erau tăiate filele albumului pe care mama sa-l ținea-n noptieră! Degetele lui, având fiecare mintea sa proprie, nu se săturau să pipăie, încercând parcă să și vadă, să intuiască, să ajungă iarăși într-un loc unde fuseseră cândva, parcă în altă viață. Ce era acea mare pungă organică? Era vorba despre acele „treburi femeiești", cum îi spuseseră și lui, de atâtea ori pân-atunci, bărbații pe care

îndrăznise să-i întrebe de ce nimeni nu văzuse vreodată o piele de femeie? Oricum, dacă gogoașa de pâslă mătăsoasă era o piele, nu putea fi decât a unei ființe monstruoase, un parazit inform, probabil, fără membre sau trăsături ale feței, fără nici o legătură cu mama lui și cu celelalte femei. Ceea ce era sigur era că Ema, cum se obișnuise să-i spună în taină și cu tandrețe, avusese cândva un astfel de material, și că-l decupase meticulos în cele câteva zeci de file ale albumului din noptieră. Dar *ce* era sacul acela și cum ajunsese el în mâinile colegului său, un puști cu ochi tulburi și câteva coșuri pe bărbie?

Se hotărî să nu lase această enigmă necercetată. După ore trecuse pe la cofetărie, unde cumpărase o meschină cutie de bomboane de ciocolată înfățișând larvele subacvatice ale libelulei, cu bestialele lor măști bucale frumos desenate pe poleiala verde și roz-flamingo. A doua zi îl ispiti cu ele pe colegul lui, în spatele liceului, la groapa de sărituri în lungime. Avea să le primească în schimbul poveștii marii pungi de mătase. Așezați amândoi pe marginea gropii, acolo unde, de obicei, Ivan recita exaltat versurile poeților morți de mult, celălalt băiat îi spuse-n cele din urmă, cu capu-n jos și roșu la față, de parcă turpitudinea trădării l-ar fi copleșit, povestea pe care Ivan o presimțise de mult, pe care, dacă el n-o știuse încă, o știau deja creierul, inima și sexul lui, care se pregăteau încet pentru adevăr. Femeile aveau un secret, îi spusese colegul lui, sau, mai bine zis, exista un secret în privința

lor, căci nici ele nu-l știau până la vremea potrivită, și apoi se pare că-l uitau, așa cum uitaseră și ei că fuseseră cândva prunci înfășați. În fiecare casă unde trăia o fată se afla o cameră despre care nu știa nimeni, ascunsă undeva în spatele mobilelor, sau în podea, sau dimpotrivă, atât de la vedere, încât nu-ți trecea prin minte să intri acolo, așa cum nu mai vezi tablourile de pe pereți. Era un spațiu din altă lume, adâncit în trupul casei, ca o țeastă sau ca un uter pregătite să-l întâmpine pe străinul venit de departe. Fata intra acolo, ca băieții când își lepădau pieile, dar o făcea doar o dată-n viață. Ieșea apoi, după o vreme, schimbată. Rămânea uneori pe podeaua odăii materialul ciudat găsit de el întâmplător, pe când fusese în vizită la niște rude. Verișoara sa tocmai ieșise din nou în lume și era acum altcineva, și poate că încăperea secretă nu apucase încă să se resoarbă în spațiul străin din care, pseudopod mirific, pătrunsese-ntr-a lor, așa că băiatul dăduse de ea din întâmplare. „Cum s-a schimbat verișoara ta? Prin ce e altfel decât înainte?", întrebă Ivan, exasperat de revelația pe care-o simțea acum iminentă, dar care fugea mereu de el ca o himeră. Colegul lui ridică doar din umeri și-ncepu să despăturească o bomboană din staniolul ei sclipitor. Vârî larva de ciocolată, întreagă, în gură, se ridică și, cu cutia la subraț, se-ndepărtă spre clădirea liceului. Ivan adună din nisip staniolul boțit și-l desfăcu, stângaci, cu degetele. Scoase cartea de versuri din buzunar și îndreptă foița

de metal cu unghia pe suprafața tare a coperții. Desenul larvei de libelulă apărea acum lățit, deformat, de nerecunoscut. Doar mulat pe curbele tari ale figurinei de ciocolată devenea parte din halucinația vicleană numită realitate.

Și deodată simți o violentă durere în inimă. Era noul nume al Dorei, cu care trupul lui o striga după ce mintea lui îl uitase pe cel vechi. Ivan striga din răsputeri după Dora prin transpirație rece și zvâcnet de inimă, și junghiuri în plexul solar, și fiori de febră. Știa că e ea, deși nici un nume și nici o imagine nu-i apărea-n minte: era doar durerea unui trup privat de substanța fericirii, pe care-o primise zilnic în primăvara care trecuse, care-i irigase fiecare celulă și care acum se scurgea din el ca sângele sinucigașului din vine. Se ghemui cu capul pe genunchi, cum te-ntorci cu spatele când ești lovit de cineva mult mai puternic decât tine, și-ncercă să reziste valului de suferință. Chiar atunci se auzi soneria care chema elevii la ore și trebui să se-ntoarcă în clasă.

O găsi goală, cu cărți și caiete aruncate-n dezordine pe pupitrele vechi. Își aminti că aveau biologia și că trebuia să meargă-n laborator. Liceul era enorm, Ivan greșea de fiecare dată când mergea să caute cabinetele și laboratoarele. De obicei se lua după colegii lui, dar când întârzia, ca acum, se simțea pierdut. Rătăci o vreme pe culoare cenușii, de buncăr, urcă și coborî scări absurd de largi, cu trepte tocite și balustrade de marmură, și-n

cele din urmă nimeri ușa laboratorului pe la jumătatea orei, deranjând lecția despre anatomia, fiziologia și reproducerea insectelor. Îi păru rău că întârziase, fiindcă biologia era, pentru el, singura materie cu un dram mai mult de plauzibilitate decât celelalte. Cu toată tulburarea trupului său în sevraj, ascultă atent explicațiile profesoarei. Abia observă stânjeneala ei și faptul că fetele și băieții din clasă se-ntorceau unii la alții și pufneau în râs, cum se-ntâmplase în clasele mai mici la lecția despre reproducerea iepurelui (când îi scosese atunci la lecție, aceiași copii care scriau porcării pe toate zidurile preferaseră să ia cea mai mică notă decât să vorbească despre testicule și ovare, copulație și lichid seminal). Insectele treceau, toate, prin metamorfoză, aveau, adică, de-a lungul vieții, diverse înfățișări, la fel de diferite ca și mediile în care trăiau. Dar anumite clase de insecte treceau printr-o metamorfoză incompletă, *heterometabola*: din ouă ieșeau pui care erau copia minusculă a adulților. Ei creșteau prin lepădarea succesivă a pielii lor de chitină. Puteai găsi astfel, agățate pe crenguțe sau fire de iarbă, coji de insectă, cu o tăietură de-a lungul spinării, prin care ieșise ființa umedă și vie. Erau perfect uscate și păstrau nealterată forma vechiului locatar. Lipsită de scheletul ei exterior, insecta trecea printr-o perioadă critică până ce o nouă piele, transparentă în dreptul ochilor, îi creștea și-o acoperea-n întregime. Planul corporal al insectelor cu metamorfoză incompletă rămânea mereu

același, doar mărimea lor diferea. Aici profesoara arăta spre o planșă în care se-nșirau câteva lăcuste, din ce în ce mai mari către partea dreaptă a desenului.

Alte insecte, și aici profesoara își drese glasul puțin mai tare și mai îndelung decât ar fi fost cazul, cunosc o metamorfoză completă, *holometabola*, de departe mai complicată și mai fascinantă, de fapt atât de extraordinară, încât știința se-ngemăna aici cu poezia. Lepidopterele trec prin stadiile de ou, larvă și pupă (păpușă), iar ultima își secretă un înveliș care poate fi un cocon de mătase sau o crisalidă de substanță tare, arătând ciudat și uneori amenințător, ca un obiect din altă lume, lipită de obicei pe câte-o creangă sau pe un zid, sau atârnând în gol de-un fir de mătase. În coaja ei, vechea omidă se dizolvă cu totul, până la celulele individuale, devine un lapte-ngroșat, o spermă de sidef, o substanță a vieții ambiguă și imprevizibilă care, frământată de-un duh hormonal, se realcătuiește în săptămânile următoare după un plan complet nou și devine *imago*, insecta adultă, neprevestită de nimic din lumea noastră și nefăcută pentru ea: fluturele care-n cele din urmă sparge crisalida și iese triumfător din sicriul ei. Profesoara arătă o nouă planșă, în care omida păroasă, pătată cu verde și galben, cu capul negru prevăzut cu cângi, se-ndrepta, de-a lungul unei crenguțe, către pupa lipită ceva mai sus, o coajă de sticlă fumurie care-n mod straniu avea ceva din trăsăturile viitoarei insecte. Lui Ivan i se păru că semăna

foarte tare cu un embrion mumificat. În vârf vedeai altă pupă, din care ieșea cu efort fluturele moale și ud, din care-abia se desprindeau picioarele subțiri ca niște ace și trompa înfășurată strâns, ca un arcușor de ceasornic. În fine, pe jumătate de planșă își întindea aripile simetrice, verzi-albastre, cu nervuri iridiscente, marea insectă, aparatul de zbor și împerechere ce nu mai avea nimic din omida de altădată.

Ivan bănuia de mult că trăia într-un mare poem. Metamorfoza fluturelui, despre care aflase atunci, nu făcea decât să-i confirme senzația, căci înzeirea totală a unei ființe nu era o idee de pe această lume, ci pură și înaltă poezie. Nu mai ascultă restul explicațiilor, ci, cuprins de un fel de fascinație, rămase cu ochii-n gol până la pauză. Voia s-o revadă pe Dora chiar dacă după aceea ar fi trebuit să moară. N-avea nici un rost să-ncerce s-o uite, pentru că, și dacă și-ar fi scos-o din minte, rămânea acolo un gol de forma trupului ei, o negativitate care-nsemna tot Dora, încă mai intensă-n enigma ei decât fata vie și adevărată. În acea seară ajunse acasă atât de distrat și de scufundat în gânduri, că n-ar fi putut spune dacă mersese pe jos sau luase tramvaiul, dacă plouase sau fusese senin. Mâncase fără să-și ridice ochii din farfurie, grăbit să ajungă-n patul lui mult înainte de ora de culcare. Și totuși se culcă, „odată cu găinile", cum spunea mama lui, pentru că trebuia să se gândească, să simtă și să dorească, și pentru asta nu-l mai ajutau

creierul, mintea și sexul. Trebuia să ajungă-n starea de încântec în care cele trei organe se suprapuneau în trupul lui, migrând spre centrul acestuia, spre plexul solar, amprenta lui Dumnezeu în ceara moale a vieții noastre. Insectele, Dora, albumul mamei, revelația de la closetul băieților, povestea cu verișoara colegului coșos, staniolul întins cu unghia pe cartea de poezii erau acum, când băiatul se pregătea să adoarmă, absorbite spre noul lui organ central și ordonate acolo după o logică a inimii, un sentiment al gonadelor și-o intensă dorință a minții, ca niște piese de puzzle din care încă lipseau câteva bucățele. Ivan știa acum că ele nu trebuiau căutate, ci secretate, cum glandele lui secretau hormoni și cum ochii lui secretau lacrimi. Adormi într-o stare de confuzie și delir, și de fapt nu adormi cu adevărat, ci rămase între ape, uleioase și-ntunecate, unde i se năzări un vis mai real decât oricare de care-și amintea.

Se afla iarăși pe tărâmul mormintelor de cristal încărcate de flori, risipite-n câmpia verde. Regăsise calea spre catedrala-uzină dintre râurile cu apă vie, se-ndrepta către zidurile ei recunoscând fiecare detaliu, intra-n umbra turnului care se ridica din acoperișul ei de sticlă și reieșea-n lumina de ambră-a acelei lumi, fermecat de frumusețea ei nemaivăzută. Dădu ocol, ca altădată, clădirii de cărămidă și găsi porțile încuiate. Dezolat, se-ntoarse în cimitirul poeților din veacuri trecute, amestecându-se cu mulțimea carnavalescă ce-i compătimea altcândva,

acoperindu-le cu flori rușinea de-a fi faimoși și dubioasa lor nemurire. În visul lui, însă, mărunta lume înzorzonată mătura, dimpotrivă, florile de pe plăcile de cuarț cu gesturi largi ale brațelor împodobite cu pene de colibri, și privea cu nesaț înăuntrul sutelor, miilor de racle. Ivan pluti și el către una dintre ele și un fior de spaimă îl îngheță. Căci mormântul nu mai era plin de lichidul lăptos prin care fețele poeților morți se întrezăreau ca dintr-o altă lume. El se scursese cândva prin vanele de pe fundul căzilor mortuare. Nici poeții nu mai erau acolo. În locul lor, în fiecare mormânt, se afla câte-o mare crisalidă care-l umplea-n întregime și care, deși bizară și cu un desen complicat, păstra totuși în coaja ei ceva din trăsăturile poetului sau ale poetei, dizolvați în interior și pregătiți pentru renaștere. Vibrația motorului de sub uzină (sau vocea zeului de sub templu?), inaudibilă în prima fază a visului, creștea acum cu fiecare minut. „Ești din nou în *claustrum*", îi spuse rădașca uriașă, cafenie, cu coarnele negre profilate pe cer. „Privește raclele de cristal. Încearcă să-nțelegi ce se petrece în ele." De vibrația tot mai intensă, ca de cutremur, capacele-ncepură să alunece de pe morminte. Mulțimea-ngrozită se risipi, ducându-și cu ea fantasmele și nostalgia. Băiatul simțea cum aerul îi tremură-n plămâni, cum oasele i se zguduie de zgomotul ce tindea acum către infinit. Când toate capacele căzură, se făcu brusc tăcere, și noua liniște urlă o vreme în urechile lui încă mai tare decât

vacarmul de dinainte. Marea pupă din sarcofagul cel mai apropiat își vădea acum, prin coaja fumurie, un fel de zbatere interioară. Părea că înăuntru se trezise ființa-ncuiată-n crusta de chihlimbar. „Poeții s-au trezit și vor părăsi lumea", îi spuse iar coleoptera, desfăcându-și elitrele și aripile străvezii de sub ele. Ivan se atârnă iarăși de ea și zburară-mpreună-n văzduhul opalin. Rădașca-l depuse pe marginea acoperișului de sticlă al catedralei, prin care se vedeau într-un racursiu fabulos, inaccesibili acum, Amaya și Apaya, zeii îndepărtatei lui copilării, ca și altarul atroce, acoperit cu mușama cafenie. Rândurile de bănci negre ale austerei incinte păreau șiruri de litere pe fila albă a pardoselii. Ivan privi-n jurul său: în liniștea desăvârșită se deslușea și mai bine desenul mirific al acelui tărâm: ciorchinii de palate de pe dealurile din jur, templele de marmură roz și favelele cu case colorate, cățărate unele peste altele. Băiatul nu mai respira acum aer, ci amurg dens și luminos, care i se ramifica în plămâni.

Și-n acest crepuscul ce nu-și schimba niciodată nuanța se auziră primele plezniturі, la-nceput mărunte și punctuale, apoi reluate în troznete tot mai puternice, ca de arbori la vremea înghețului. Crăpau treptat crisalidele din morminte, toate deodată, ca și când ființele închise-n ele ar fi găsit un mijloc să-și comunice nerăbdarea. Împingându-se-n mâini albe și subțiri, ieșeau pe rând din platoșa lor de chihlimbar ființe înaripate, umede încă

și tremurătoare, dar deja de o frumusețe care nu mai putea fi pusă-n cuvinte, cu atât mai puțin înțeleasă, cum nu decriptezi, deși o vezi bine, o complicată formulă algebrică. Stând visători pe marginea raclelor, foștii poeți pompau, încordându-și mușchii puternici ai pieptului, un lichid metafizic în nervurile aripilor botite, până ce acestea se-ntăreau și se ridicau semețe spre ceruri. Bătură de câteva ori din ele, ca de-ncercare. Apoi se-nălțară cu toții, într-un freamăt unanim de culori, într-un vârtej de carmin și albastru electric și galben citron și stacojiu, și siniliu, și liliachiul delicat al toporașilor, într-un vifor turbionar de putere și slavă, către cerurile ce nu mai puteau să-i încapă. Se topiră curând în opalul serii, care căpătă, de la o margine la alta a cerului uriaș, toate nuanțele aripilor lor, rotindu-le și sclipindu-le ca un caleidoscop. Culorile curgeau acum peste lume, se răsfrângeau orbitor în capacele mormintelor prăvălite-n dezordine, în râurile de serotonină, adrenalină, epinefrină și dopamină, în acoperișul uzinei și-n elitrele coleopterei care, reflectându-le irizat, îi mai spusese băiatului: „Scoate cartea din buzunar!" Ivan, fermecat de fantastica privelițe, vârî automat mâna în buzunarul uniformei și scoase micul volum de versuri fără de care nu pleca niciodată la școală. Îl deschise la-ntâmplare și văzu că paginile erau complet goale. Răsfrângeau și ele viforul de culori ca și dalele de cristal, ca și geamurile palatelor îndepărtate. „Nu mai există poezii. Acum totul e poezie", îi zise cu glasul ei hârșit coleoptera.

Foarte departe, la o margine a cimitirului, unde Ivan văzuse cândva un mormânt gol, se deslușea ceva, un punct mișcător, ca o pasăre îndepărtată. Insecta-l duse acolo, zbârnâind prin aerul multicolor asemenea celui din piciorul curcubeului, și-l depuse din nou pe pământ. Cu conștiința amorțită de vis și pleoapele grele, băiatul nu-și putu totuși reține o tresărire. Pe marginea sicriului cu lespedea prăbușită-ntr-o rână stătea Dora, așa cum stătuseră și poeții înaripați, doar că ea era fără aripi – o fată de liceu ca oricare alta. Vie în acel tărâm al morților, vie și adevărată, iar asta-nsemna pentru Ivan mai mult decât toate aripile din lume. Purta aceleași haine modeste, pe umeri îi cădeau șuvițe din același păr încurcat, bătând în portocaliu acum, din pricina potopului de lumini. „Norocosule", îi spuse zâmbind, apoi chicoti în felul care-l distra altădată nemaipomenit pe băiat. „Vino la mine", îi mai spuse, „vino mâine!" Își trecu apoi picioarele goale peste buza raclei și se lungi în ea, lăsându-și capul să odihnească pe margine, cu zulufii atârnând, ca și când s-ar fi lungit cu adevărat în apa albastră și fierbinte dintr-o cadă. Își întoarse capul mult către el, așa încât mușchii subțiri ai gâtului se văzură prin piele, îi mai zâmbi o dată ca un copil și băiatul se deșteptă, în mijlocul nopții, cu această ultimă imagine de la capătul visului. Își amintea totul cu extraordinară claritate, mai limpede decât orice trăise vreodată în viața de zi cu zi. Nu se mai culcă. Rătăci prin casă

până-n zori, iar când părinții lui se treziră îl găsiră complet îmbrăcat, cu servieta pregătită pentru școală.

A doua zi, după ore, coborî-n stația ei și-o coti pe străduța care, acum, în lumină văratică, își arăta mai bine ruina și splendoarea. Curtea, încremenită-n timpul ei propriu, părea, ca-ntotdeauna, un desen sau o fotografie pălită. Grilajul negru de fier forjat. Cimentul de pe jos. Banca. Pomișorul uscat până la rădăcină. Fațada casei cu ziare îngălbenite în geamuri și cu tencuiala în bună parte căzută. Leul de piatră. Poarta cu marchiză art-nouveau deasupra. Nimic real, doar un damf intens de tristețe și părăsire. Așa ne vin în minte, când ni se-nchid ochii de oboseală și cartea stă să ne-alunece dintre degete, fețe și peisaje din adâncul vieților noastre, când totul avea o strălucire agonică, de altă lume. Când vedeam cu pielea și auzeam cu degetele și miroseam cu buzele și pipăiam cu inima. Când strigătele copiilor în josul străzii păreau țipete de păsări în înserare.

Intră în hol ca-ntr-un sanctuar și trase marea poartă după el. Prin fâșiile ei de geam venea acum destulă lumină ca să poată deslușì nu doar marginile tăvilor de aramă, ci și lucrurile moi și discrete, care-nainte rămâneau înecate-n umbră: fotoliile bătrânești, măsuțele, sofaua... Și-o aminti pe Dora înfășurată-n tenia de aur, atrăgându-l apoi și pe el în spirala ei mistică, și cele patru râuri de apă vie din creierul său se revărsară din mătcile lor. Inima îi zvâcnea între coaste atât de tare, încât băiatul

se temu că-i vor zbura-n țăndări. Deschise, pe rând, începând din partea dreaptă a holului, fiecare ușă neagră, cojită de vreme. Toate încăperile erau goale acum. Dispăruseră și cele trei mătuși, și bătrânul cu seringile lui uitate pe pervaz, și fetița plictisită de pe cubul de piatră, în rochia ei roză ca sideful din interiorul melcilor de mare. Era goală și camera Dorei, odaie de puștoaică dezordonată, cu cărți și caiete-n pat și fuste aruncate pe podea. Ivan intră, privi pozele actorilor și cântăreților de pe pereți, șifonierul cu ușa deschisă, lăsând să se vadă rochițe și bluze pastelate pe umerașe, simți toată irealitatea lumii fără Dora și deodată nu mai putu. Se trânti pe patul ei și izbucni în hohote de plâns. Plângea pentru el și pentru ea, și pentru nu mai știa ce, ghemuit pe cearșafuri, exasperat de dragoste și de singurătate. Nu mai avea acum nici ființă, nici nume, nu mai era nimic decât plânsul lui, pe care nimeni, niciodată, n-avea să-l audă, așa cum nu poți simți nici durerea, nici frica, nici agonia celui de lângă tine.

Se ridică după multă vreme, merse la baie ca să-și spele lacrimile și după ce se-ntoarse-n hol se-ndreptă, încă ars interior, către a șasea ușă, pe care data trecută nu apucase să o deschidă. Rămase mult timp în fața ei, privindu-și umbra în luciul întunecat al furnirului, pentru că acum știa. Aripa dinspre viitor îi era acum dezvoltată deplin, simetrică și egală cu cealaltă, și Ivan putea în fine să zboare. Știa ce era dincolo de ușă, ar fi

putut descrie totul în toate amănuntele, în toate nuanțele, în tot monstruosul fermecător al acelei vedenii. Apăsă încet pe clanța de alamă, modelată ca un lujer grațios, rece și dur. Mai mult decât oricând casa părea părăsită, cochilie uscată din care animalul moale se topise-n acizii vremii. Ușa se deschise fără zgomot și băiatul intră în camera secretă.

Jos, în mijlocul podelei, în penumbra de basm și de vis a-ncăperii, strălucea tenia, ca o amprentă divină. În centrul spiralei, scolexul ei stătea ridicat asemenea capului unei cobre, iar deasupra lui, la doar un braț înălțime, atârna din tavan, la capătul unui fir strălucitor de mătase, coconul viu, alb cu ape de aur, mare cât un stat de om, încleștat în cleștarul întunecat al tăcerii. Părea că umple întreaga odaie cu lumina lui uleioasă. Coconul părea la-nceput perfect imobil, dar cu cât ochii băiatului se obișnuiau, nu cu penumbra, ci cu frumusețea orbitoare-a priveliștii de altă lume, se vedea tot mai limpede că mandorla sa se rotea-ncet în jurul propriei axe verticale, ca de-o suflare ușoară, imposibilă în lumea ermetică a-ncăperii. Poate că lumina străvezie ce cobora oblic din singura fereastră, săpată-n pereții tatuați ai odăii foarte sus, lângă tavan, crea, cu presiunea ei inefabilă, cuplul de forțe ce rotea ușor pupa. Sau poate că erau răsuflările ființelor ce populaseră cândva casa Dorei, mătușile, unchiul și mica verișoară sau nepoată, adunate acum și ele în jurul marelui cocon de mătase,

cum observă într-un târziu Ivan, care n-avusese ochi la-nceput decât pentru para de lapte și aur ce părea că plutește, încremenită, în centrul încăperii. Rudele Dorei, la fel de discrete ca-ntotdeauna, erau acolo, topite-n umbră, privindu-l cu ochi rotunzi și zâmbete timide, ca și când l-ar fi recunoscut ca pe unul dintre ei. Fetița în veșmânt de sidef se-apropie și-l luă de mână. Îi strânse mâna tare, cu degetele ei subțiri, făcându-l să privească-n jos către ea. Avea părul roșcat ca și Dora și o expresie-n privire pe care Ivan nu se pricepu s-o citească. Desluși milă, milă adâncă, pentru el sau pentru ea însăși, dar și altceva, ce părea un fel de triumf. Rămaseră așa până la sfârșit, îndurând împreună tortura extatică a-ntâmplărilor din acea bolgie.

Tatuajul pereților și-al tavanului era fără-ndoială organic. Vinișoare, artere și capilare se-mpleteau sub pielița umedă a tencuielii, alcătuind imagini ce se adunau și se destrămau necontenit. Spațiul era larg, dar mai ales înalt, înalt ca interiorul unui turn. Firul transparent, scânteietor, încordat, de care atârna coconul putea avea cinci sau șase metri, și ardea inegal în lumina ferestruicii. Coconul părea că levitează, dur și moale-n același timp, înduioșător în ovalul său ușor ascuțit la capete, translucid, ascunzând în țesătura lui o umbră de ambră, cum e oul cu pui pe care-l privești în lumină. Ivan stătu în fața lui ore-n șir, nesățios să deslușească fie și cea mai mică schimbare, fascinat de infinitezimalele mișcări

peristaltice pe care credea că le percepe, la mari intervale de timp, pe curbura dulce-a coconului, uimit de devoțiunea rudelor ce păreau că venerează o icoană. Avu timp să observe cutia nichelată cu seringi de care bătrânul nu se-ndurase nici aici să se despartă, și pe care-o ținea la subsuoara halatului de spital, probabil singura lui îmbrăcăminte, buclele mărunte, făcute cu drotul, ale celor trei mătuși strânse una-ntr-alta de parc-ar fi avut un trup comun, ca și faptul că ușa pe care intrase dispăruse complet, resorbită-n pielea vascularizată a zidului. Dar mai ales deveni conștient de tăcere, o tăcere nenaturală, tăcerea de dinaintea vremurilor și-a faptelor. Era liniște ca-ntr-un bloc de piatră, ca într-un fruct, ca într-un bob de rouă.

Acum băiatul știa că-n cocon dormea Dora, cum adormiseră-nfășurate-n mătase și-n vis toate fetele, de când era lumea. Acolo, în focul moale și rotund, își pierduse-ncet trăsăturile, cum conștiința ni se dizolvă, seară de seară, ca să putem pătrunde în propriul nostru craniu. Încet, fața-i devenise netedă, doar cu umflăturile pleoapelor încă ușor conturate, iar carnea trupului, din ce în ce mai străvezie, își vădea prin hialinul ei coralul interior, pe care nu știm nici când, nici cum ni l-am clădit, vertebră cu vertebră și coastă cu coastă, pentru mai marea glorie a Celui etern. Curând, somnul îi cuprinsese fiecare organ, îl fragilizase și-l risipise cum sufli în globul de păpădie, încât puful inimii se contopise cu fulgii

ușori ai stomacului, pulberea a ce fusese cândva sistemul limfatic se-amestecase cu norii vărătici ai rinichilor, iar visătoria plămânilor se dizolvase-n substanța globilor oculari. Totul era acum în tot, buzele, genele, unghiile, glandele, porii, ovarele, ganglionii și degetele erau pretutindeni, risipite-n coconul ce devenise noua piele a Dorei, și se desfăceau și ele-n ultimele lor componente. Amintirile și dorințele i se amestecau în întunecatul april. Orașul și luna trăite de ea difuzau unu-n substanța celuilalt, cărțile vechi citite de ea își schimbau literele-ntre ele până când totul devenea o gigantică anagramă. Un lapte dens, uniform, unanim, de o strălucire pe care-o bănuiai divină și înspăimântătoare, umplea în întregime, până la urmă, coconul, oprind curgerea timpului și-a evenimentelor. De-acum nu se mai putea petrece nimic, ca-n neantul de dinaintea creației.

Și totuși creația s-a produs cândva, în inomabilul și incomensurabilul haos, deși nu se putea produce. Au trebuit să treacă blocuri insondabile de timp până-am deschis ochii asupra lumii, dar i-am deschis până la urmă, înființând-o. La fel, Ivan stătea de secole, milenii sau eoni în camera secretă, secretată de-o altă lume, încremenit și lipsit de voință, contemplând mandorla cea vie. A trebuit să vină însă clipa în care contemplarea devine, deodată și fără nimic între ele, faptă. Fără nici un gând, fără nici o lumină din interior, ca și când universul și nu băiatul ar fi străbătut puntea arcuită peste

vid dintre voință și mișcare, el întinse mâna, din anomie și somn, și-atinse cu degetul suprafața curbă, mătăsoasă și rugoasă totuși, a marelui cocon. Care răspunse cu clinchetul clopoțelului pierdut în copilărie.

Apoi începu să se întâmple ceva, dar atât de lent, subliminal aproape, încât multă vreme băiatul nu fu sigur de schimbare. În partea de jos a pupei, aflată chiar deasupra scolexului ridicat al teniei de aur, se petrecu un fel de umbrire, coborâtă din toată para atârnată între pământ și cer. Parcă se lăsa ușor un strat mai întunecat, văl după văl după văl, adunându-se în vârful rotunjit al coconului, colorându-l tot mai mult, până ce laptele cu ape aurii al mătăsii deveni roz-întunecat, apoi chihlimbariu, apoi brun precum coaja de deasupra cremei de zahăr ars, în cele din urmă stacojiu posomorât ca sângele. Durară ore până ce Ivan observă că stacojiul era umed și mustea prin țesătură, și că din el se aduna încet bobul rotunjit și sclipitor al unei picături ce tot creștea, întâi ca lacrima licărind între pleoape, apoi ca o emisferă strălucie cu-o unghie mai luminoasă, în cele din urmă ca o boabă tremurătoare de strugure. Și deodată stropul de sânge căzu, neașteptat de roșu la culoare, străbătând spațiul ca un glonț vertical, chiar pe scolexul teniei, care-l sorbi rapid, ca o sugativă, încât se coloră toată-n infuzia purpurie. Prin transparența segmentelor ei se vedeau acum vibrând miile de ouă, surescitate de ofranda primită. Spirala de aur se stinse acum și se confundă cu podeaua.

Fusese parcă semnalul noului început. Căci imediat după ce jertfa se produsese, coconul începu să se-agite, lent la-nceput, dar într-un ritm tot mai alert, de parcă ființa din el se trezea cu încetul, se-ntindea și se răsucea-n așternut, gata să se reîntoarcă-n visul mai apos și mai gri pe care-l numim realitate. Dar Dora nu se-ntindea și nu se agita, ci se inventa în acele momente. Își plămădea un nou suflet și un nou trup. Își țesea, cu o suveică de fildeș, alt chip, alte brațe, alt păr, altă fire. Aduna laptele strălucitor în interiorul formelor ei desenate cu florarul. Își emaila dinții străvezii, își pigmenta pielea lividă, își lubrefia cu salivă și miresme articulațiile. Din când în când, ca prin pântecul mamelor, se zărea prin pielea coconului câte-o palmă sau o talpă, sau un genunchi deformând suprafața curbă. Uneori apăreau acolo linii ciudate, de organe ce nu puteau fi din acea lume. Ființa din interior căpăta putere, zbaterea ei clătina firul de mătase prins în tavan, abătându-l de la nobila sa verticalitate. Coconul deveni un pendul în clătinare greoaie între pereții tatuați cu capilare ai turnului. Rudele fetei se traseră înapoi, iar fetița își spori vigoarea mâinii care-i strângea băiatului degetele.

În partea de jos a perei, fragilizată de umezire, se descleiară încet patru colțuri de țesătură organică, hialină și dulce, și un ou de gelatină, cât o ființă omenească de mare, alunecă pe podeaua lustruită, atât de lin, încât abia de-și lăsă umbra pe ziduri. Era ca și când o boabă de

strugure ar fi alunecat din coaja ei brumată și și-ar fi arătat cărnița fragedă și străvezie. Coconul rămase atârnat în tavan, dezumflat și zdrențuit ca un balon stratosferic, pe când povara sa gingașă se turti și se frânse pe podea de propria sa greutate. Și-atunci, prin gelatina ce sublima rapid, zbicindu-se în aerul întunecat al odăii, se străvăzu treptat noul trup al Dorei.

Era înfășurat în uriașe aripi de fluture, ce păstrau încă pe suprafața lor plină de nervuri boabe mari de gelatină strălucitoare. Doar capul și claviculele i se iveau din azuriul scutec, iar părul încâlcit, ud fleașcă, îi acoperea cu un văl arămiu chipul. Camera se umpluse de un damf de sfințenie și oroare, concret de parcă fiecare dintre cei de față ar fi avut câte-un mare bulgăre de tămâie în mâini, pe care l-ar fi fărâmat între degete. Fericite, cu o gingășie la care nu te-ai fi așteptat, rudele se-apropiară de trupul mumificat în aripi de lepidopteră, îl ridicară încet în capul oaselor, îi dădură părul deoparte dezvăluind fața fetei, fața ei atât de cunoscută, cu pleoapele acum umflate de somn, față de copil ce doarme cu gura întredeschisă, apoi o ajutară să se ridice-n picioare. Îi desfăcură cu infinite precauții aripile ce se pliaseră-n jurul trupului într-un complicat origami, până ce aripile, de parc-ar fi avut un suflet propriu, zvâcniră și se-nțepeniră deodată, umplând camera dintr-o parte-n alta, așa cum heruvimii atingeau cândva cu vârful aripilor pereții de aur ai templului. Trupul dezvăluit

era vechiul trup al fetei, gol acum și cast, un băiețel cu sâni mici deasupra coastelor și cu o liniuță verticală, abia vizibilă, în puful roșcat de pe pubisul gol. Din umerii ei se desfăceau aripile albastru electric, atât de albastre, că-ți puneau pete pe retine și-l vedeai chiar și dacă-nchideai pleoapele. Era Dora, gata să-și ia zborul în infinitul mănunchi de lumi posibile, în creodele nenumărate-nchise-n clipa aceea ca icrele, icrele timpului într-un ovar de ceață și vânt.

Icoană nemuritoare a fetei cu aripi de fluture! Ai fost întotdeauna cu noi, ai fost mereu în miezul minților noastre, ne-ai atins cu vârful aripilor, de când ne știm, oasele parietale în Sfânta Sfintelor de sub țeastă! Ai fost corpul calos întins de la osul frontal până la occiput, țesând cu bătăile tale din aripi emisferele cerebrale! Ai fost Psyché, fluturele ce ni se zbate în craniu, umplându-l de puf auriu, sperând că va spulbera odată țeasta în țăndări și va umple cu slava sa bolta cerului de azur!

Ivan aproape că nu dădu, însă, nici o atenție noilor aripi: pentru el, Dora le avusese dintotdeauna. Fuseseră pe umerii ei când o văzuse prima dată, cu brațele pe spătarul băncii din curtea de ciment, și când se-nfășurase-n spiralele teniei, și când merseseră de mână pe stradă prin înserare, și când ea se-ntorsese spre el și-i spusese că e mai bine să nu se mai vadă. Nici acum nu-i păsa de schimbarea asta care nu era nici o schimbare, era fericit doar de întoarcerea Dorei, cu aripi sau fără,

își îngăduia să se bucure o ultimă clipă de băiatul cu sâni, știind prea bine ce-avea să urmeze, pentru că asta se-ntâmpla mereu când aveai cincisprezece ani și erai destinat unei vieți singuratice. O privea acum intens, fără să-și permită măcar să clipească, pentru că nu voia să piardă momentul când fata avea să deschidă ochii și, într-un fel pe care Ivan deja-l profețea cu forțe depline, văzând viitorul la fel de limpede ca și trecutul, să se trezească la viață.

Pleoapele-i rămâneau însă coborâte peste ochi, de parcă, din întregul ei trup, ochii singuri nu ieșiseră încă din cocon, rămânând mai departe acoperiți de pielea lui de mătase. Dora încă dormea când Ivan o atinse din nou, fără să-și dea seama ce face, ca și când ar fi citit într-o carte fraza „Ivan o atinse din nou", știind că fraza fusese acolo mereu și că avea să fie acolo de câte ori deschidea cartea. Întinse mâna deodată, și degetul lui atinse fruntea boltită a fetei, cea mai frumoasă trăsătură a ei, care-i plăcuse atât de mult în vremurile ce i se păreau acum îndepărtate și străine.

Și-atunci se porni noua schimbare, de parcă însuși trupul înaripat al fetei ar fi fost un cocon din care o altă ființă avea să vină pe lume. Mai întâi, aripile păliră, azurul lor electric, insuportabil, difuză lent în tot trupul fetei, până ce culoarea pielii ei se omogeniză cu a aripilor. Apoi, nervurile și arcadele ce întindeau aripile prinseră a se muia, și ele se resorbiră încet în trupul adormit,

pompând în el substanța lor vie, hrănindu-l cu licorile vrăjitorești din cele patru râuri: serotonină, adrenalină, dopamină, epinefrină. Și trupul adormitei se transformă, învelindu-se-n frumusețe. Fluturele iliac se lărgi, și carnea șoldurilor, în jurul lui, se arcui într-o curbură ca de violă. Sânii crescură, cu sfârcurile îngroșate trăgând ușor în lături, pântecul deveni molatic și dulce, cu scobitura buricului ca un sorb într-o apă lină. Picioarele femeii erau acum zvelte, cu pulpe rotunde și genunchi puternici, iar între coapse, sub pubis, îi atârnau, rugoase și umede asemenea cărniței melcului, buzele mici ce se străvedeau prin păienjenișul arămiu. Pielea femeii strălucea peste stratul de moliciune al trupului ei senzual, colorată delicat și subțiată pe-alocuri, lăsând să se zărească sub sâni vinișoare abia vizibile iar pe gât relieful pulsând al arterelor. Părul îi strălucea mai puternic decât altădată, iar fața, încadrată de șuvițele lui, rămânând într-un fel aceeași, se schimbase mult, căci băiatul nu aflase până atunci că frumusețea putea fi atât de crudă. Fiecare trăsătură îi era acum gravă, puternică, dominantă, atentă, ca de felină mare. Buzele, deasupra gropiței din bărbie, pe care băiatul n-o observase pân-atunci, se-ntinseseră parcă pe toată fața, dacă nu chiar pe tot trupul: îngroșate și calde și nemiloase, atrăgeau privirea și trupul celuilalt, ca nectarul din cupa unei flori carnivore. Pielea, în fine, căpătă o culoare de bronz, plină de sănătate, învelind o femeie puternică și deplină, aflată-n miezul

creierului și al lumii. Când din aripi n-a mai rămas nici măcar amintirea, cea mai frumoasă femeie din lume, și cel mai frumos obiect cosmic, strălucea din toate puterile în camera secretă. Doar atunci Dora deschise ochii, și Ivan n-o mai recunoscu.

Mătușile pregătiseră din vreme un mare cearșaf în care, apropiindu-se toate trei ca un singur trup, o-nfășurară. O conduseră apoi afară din odaie prin ușa ce se deschisese iar în pereții zugrăviți în calcio-vecchio ai încăperii, din care pseudopodul altei lumi se retrăsese încetișor. Acum era o cameră banală cu un pat și rafturi cu cărți pe pereți. Bătrânul le urmă, cu cutia lui nichelată la subsuoară. Ivan rămase cu fetița de mână, și stătură așa încă multă vreme, pe când din celelalte camere se auzeau zgomote ușoare și difuze. Tramvaiul trecu de două ori, zguduind pereții și făcând fereastra să vibreze. Pe geam se lăsa de seară, ca atunci când Ivan intrase pe poartă, de parcă timpul rămăsese pe loc. Fetița nu-i mai strângea acum degetele, și Ivan și le desprinse din mânuța ei. Se aplecă și-o sărută pe cap, unde părul ei roșcat se despărțea în cărare. Apoi, maturizat deodată și resemnat – ceea ce atunci îi păru același lucru – ieși cu capul plecat din odaie.

Holul era pustiu, invadat de-nserare. Dungi subțiri de lumină licăreau pe sub câteva uși. Ieși pe poarta masivă, pe sub marchiza art-nouveau cu fâșii de geam risipite. Cerul era verde, mai limpede de-a lungul liniei

agitate a cupolelor și turnulețelor, și copacilor, și acoperișurilor. Deasupra, subțire ca unghia, își întorsese coarnele-n sus luna. Strălucea din răsputeri, cum n-o mai văzuse niciodată. Închise poarta grilajului de fier forjat, se mai întoarse o dată spre curtea de ciment, ținându-se cu amândouă mâinile de barele răsucite, și se văzu iarăși de sus, un elev de liceu în uniformă tocită, privind o curte pustie.

Ieși în stradă și-o luă în jos de-a lungul șinelor de tramvai. Merse cu pas egal prin defileul caselor bătrânești, având mereu în față luna. Iluminația dădea orașului o-nfățișare spectrală, din culori păstrând doar galbenul și cafeniul. Câte-o lumină era deja aprinsă prin case, străbătând prin pânza din geam. Depăși stația maternității și-o luă de-a lungul zidului, negru acum, al enormei clădiri. La toate ferestrele erau mame care-l petreceau cu privirea, întinzând către el mâinile printre zăbrelele geamurilor. Copiii lor dormeau în pătuțuri, în adâncul saloanelor, feriți de lumina lunii.

Ajunse la rond, unde îl aștepta Vasile Singurătate. Coborâse de pe soclul său și levita la o palmă deasupra aleii. În dreptul frunții, al coastelor și-n josul pântecului piatra lui nobilă era spartă. Dar ținea încă la piept o carte, singura scrisă de el vreodată, o carte ilizibilă de piatră. Băiatul se-apropie de soclu și citi înc-o dată inscripția săpată-n aramă: „CUM NINGE SOARTA?" Își lipi fruntea de ea și-o repetă în gând până cuvintele își pierdură

sensul. Apoi se-ndreptă către marele mutilat și-l luă, fără să-l privească, de braț. Porniră-mpreună de-a lungul șinelor de tramvai, lăsându-și în urmă umbrele lungi și subțiri. Strada era tăcută și pustietatea totală. Drumul n-avea sfârșit. Omul de piatră avea să-l însoțească de-acum toată viața.

PUNȚILE
5

VULPILE
65

PIEILE
121

La prețul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea timbrului literar.

„Ajunse la rond, unde îl aștepta Vasile Singurătate. Coborâse de pe soclul său și levita la o palmă deasupra aleii. În dreptul frunții, al coastelor și-n josul pântecului piatra lui nobilă era spartă. Dar ținea încă la piept o carte, singura scrisă de el vreodată, o carte ilizibilă de piatră. Băiatul se-apropie de soclu și citi înc-o dată inscripția săpată-n aramă: CUM NINGE SOARTA? Își lipi fruntea de ea și-o repetă în gând până cuvintele își pierdură sensul. Apoi se-ndreptă către marele mutilat și-l luă, fără să-l privească, de braț. Porniră-mpreună de-a lungul șinelor de tramvai, lăsându-și în urmă umbrele lungi și subțiri. Strada era tăcută și pustietatea totală. Drumul n-avea sfârșit. Omul de piatră avea să-l însoțească de-acum toată viața."

ISBN 978-973-50-6428-0